Komunalna Kasa Oszczędności miasta Włocławka

SPRAWOZDANIE

ZA ROK

1932

PIĄTY OKRES DZIAŁALNOŚCI

WŁOCŁAWEK
1933

ZAKŁADY GRAFICZNE
Br. PIOTROWICY
WŁOCŁAWEK

ś. ✝ p.

ROMAN GOŹDZIEWICZ

Zastępca Przewodniczącego Rady Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Włocławka

zmarł dnia 28-go grudnia 1932 roku.

W Zmarłym, który od początku istnienia Kasy był Zastępcą Przewodniczącego Rady, instytucja nasza straciła nieodżałowanego doradcę i przyjaciela, a jej władze zacnego i dzielnego współtowarzysza pracy.

Cześć Jego pamięci!

Rada i Zarząd
Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka

Komunalna Kasa Oszczędności m. Włocławka

została uruchomiona dnia 11 czerwca 1928 r. na podstawie statutu uchwalonego przez Radę Miejską m. Włocławka dnia 19 kwietnia 1928 r. i zatwierdzonego przez Wojewodę Warszawskiego reskryptem z dnia 10.V.1928 r. L. SM. 1892/I.

ZA WSZYSTKIE ZOBOWIĄZANIA odpowiada Kasa nietylko swoim majątkiem, ale również i całym majątkiem Gminy m. Włocławka, wszystkimi jej dochodami oraz siłą podatkową mieszkańców.

WKŁADY NA KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE Kasy posiadają charakter funduszów, ulokowanych z bezpieczeństwem prawnem (pupilarnem), co zapewnia niewzruszoną gwarancję ich całości.

KSIĄŻECZKI OSZCZĘDNOŚCIOWE Kasy są przyjmowane przez państwowe i komunalne władze, urzędy i zakłady, jako wadja przy wszelkich przetargach, jako kaucje akcyzowe i celne, jako kaucje przy zawieraniu umów oraz jako zabezpieczenia pieniężne z innych tytułów wymagane.

TAJEMNICA WKŁADÓW prawnie zastrzeżona. Nawet w przypadkach egzekucji wypłata wierzytelności, wynikającej z książeczki oszczędnościowej Kasy może nastąpić tylko za jej przedstawieniem.

FUNDUSZE WŁASNE

na dzień 1 stycznia 1933 roku

Kapitał Zakładowy zł. 150.000,— **Fundusz Zasobowy zł. 48.397,59**

Wkłady i lokaty Zł. 900.649,44 **Obrót w r. 1932 Zł. 21.892.997,61**

Czynnych książeczek oszczędnościowych — 8.531
Rachunków bieżących — 169.

WŁADZE KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI M. WŁOCŁAWKA

RADA:

Przewodniczący: 1. ANTONI WAWRZYNIECKI — Prezes Rady Miejskiej m. Włocławka, adwokat,

Zast. Przewodn.: 2. Ś. p. ROMAN GOŹDZIEWICZ — radny m. Włocławka, przemysłowiec,

Członkowie:
3. ZYGMUNT BŁĘDOWSKI — dyrektor Seminarjum Nauczycielskiego,
4. BRONISŁAW JABŁOŃSKI — radny m. Włocławka, rzemieślnik,
5. STANISŁAW KRZEMIŃSKI — kupiec,
6. LUDWIK LESZCZYŃSKI — radny m. Włocławka, rzemieślnik,
7. ABRAM TORUŃCZYK — radny m. Włocławka, kupiec,
8. FRANCISZEK WAPNIARSKI — radny m. Włocławka, kupiec,
9. WACŁAW WAŚNIEWSKI — radny m. Włocławka, rzemieślnik.

Na miejsce ustępujących w drodze starszeństwa wyboru pp. Antoniego Wawrzynieckiego, Karola Kasi i Józefa Kozłowskiego, zostali wybrani przez Radę Miejską w dniu 15.VI.1932 r. p. Antoni Wawrzyniecki — ponownie oraz pp. Zygmunt Błędowski i Ludwik Leszczyński.

ZARZĄD:

1. *Witold Mystkowski* — Naczelnik Zarządu i Dyrektor
2. *Tadeusz Gutowski* — Zastępca Naczelnika Zarządu
3. *Samuel Margulies* — Członek Zarządu

Ustępujący w drodze starszeństwa wyboru Członek Zarządu p. Samuel Margulies został ponownie wybrany przez Radę Kasy w dniu 20.VI.1932 r.

KOMISJA REWIZYJNA
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI
M. WŁOCŁAWKA:

Prezes:	1.	JAN GADKOWSKI,
Członkowie:	2.	STANISŁAW MARKOWSKI,
	3.	JÓZEF ORŁOWSKI.

SPRAWOZDANIE

Z DZIAŁALNOŚCI

KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA

za rok 1932.

W piątym okresie swej działalności—w roku sprawozdawczym 1932—fundusze obrotowe Kasy wykazują dalszy wzrost.

Mimo katastrofalnego kryzysu gospodarczego Kasa zakończyła ten rok pomyślnie, ułatwiając ludności Włocławka bezpieczne i korzystne gromadzenie oszczędności oraz nieustając w niesieniu pomocy kredytowej miejscowym sferom gospodarczym.

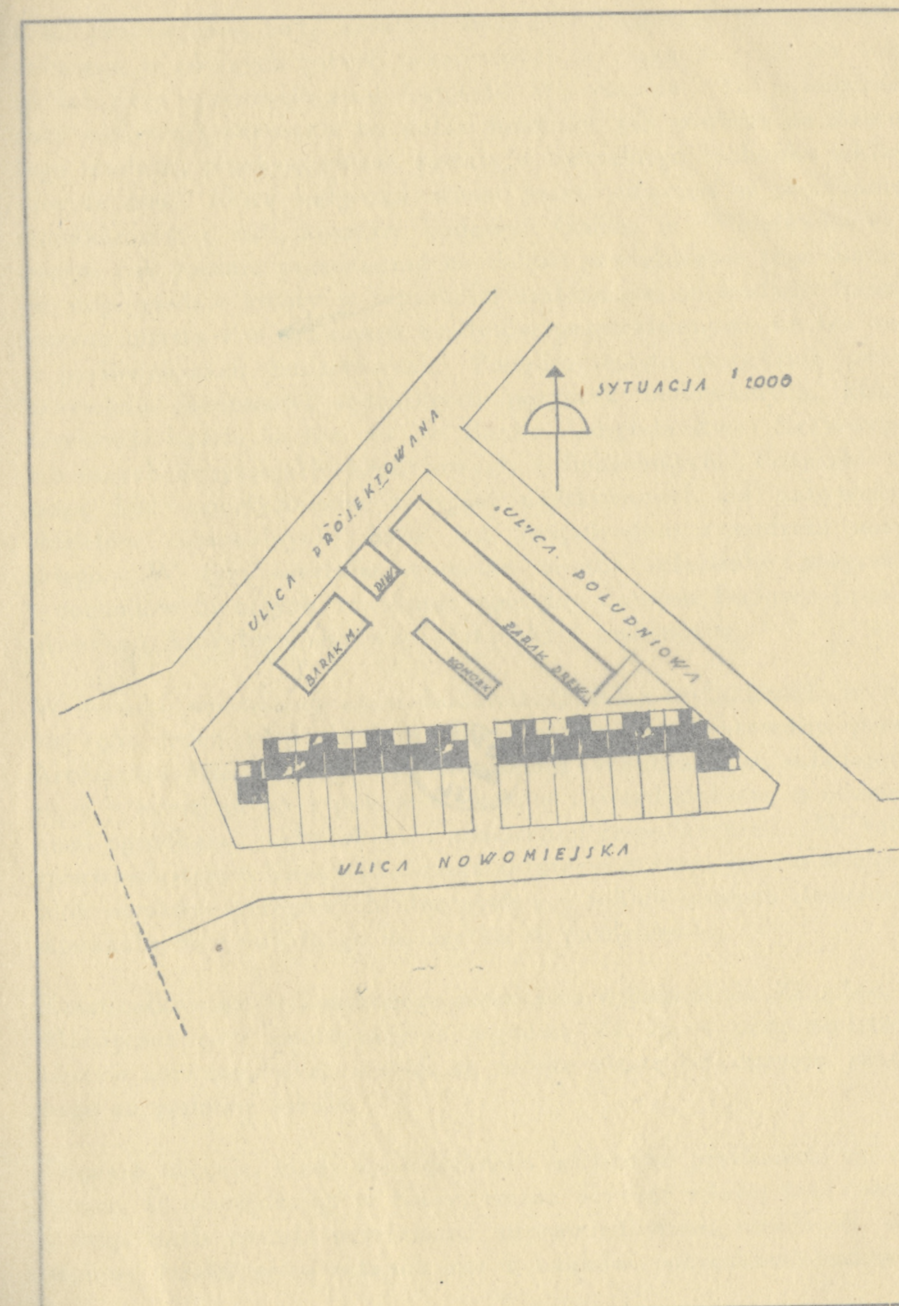
Nadzwyczajna odporność i sprawność, wykazana przez Kasę w krytycznym okresie wzmożonego wycofywania wkładów, jaki przeżyliśmy w drugiej połowie 1931 roku w związku z załamaniem się banków austrjackich, runem na instytucje kredytowe niemieckie i spadkiem funta angielskiego, została należycie oceniona przez miejscowe społeczeństwo. Otóż pomimo załamania się gospodarki społecznej, zastoju produkcji i niesłychanego zubożenia ludności, łączna suma wkładów ulokowanych w Kasie, wzrosła znacznie w końcu roku sprawozdawczego, osiągając poważną kwotę Zł. 900,649,44.

W jeszcze większym stopniu wzrosły wkłady istotne t. j. wkłady osób i firm prywatnych, które są najlepszym miernikiem zaufania. W dniu 31 grudnia 1932 r. wynosiły one sumę zł. 692.290,24, ulokowaną na 8690 rachunkach wkładowych, zatem wobec Zł. 534.081,88 z roku poprzedniego ulokowanych na 7435 rachunkach, wzrosły o Zł. 158.208,36 i 1255 rachunków, a więc o 29,6% sumy wkładów i 16,9% liczby wkładców.

W roku 1931 stan początkowy wkładów oszczędnościowych osób i firm prywatnych wynosił kwotę Zł. 512.117,—, zatem wkłady te w okresie poprzednim wzrosły tylko o Zł. 1.172,83 t. j. zaledwie o niespełna 1/4%. Przy porównaniu tego wyniku z rezultatem osiągniętym w roku sprawozdawczym, wywnioskować można, że chwilowe osłabienie tempa przyrostu wkładów w roku 1931 miało charakter przejściowy i spowodowane było niepokojem klijenteli, mającem swe źródło w omawianych wyżej wstrząsach finansowych zagranicą. W okresie tym Kasa zdała egzamin nadzwyczajnej odporności, czem ugruntowała ostatecznie zaufanie całego społeczeństwa, a co w pierwszym rzędzie przyczyniło się wydatnie do wzrostu wkładów i rozwoju instytucji w roku 1932.

Akcja budowy tanich mieszkań prowadzona jest nadal ze specjalnego funduszu, ulokowanego na ten cel w Kasie przez Magistrat m. Włocławka. Funduszem tym administruje Kasa przy współudziale Komitetu Budowy Tanich Mieszkań złożonego w połowie z przedstawicieli organów Kasy i w połowie z przedstawicieli organów Gminy Miejskiej.

Ponieważ Kasa nie posiada niskooprocentowanych wkładów, aby udzielać tanich długoterminowych pożyczek budowlanych, akcja sfinansowana została w ten sposób, że Kasa udzieliła Magistratowi pożyczki wekslowej na normalnych warunkach, którą Magistrat użył na omawiany fundusz, lokując go w Kasie. Z tego funduszu buduje Kasa tanie domy szeregowe przy współudziale Komitetu Budowy, a po wybudowaniu sprzedaje je na mocy uchwały Rady Miejskiej tym z pośród wkładców, ubiegających się o nabycie mieszkań, którzy najsystematyczniej oszczędzają, znajdują się w najgorszych warunkach mieszkaniowych i uzbierali wkład w wyso-

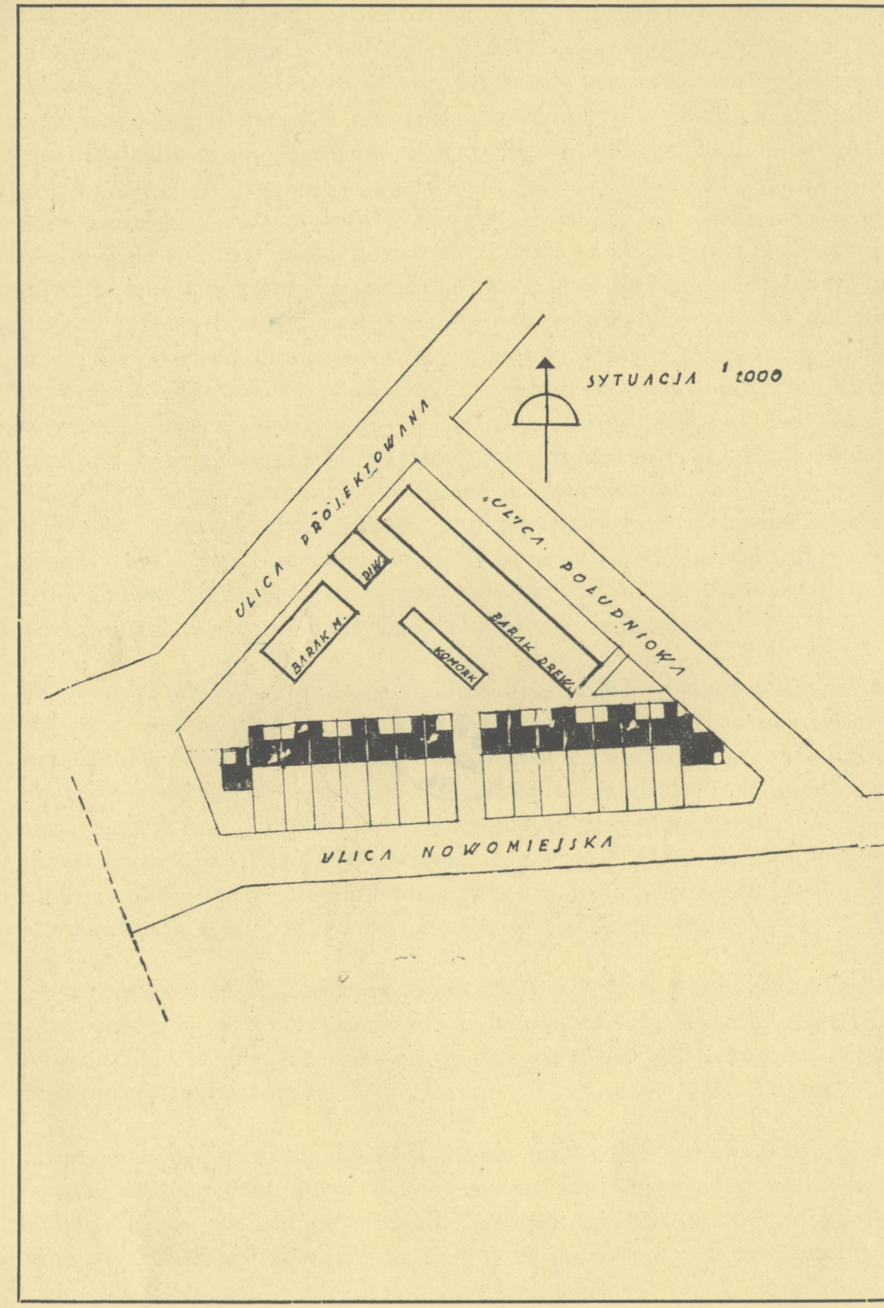
Plan sytuacyjny Bloków Domków Szeregowych.

W jeszcze większym stopniu wzrosły wkłady istotne t. j. wkłady osób i firm prywatnych, które są najlepszym miernikiem zaufania. W dniu 31 grudnia 1932 r. wynosiły one sumę zł. 692.290,24, ulokowaną na 8690 rachunkach wkładowych, zatem wobec Zł. 534.081,88 z roku poprzedniego ulokowanych na 7435 rachunkach, wzrosły o Zł. 158.208,36 i 1255 rachunków, a więc o 29,6% sumy wkładów i 16,9% liczby wkładców.

W roku 1931 stan początkowy wkładów oszczędnościowych osób i firm prywatnych wynosił kwotę Zł. 512.117,—, zatem wkłady te w okresie poprzednim wzrosły tylko o Zł. 1.172,83 t. j. zaledwie o niespełna 1/4%. Przy porównaniu tego wyniku z rezultatem osiągniętym w roku sprawozdawczym, wywnioskować można, że chwilowe osłabienie tempa przyrostu wkładów w roku 1931 miało charakter przejściowy i spowodowane było niepokojem klijenteli, mającem swe źródło w omawianych wyżej wstrząsach finansowych zagranicą. W okresie tym Kasa zdała egzamin nadzwyczajnej odporności, czem ugruntowała ostatecznie zaufanie całego społeczeństwa, a co w pierwszym rzędzie przyczyniło się wydatnie do wzrostu wkładów i rozwoju instytucji w roku 1932.

Akcja budowy tanich mieszkań prowadzona jest nadal ze specjalnego funduszu, ulokowanego na ten cel w Kasie przez Magistrat m. Włocławka. Funduszem tym administruje Kasa przy współudziale Komitetu Budowy Tanich Mieszkań złożonego w połowie z przedstawicieli organów Kasy i w połowie z przedstawicieli organów Gminy Miejskiej.

Ponieważ Kasa nie posiada niskooprocentowanych wkładów, aby udzielać tanich długoterminowych pożyczek budowlanych, akcja sfinansowana została w ten sposób, że Kasa udzieliła Magistratowi pożyczki wekslowej na normalnych warunkach, którą Magistrat użył na omawiany fundusz, lokując go w Kasie. Z tego funduszu buduje Kasa tanie domy szeregowe przy współudziale Komitetu Budowy, a po wybudowaniu sprzedaje je na mocy uchwały Rady Miejskiej tym z pośród wkładców, ubiegających się o nabycie mieszkań, którzy najsystematyczniej oszczędzają, znajdują się w najgorszych warunkach mieszkaniowych i uzbierali wkład w wyso-

Plan sytuacyjny Bloków Domków Szeregowych.

kości przynajmniej 20% kosztów budowy. Pozostałe 80% wpłaca nabywca w równych ratach miesięcznych w ciągu 10, 15, 20 lub 25 lat przy oprocentowaniu kapitału 5% rocznie. Te miesięczne raty wpływają ponownie na dobro funduszu, jak również na dobro tego funduszu przeksięgowane zostają z normalnego rachunku wkładów te sumy, które nabywca wnosi przed objęciem w posiadanie mieszkania t. j. 20% kosztów budowy. Gmina m. Włocławka zamierza rok rocznie przeznaczać na dalsze powiększanie tego funduszu odpowiednie kwoty w wysokości uzależnionej od środków finansowych miasta i w granicach kredytów przewidzianych na ten cel w preliminarzach budżetowych. Ponadto miasto projektuje przekazywanie funduszowi specjalnych pożyczek budowlanych, które uzyskiwać będzie na ten cel w Banku Gospodarstwa Krajowego lub innych instytucjach kredytowych i finansowych. Pożyczki te mogą być amortyzowane z wpłat uzyskiwanych od nabywców objektów mieszkalnych, bądź też bezpośrednio z budżetu miejskiego. W tym ostatnim wypadku miasto spłaciłoby pożyczkę z dochodów bieżących, uzyskując poważny Fundusz Budowy Tanich Mieszkań, któryby umożliwiał stałą akcję budowlaną.

W wyniku omawianej akcji budowlanej Kasa wybudowała w roku 1931 jeden blok domków szeregowych zaprojektowany przez Architekta Miejskiego p. inż. Bronisława Wondrauscha, składający się z 7 mieszkań po 2 pokoje z kuchnią i przedsionkiem, z oddzielnemi ogródkami, podwórkami i komórkami gospodarczemi. W roku sprawozdawczym Kasa wykończyła ostatecznie drugi, jeszcze większy blok domków szeregowych złożonych z 9 takich samych elementów mieszkalnych i oddała go do użytku w październiku.

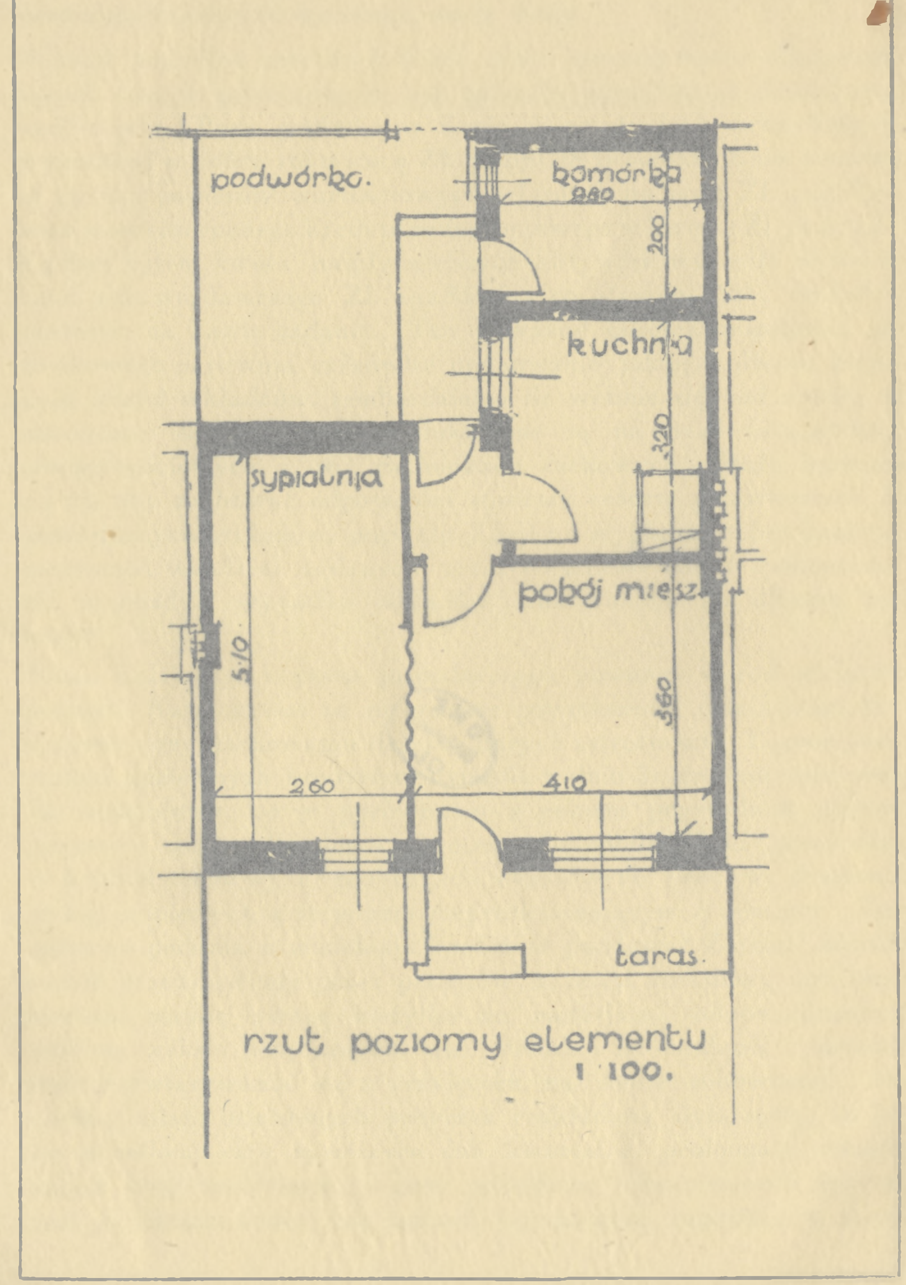
Koszt całkowicie wykończonego mieszkania wynosi około Zł. 4.500,—. Miesięczne raty amortyzacyjne wynoszą Zł. 25,— przy 20-letnim okresie umorzeniowym, a więc są daleko niższe od czynszu płaconego za podobne lokale.

Dopiero obecnie, kiedy społeczeństwo miejscowe przekonało się naocznie, że oszczędzając w Kasie, można uzyskać własny tani domek, a więc kiedy została przełamana usprawiedliwiona nieufność, wywołana działalnością różnych kas i banków pożyczkowo-budowla-

nych, władze Kasy rozważą, czy celowem jest uruchomienie działu istotnych wkładów oszczędnościowo-budowlanych. Z dotychczasowej praktyki widać jednakże, że większość wkładców, gromadzących oszczędności na cele budowlane, pragnie już w bieżącym sezonie otrzymać przydział mieszkania, a w większości wypadków podejmuje swe wkłady, o ile Komitet Budowy Tanich Mieszkań nie przydzieli im mieszkania w budującym się już bloku, ale udzieli obietnicy, że otrzymają je w bloku, który będzie wzniesiony dopiero w przyszłości t. j. za rok lub dwa. Społeczeństwo nie nauczyło się jeszcze cierpliwości i wytrwałości, ale Kasa uczy tych cnót w drodze odpowiedniej propagandy. Podkreślamy stale, że ci wszyscy, którzy zamierzają w niedalekiej przyszłości posiadać własny dach nad głową, winni systematycznie składać swe oszczędności w Kasie na normalnie oprocentowaną książeczkę wkładową, do której załączona tabelka kapitalizacyjna dowodzi niezbicie, że przy stałem, systematycznem odkładaniu drobnych kwot w Kasie, po upływie kilku lub kilkunastu lat wkładca zdobędzie na ten cel wystarczające środki. Gdyby jednakże chciał okres ten skrócić, może wystąpić do Kasy po upływie pewnego czasu i uzbieraniu przynajmniej połowy kosztów budowy z prośbą o udzielenie mu w granicach hipotecznego zabezpieczenia kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót, ponieważ Kasa przedewszystkiem udzielać będzie takich kredytów tym osobom, które przystępują do budowy z kapitałów uzbieranych na ten cel w drodze stałej i systematycznej oszczędności w naszej instytucji. Wreszcie jeszcze jeden przywilej dla najlepszych ciułaczy na cele budowlane: otóż wyłącznie oni mogą reflektować na nabycie objektu mieszkaniowego w blokach budowanych przez Kasę z Funduszu Budowy Tanich Mieszkań po uzbieraniu przynajmniej 20% kosztów.

Przy takiem ujęciu sprawy Kasa po pewnym czasie dopnie celu, bez jakiegokolwiek zobowiązywania się do bezwzględnego udzielenia pożyczki budowlanej, bądź też do przydziału gotowego objektu mieszkalnego po upływie ściśle określonego czasu i przy wpłacie ściśle określonej sumy, co uważać należy w dzisiejszych warunkach za niewykonalne, a w każdym razie niebezpieczne.

Nadmienić należy, że już sam fakt współdziałania Kasy przy budowie tanich domków w okresie katastrofalnego braku mieszkań we

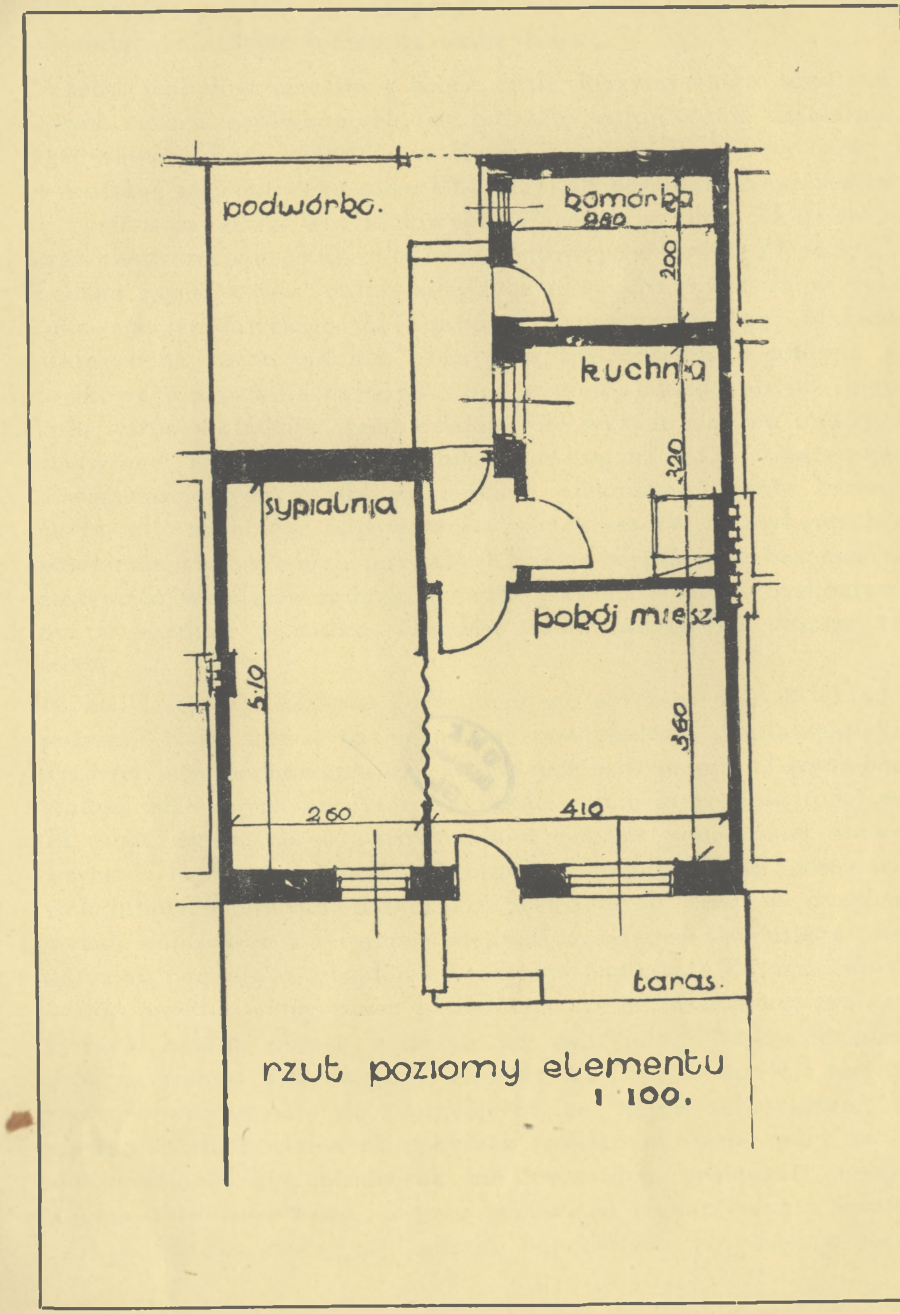

Rzut poziomy jednego elementu mieszkalnego w Blokach Domków Szeregowych.

nych, władze Kasy rozważą, czy celowem jest uruchomienie działu istotnych wkładów oszczędnościowo-budowlanych. Z dotychczasowej praktyki widać jednakże, że większość wkładców, gromadzących oszczędności na cele budowlane, pragnie już w bieżącym sezonie otrzymać przydział mieszkania, a w większości wypadków podejmuje swe wkłady, o ile Komitet Budowy Tanich Mieszkań nie przydzieli im mieszkania w budującym się już bloku, ale udzieli obietnicy, że otrzymają je w bloku, który będzie wzniesiony dopiero w przyszłości t. j. za rok lub dwa. Społeczeństwo nie nauczyło się jeszcze cierpliwości i wytrwałości, ale Kasa uczy tych cnót w drodze odpowiedniej propagandy. Podkreślamy stale, że ci wszyscy, którzy zamierzają w niedalekiej przyszłości posiadać własny dach nad głową, winni systematycznie składać swe oszczędności w Kasie na normalnie oprocentowaną książeczkę wkładową, do której załączona tabelka kapitalizacyjna dowodzi niezbicie, że przy stałem, systematycznem odkładaniu drobnych kwot w Kasie, po upływie kilku lub kilkunastu lat wkładca zdobędzie na ten cel wystarczające środki. Gdyby jednakże chciał okres ten skrócić, może wystąpić do Kasy po upływie pewnego czasu i uzbieraniu przynajmniej połowy kosztów budowy z prośbą o udzielenie mu w granicach hipotecznego zabezpieczenia kredytu wekslowego w miarę postępu budowy do wysokości 50% wartości rzeczywiście wykonanych robót, ponieważ Kasa przedewszystkiem udzielać będzie takich kredytów tym osobom, które przystępują do budowy z kapitałów uzbieranych na ten cel w drodze stałej i systematycznej oszczędności w naszej instytucji. Wreszcie jeszcze jeden przywilej dla najlepszych ciułaczy na cele budowlane: otóż wyłącznie oni mogą reflektować na nabycie objektu mieszkaniowego w blokach budowanych przez Kasę z Funduszu Budowy Tanich Mieszkań po uzbieraniu przynajmniej 20% kosztów.

Przy takiem ujęciu sprawy Kasa po pewnym czasie dopnie celu, bez jakiegokolwiek zobowiązywania się do bezwzględnego udzielenia pożyczki budowlanej, bądź też do przydziału gotowego objektu mieszkalnego po upływie ściśle określonego czasu i przy wpłacie ściśle określonej sumy, co uważać należy w dzisiejszych warunkach za niewykonalne, a w każdym razie niebezpieczne.

Nadmienić należy, że już sam fakt współdziałania Kasy przy budowie tanich domków w okresie katastrofalnego braku mieszkań we

Rzut poziomy jednego elementu mieszkalnego w Blokach Domków Szeregowych.

Włocławku przyjęty został przychylnie przez miejscową ludność, oceniającą należycie społeczną akcję Kasy.

Wzrost wkładów umożliwił Kasie stałe utrzymywanie wystarczających rezerw gotówkowych bez potrzeby ograniczania działalności kredytowej. Poza gotówką w Kasie i instytucjach kredytowych, wynoszącą w końcu roku sumę Zł. 79.071,28 posiadała Kasa rezerwy w postaci papierów wartościowych własnych na sumę Zł. 41.208,03, oraz niewyczerpanego kredytu redyskontowego w kwocie Zł. 72.572,31. Łączna zatem kwota najpłynniejszych aktywów wynosiła w końcu roku sprawozdawczego Zł. 192.851,62, co stanowi 34% wkładów płatnych na każde żądanie. Ten poważny odsetek pogotowia gotówkowego zapewnia całkowite opanowanie jakiegokolwiek niepokoju wśród wkładców, tembardziej o ile weźmie się pod uwagę, że omawiane wkłady à vista ulokowane są na 8143 książeczkach oszczędnościowych i 164 rachunkach czekowych. Stałe baczenie na to, aby zachować odpowiedni stosunek rezerw gotówkowych do powierzonych wkładów, pozwala Kasie na wypłacanie bez żadnych zastrzeżeń wszelkich żądanych przez wkładców sum i dyskontowanie w każdym wypadku wkładów ulokowanych na dłuższe terminy.

Mimo szalejącego kryzysu gospodarczego, poważny wzrost wkładów pozwolił Kasie nawet na nieznaczne powiększenie działalności kredytowej przy zachowaniu daleko idących ostrożności. Łączna pozostałość udzielonych kredytów wynosiła w dniu 31 grudnia 1932 roku Zł. 1.076.267,07, co w porównaniu z rokiem poprzednim stanowi wzrost o 4,8%. Fundusze obrotowe lokowała Kasa przeważnie w krótkoterminowych pożyczkach wekslowych oraz w dyskoncie weksli kupieckich z terminem nieprzekraczającym 3 miesięcy. Rozpatrując podania o udzielenie kredytów poddawał Zarząd surowej ocenie przedstawiony przez petentów materjał wekslowy, przyczem zwracał baczną uwagę nietylko na materjalną odpowiedzialność osób na wekslu podpisanych, ale również i na solidność i terminowość wywiązywania się z przyjętych na siebie zobowiązań. Ponieważ spłata udzielonych pożyczek rozkładana była zgóry na ściśle określone raty miesięczne lub kwartalne, prolongaty uwzględniane były wyjątkowo, a przy ponownem rozpatrywaniu zgłoszeń tych klijentów, którzy nie spłacili poprzednich pożyczek w termi-

nach ustalonych przez Zarząd, ten załatwiał je z reguły odmownie, a w najlepszym wypadku, redukował znacznie wysokość kredytu i żądał dodatkowych zabezpieczeń. To też z kredytów udzielonych w roku sprawozdawczym nieznaczna tylko część jest protestowana i w dodatku dobrze zabezpieczona. Klijenci Kasy znają dokładnie regulamin udzielania kredytów i wiedzą, że Zarząd Kasy ani na krok nie odstępuje od ustalonych przez siebie przepisów i zamyka bezwzględnie kredyt tym pożyczkobiorcom, którzy dopuścili weksel do protestu. Dlatego też podawcy weksli dyskontowych w ciągu najdalej 3 dni wykupują weksle zaprotestowane przez wystawców, gdyż w przeciwnym wypadku następuje bezzwłoczne zamknięcie kredytu i bezwzględna egzekucja należności od podawcy. Że wymienieni kredytobiorcy stosują się ściśle do wymagań władz Kasy, dowodzi chociażby ta okoliczność, że na 134 osoby lub firmy korzystające ze stałych kredytów dyskontowych w Kasie, w ciągu roku sprawozdawczego egzekwowano należności w drodze przymusowej tylko od 4 klijentów.

Dzięki omawianym obostrzeniom, które spotykają się z uznaniem wkładców, Kasa zaspakajała w roku sprawozdawczym całkowite uzasadnione zapotrzebowanie kredytowe miejscowego rzemiosła, kupiectwa, drobnego przemysłu oraz na wykończenie budowy i remonty domów, utrzymując niezależnie od tego stałą płynność kapitałów i wyjątkowo wysokie pogotowie gotówkowe. Odsetek załatwianych odmownie podań o kredyty był znikomy, ponieważ nieodpowiedni lub niesolidni petenci nie składają ich przeważnie, znając warunki udzielania kredytów i nie chcąc narażać się na zbędny trud i koszty. Nie było natomiast ani jednego wypadku, aby Kasa załatwiła odmownie zgłoszenie klijenta lub zredukowała umotywowaną należycie sumę żądanego kredytu z powodu braku wystarczających zapasów gotówki.

Pogarszająca się stale konjunktura gospodarcza kraju powoduje w roku sprawozdawczym wzrost protestów. Są to jednakże pozostałości kredytów udzielonych w latach poprzednich, latach dobrych konjunktur gospodarczych. Należności te są dobrze zabezpieczone, przeważnie hipotecznie, które uważać należy jedynie za kapitały chwilowo zamrożone. Natomiast odsetek protestów weksli

obecnie zdyskontowanych jest nieznaczny. Podkreślić należy i tę okoliczność, że władze Kasy nie prolongują obecnie pożyczek wekslowych bez częściowej przynajmniej upłaty kapitału i protestują weksle, nie ukrywając niewykupionych w terminie weksli na rachunku t. zw. „kredytów wypowiedzianych". Ta nieustępliwość władz Kasy i nieobawianie się protestów daje pomyślne wyniki. Egzekwowanie zapadłych należności prowadzone jest intensywnie. Już w roku 1931 ściągnięto co do grosza wszystkie sumy z weksli zaprotestowanych w roku 1928. Jak słusznie przewidywano, z całkowitej pozostałości weksli zaprotestowanych w latach 1929 i 1930 w kwocie Zł. 8.162,01, którą w roku 1931 spisano na straty, jako należności wątpliwe, w roku sprawozdawczym wpłynęło Zł. 3.953,95, a więc już 48,4%, a i reszta zostanie ściągnięta, ponieważ Kasa w żadnym jeszcze wypadku nie odstąpiła od sporu prawnego, a zarówno władze Kasy, jak i Komisja Rewizyjna nie mogły zakwalifikować tej znikomej kwoty jako nieściągalną.

Dlatego też i w roku sprawozdawczym, li tylko dla czystości bilansu, Kasa spisuje na straty cały remanent weksli zaprotestowanych w roku poprzednim 1931 w kwocie Zł. 17.514,47, aczkolwiek można twierdzić z całą pewnością, że wyegzekwowane z tego tytułu kwoty powiększą zyski lat następnych. W bilansie zatem pozostają już tylko weksle zaprotestowane dopiero w roku sprawozdawczym na łączną kwotę Zł. 64.443,78.

Dzięki nadzwyczajnej sprawności dział inkasowy rozwija się stale. Walutę z inkasa weksli i innych dokumentów przekazuje Kasa w dniu płatności, co wpływa dodatnio na wzrost operacyj inkasowych. Pomimo zastoju gospodarczego przyrost weksli i innych dokumentów otrzymanych w roku sprawozdawczym do inkasa w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego wynosił aż 32,2%.

Obroty Kasy wyniosły w r. sprawozdawczym sumę Zł. 21.892.997,61.

Suma bilansowa wzrosła w tym roku ze Zł. 1.904.185,81 do Zł. 1.972.078,23, a więc jest większa o Zł. 67.892,42 od bilansu z roku poprzedniego. Z zysków w sumie Zł. 25.227.53, otrzymanych na operacjach w roku sprawozdawczym odpisano na amortyzację

ruchomości Zł. 1.847,77 oraz na rezerwę na możliwe straty na wekslach protestowanych Zł. 17.514,47, a czysty zysk, pozostały po dokonaniu tych odpisów w kwocie Zł. 5.865,29, projektuje Kasa użyć na powiększenie funduszu zasobowego z sumy Zł. 42.532,30 do sumy Zł. 48.397,59, co umożliwi jej już w roku 1933 zdobycie własnej siedziby.

Na jednym z ostatnich posiedzeń Rada Kasy zleciła już Zarządowi przedłożenie ostatecznego wniosku w sprawie nabycia odpowiedniego budynku na biura Kasy, bądź też budowy niewielkiego domu parterowego, składającego się z sali operacyjnej i kilku przyległych pokoji. W związku z tem Zarząd przystąpił do szybkiego realizowania projektu i spodziewa się, że najdalej na jesieni nastąpi przeniesienie biur Kasy do własnej nieruchomości, co przyczyni się wydatnie do dalszego rozwoju instytucji.

W roku sprawozdawczym Rada Kasy odbyła 15 posiedzeń, a Zarząd 55. Ponadto Zarząd odbył jeszcze 148 posiedzeń t. zw. dyskontowych, na których kwalifikowano kolegjalnie materjał wekslowy, składany przez klijentów, korzystających ze stałego kredytu dyskontowego oraz załatwiał zgłoszenia o prolongaty pożyczek.

W roku sprawozdawczym kontynuowano dalsze prace normujące wewnętrzną organizację Kasy. W ślad za wydanemi w latach ubiegłych regulaminami Rady, Zarządu i Komisji Rewizyjnej opracowano ostatnio statut służbowy pracowników Kasy wraz z przepisami dyscyplinarnemi i uposażeniowemi, wobec czego działalność instytucji opiera się już na całokształcie przepisów wewnętrznych, które regulują wszelkie czynności organów Kasy oraz stosunki służbowe jej pracowników.

W październiku 1932 r. odbyła się lustracja Kasy, przeprowadzona przez Związek Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie oraz wizytacja dyrektora Związku p. Józefa Rożkowskiego. Że wynik jej był pomyślny, stwierdzają to ostatnie zdania odnośnego protokułu lustracyjnego: „Reasumując wynik niniejszej lustracji i porównywując z wynikami lustracji przeprowadzonej w roku ubiegłym, stwierdzić należy znaczny postęp tak w kierunku uporządkowania księgowości, jak i usprawnienia techniki biurowej.

Bloki Domków Szeregowych wybudowane przez Komunalną Kasę Oszczędności miasta Włocławka w Włocławku przy ul. Nowomiejskiej w związku z akcją oszczędnościowo-budowlaną.

Władze Kasy nie dążą do rozbudowy operacyj kredytowych drogą zaciągania pożyczek, przeciwnie — celem ich jest oprzeć egzystencję instytucji na własnych środkach obrotowych. Jest to objawem zdrowej i przewidującej polityki kredytowej, któremu należy przyklasnąć. Należy również podkreślić zgodną współpracę organów Kasy, które prześcigają się w pracy dla dobra instytucji".

Pomimo ciężkiej sytuacji finansowej, w jakiej znalazły się obecnie samorządy terytorjalne, Gmina miasta Włocławka, jako Związek Poręczający, zadłużyła się w Kasie tylko do wysokości około 66% kapitału zakładowego. Pozostałe zatem 34% tego kapitału t. j. przeszło Zł. 50.000,—, wpłaconych Kasie gotówką przez Gminę Miejską, obróciła Kasa na akcję kredytową dla miejscowego społeczeństwa. O ile ponadto weźmie się pod uwagę, że w łącznej sumie zadłużenia Gminy Miejskiej w Kasie, wynoszącego w dniu 31 grudnia 1932 r. Zł. 99.272,10, kwota Zł. 38.939,18 stanowi dług zaciągnięty na utworzenie omawianego już wyżej Funduszu Budowy Tanich Mieszkań, który następnie ulokowany został w Kasie i użyty przez nią na akcję oszczędnościowo-budowlaną, podkreślić można z najwyższem uznaniem, że Rada Miejska i Magistrat m. Włocławka z Prezydentem p. Stefanem Pachnowskim na czele przyczyniają się wydatnie do stałego rozwoju Kasy i dokładają wszelkich starań, aby ta instytucja mogła nieść jaknajszerszą pomoc kredytową ludności Włocławka, dotkniętej przez niebywały kryzys gospodarczy.

Kończąc piąty okres działalności Kasy, jej władze składają obszerne sprawozdanie roczne celem zapoznania klijenteli i opinji publicznej ze wszystkimi istotnemi szczegółami działalności Kasy, jako instytucji, której najwyższą gwarancją bytu i rozwoju jest zaufanie najszerszych warstw społeczeństwa.

Działalność i rozwój Kasy ilustruje szczegółowo następujący przegląd wszystkich rachunków bilansowych:

OBROTY W 1932 ROKU

Styczeń	Zł. 3.417.799,65
Luty	„ 1.505.327,57
Marzec	„ 1.602 246,67
Kwiecień	„ 1.674.501,75
Maj	„ 1.683.900,84
Czerwiec	„ 1.750.537,33
Lipiec	„ 1.367.085,64
Sierpień	„ 1.417.580,88
Wrzesień	„ 1.615.448,76
Październik	„ 1.498 942,68
Listopad	„ 1.974.096,95
Grudzień	„ 2.385.528.89
	Zł. 21.892.997.61

A. Rachunki stanu czynnego

1. Kasa

Miesiące 1932 r.	Stan gotówki w Kasie na początku miesiąca		W ciągu miesiąca				Stan gotówki w Kasie w końcu miesiąca	
			Wpłynęło		Wypłacono			
	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
Styczeń	7.085	62	440.738	85	443.462	44	4.362	03
Luty	4 362	03	413.081	14	411.769	08	5.674	09
Marzec	5.674	09	376.802	51	377.979	03	4.497	57
Kwiecień	4.497	57	406.400	13	401.736	65	9.161	05
Maj	9.161	05	398.600	87	406.833	09	928	83
Czerwiec	928	83	335.921	38	327.517	15	9.333	06
Lipiec	9.333	06	318.361	09	323.096	52	4.597	63
Sierpień	4.597	63	353.078	30	353.400	96	4.274	97
Wrzesień	4.274	97	399.448	91	388.351	93	15.371	95
Październik	15.371	95	347.689	49	353.723	38	9.338	06
Listopad	9.338	06	332.960	98	335.201	92	7.097	12
Grudzień	7.097	12	350.010	92	349.883	74	7.224	30
	Razem		4.473.094	57	4.472.955	89		

2. Waluty obce

W ciągu 1932 r. wpłynęło			Dol. 342,—	Zł. 3.043,77
W ciągu 1932 r. wypłacono	Dol. 230.—	Zł. 2.042,40		
Strata na kursie p/g stanu z dnia 31 grud. 1932 r.	—	Zł. 5.69	Dol. 230,—	Zł. 2.048,09
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r. à Zł. 8,89			Dol. 112,—	Zł. 995,68

3. Rachunki bieżące w instytucjach kredytowych

L. p.	Instytucja kredytowa	Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r. wpłacono na rachunek		W ciągu 1932 r. podniesiono z rachunku		Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł	gr.
a)	Bank Polski Oddział w Włocławku . . .	982	53	686.570	16	672.857	38	14.695	31
b)	Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Włocławku . . .	64.706	10	587.948	48	631.552	24	21.102	34
c)	Pocztowa Kasa Oszczędności w Warszawie . .	1.959	90	388.672	45	384.022	45	6.609	90
d)	Polski Bank Komunalny Sp. Akc. w Warszawie . . .	507	98	539.006	60	511.070	83	28.443	75
		68.156	51	2.202.197	69	2.199.502	90	70.851	30

4. Papiery wartościowe własne

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.		Zł. 10.582,50
W ciągu 1932 r. zakupiono za . . .	Zł. 30.153,48	
Zysk na kursie p/g szacunku z dnia 31 grudnia 1932 r.	Zł. 688,50	Zł. 30.841,98
		Zł. 41.424,48
Strata na kursie p/g szacunku z dnia 31 grudnia 1932 r.		Zł. 1.144,48
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.		Zł. 40.280,—

Wykaz papierów wartościowych własnych

Wyszczególnienie	Wartość nominalna	Cena zakupu		Wartość bilansowa w dniu 31 grudnia 1932 r.	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.
Obligacje:					
12 obl. I Serji 3% Premjowej Pożyczki Budowlanej . . .	zł. 600,—	600	—	471	—
21 obl. 7% Państwowej Pożyczki Stabilizacyjnej z 1927 r. . .	dol. 3.000,—	14.802	93	14.418	—
21 obl. 6% Pożyczki Dolarowej w złocie z 1920 r.	dol. 2.000,—	10.453	05	9.701	—
100 obl. III Serji Premjowej Pożyczki Dolarowej . . .	dol. 500,—	4.897	50	5.475	—
		30.753	48	30.065	—
Akcje:					
95 akc. V Emisji Polskiego Banku Komunalnego Sp. Akc. w Warszawie	zł. 9.500,—	10.215	—	10.215	—
		40.968	48	40.280	—

W roku sprawozdawczym stan papierów wartościowych własnych został uzupełniony do wysokości 5% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych stosownie do postanowień § 48 Statutu Kasy.

5. Kupony bieżące

W ciągu 1932 r. zapłacono za kupony i obliczono %% do dnia 31 grudnia 1932 r.	Zł. 3.667,73
W ciągu 1932 r. otrzymano za kupony	Zł. 2.739,70
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	Zł. 928,03

6. Kredyty udzielone przez Kasę

Działalność kredytową Kasy w okresie sprawozdawczym obrazuje następujące zestawienie:

Obroty na rachunkach kredytów udzielonych przez Kasę

L. p.	Rodzaj kredytu	Pozostałość kredytu na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r.				Pozostałość kredytu w dniu 31 grudnia 1932 r.	
				udzielono kredytów		spłacono kredytów			
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
a)	Weksle zdyskontowane	630.728	11	2.104.424	60	2.182.112	78	553.039	93
b)	Pożyczki w rachunkach bieżących .	31.085	03	547.937	29	550.448	32	28.574	—
c)	Pożyczki terminowe na zastaw . . .	178.209	37	162.862	30	179.965	67	161.106	—
d)	Pożyczki wekslowe zabezpieczone kaucjami hipotecznemi	63.916	51	87.928	10	105.053	35	46.791	26
e)	Pożyczki hipoteczne w złotych w złocie	—	—	99.300	—	9.300	—	90.000	—
f)	Pożyczki komunalne	89.975	84	212.329	41	169.993	15	132.312	10
		993.914	86	3.214.781	70	3.196.873	27	1.011.823	29

Stosunek procentowy poszczególnych rodzajów kredytów do sumy kredytów udzielonych w ciągu roku sprawozdawczego oraz do sumy pozostałości w dniu 31 grudnia 1932 r. w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego przedstawia się następująco:

Stosunek procentowy poszczególnych rodzajów kredytów

L. p.	Rodzaj kredytu	Stosunek procentowy do:			
		sumy udzielonych kredytów		sumy pozostałości kredytów	
		w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.	na dzień 1 stycznia 1932 r.	w dniu 31 grudnia 1932 r.
a)	Weksle zdyskontowane . . .	59,5	65,5	64,7	54,7
b)	Pożyczki w rachunkach bieżących	33,4	17,0	3,0	2,8
c)	Pożyczki terminowe na zastaw	3,4	5,1	17,3	15,9
d)	Pożyczki wekslowe zabezpieczone kaucjami hipotecznemi	0,4	2,7	6,2	4,6
e)	Pożyczki hipoteczne w złotych w złocie	—	3,1	—	8,9
f)	Pożyczki komunalne	3,3	6,6	8,8	13,1
		100	100	100	100

Ogólna suma kredytów udzielonych w ciągu roku sprawozdawczego obniżyła się znacznie w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego, jednakże łączna suma pozostałości kredytów w końcu roku wzrosła cokolwiek z sumy zł. 993.914,86 do sumy zł. 1.011.823,29.

Najwięcej kredytów udzielono w formie dyskonta weksli oraz pożyczek wekslowych. Stan tych kredytów krótkoterminowych w końcu okresu sprawozdawczego obniżył się w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego na korzyść wprowadzonych w tym okresie pożyczek hipotecznych w złotych w złocie oraz pożyczek komunalnych.

Natomiast suma zdyskontowanych weksli w ciągu okresu sprawozdawczego wynosząca 65,5% ogólnej sumy udzielonych kredytów, wzrosła wobec 59,5% z roku poprzedniego na niekorzyść pożyczek w rachunkach bieżących.

Suma udzielonego w ciągu roku kredytu w formie pożyczek w rachunkach bieżących stanowi jeszcze 17% sumy wszystkich kredytów udzielonych przez Kasę, wobec 33,4% z roku poprzedniego i zajmuje drugie miejsce po kredytach wekslowych, jednakże pozostałość tych pożyczek w końcu roku maleje w dalszym ciągu w porównaniu ze stanem na początku roku i stanowi zaledwie 2,8% ogólnej pozostałości kredytów, a więc zajmuje ostatnie miejsce. Zjawisko to spowodowane jest tą okolicznością, że Kasa zaprzestała udzielania dalszych kredytów w tej formie, stwierdzając brak obrotów na rachunkach bieżących po całkowitem wyczerpaniu przyznanych kredytów.

Pozostałość pożyczek terminowych na zastaw obniża się w końcu roku do wysokości 15,9% ogólnej pozostałości wszystkich kredytów, wobec 17,3% z roku poprzedniego i zajmuje nadal drugie miejsce po kredytach wekslowych. Natomiast pod względem sumy udzielonych w ciągu roku kredytów, pożyczki terminowe na zastaw zajmują kolejno ostatnie miejsce.

Trzecie miejsce zajmują pożyczki hipoteczne. Saldo tych pożyczek w końcu roku sprawozdawczego wzrosło znacznie w porównaniu ze stanem na początku roku z 6,2% do 13,5% ogólnej pozostałości udzielonych kredytów. Wzrosła również suma udzielonych poży-

czek hipotecznych w ciągu roku sprawozdawczego do 5,8% ogólnej sumy udzielonych kredytów, wobec 0,4% z roku poprzedniego. Wzrost ten spowodowany został uruchomieniem działu pożyczek hipotecznych w złotych w złocie, zabezpieczonych czystym wpisem. Do udzielania pożyczek hipotecznych skłoniła Kasę stale pogarszająca się wypłacalność sfer handlowo-przemysłowych, a w związku z tem brak odpowiedniego materjału wekslowego.

W końcu roku sprawozdawczego pożyczki komunalne przesuwają się z trzeciego na czwarte miejsce, na korzyść pożyczek hipotecznych. Jednakże w porównaniu z rokiem poprzednim wzrasta zarówno pozostałość tych pożyczek z 8,8% do 13,1% ogólnej pozostałości udzielonych kredytów, jak również suma udzielonych pożyczek komunalnych z 3,3% do 6,6% ogólnej sumy udzielonych kredytów.

Rozpatrując kredyty udzielone przez Kasę pod względem terminów ich płatności, należy je podzielić na średnioterminowe i krótkoterminowe.

Charakter kredytów średnioterminowych posiadają pożyczki hipoteczne, a częściowo również i komunalne. Łączna kwota tych kredytów w końcu okresu sprawozdawczego wynosiła 22,4% ogólnej sumy kredytów udzielonych przez Kasę.

Pozostałe kredyty w formie dyskonta weksli, pożyczek wekslowych, pożyczek w rachunkach bieżących, pożyczek terminowych na zastaw oraz reszty pożyczek komunalnych, posiadają charakter kredytów krótkoterminowych, zwrotnych najdalej za 6 miesięcy, bądź też za krótkiem, nie przekraczającem 3 miesięcy wypowiedzeniem. Łączna pozostałość tych kredytów wynosiła w końcu roku sprawozdawczego 77,6% ogólnej sumy kredytów udzielonych przez Kasę.

a) Weksle zdyskontowane

Podział kredytów wekslowych na kredyt dyskontowy i na pożyczki wekslowe ilustruje następujące zestawienie:

Obroty na rachunku weksli zdyskontowanych

Rodzaj kredytu	Pozostałość kredytu wekslowego na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r. zdyskontowano weksli		W ciągu 1932 r. spłacono względnie zaprotestowano weksli		Pozostałość kredytu wekslowego w dniu 31 grudnia 1932 r.	
	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł	gr.
Kredyt dyskontowy	187.523	67	904.212	48	913.621	96	178.114	19
Pożyczki wekslowe	443.204	44	1.200.212	12	1.268.490	82	374.925	74
	630.728	11	2.104.424	60	2.182.112	78	553.039	93

Stosunek procentowy kredytu dyskontowego i pożyczek wekslowych do ogólnej sumy weksli zdyskontowanych w ciągu roku sprawozdawczego oraz do sumy pozostałości na początku roku i w dniu 31 grudnia 1932 r. przedstawia się następująco:

Stosunek procentowy poszczególnych rodzajów kredytów wekslowych

Rodzaj kredytu	Stosunek procentowy do: sumy zdyskontowanych weksli w ciągu 1931 r.	sumy zdyskontowanych weksli w ciągu 1932 r.	sumy pozostałości kredytu wekslowego na dzień 1 stycznia 1932 r.	sumy pozostałości kredytu wekslowego w dniu 31 grudnia 1932 r.
Kredyt dyskontowy	47,7	43,0	29,7	32,2
Pożyczki wekslowe	52,3	57,0	70,3	67,8
	100	100	100	100

W końcu roku sprawozdawczego powiększa się nieznacznie w porównaniu z rokiem poprzednim stan zdyskontowanych weksli, wynikających z obrotu gospodarczego, na niekorzyść weksli pożyczkowych (finansowych), które jednakże w dalszym ciągu wykazują przewagę i wynoszą 67,8% ogólnego stanu portfelu wekslowego.

Kredyt dyskontowy

W okresie sprawozdawczym zdyskontowano klijentom, posiadającym stałe kredyty dyskontowe w Kasie, 4.846 sztuk weksli na ogólną sumę Zł. 904.212,48. W roku poprzednim zdyskontowano

5493 weksle na sumę Zł. 1.353.216,10, wobec czego obroty w roku sprawozdawczym zmalały o 647 sztuk weksli i o Zł. 449.003,62 t. j. o 11% odcinków wekslowych i o 33,2% sumy zdyskontowanych weksli. W daleko mniejszym stopniu zmienia się w końcu roku sprawozdawczego pozostałość weksli pochodzących z kredytu dyskontowego, wynosząca 1030 weksli na sumę Zł. 178.114,19, wobec 887 weksli na sumę Zł. 187.523,67 z roku poprzedniego, gdyż w tym wypadku ilość weksli wzrasta o 143 sztuki a pozostałość zdyskontowanych weksli maleje o Zł. 9.409,48. Przyrost weksli wynosi zatem 16,1%, a zmniejszenie się pozostałości sumy wekslowej — 5% w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego.

Przeciętna wysokość jednego wekslu zdyskontowanego w 1932 r. wynosiła Zł. 186,59, maleje zatem stale w porównaniu ze Zł. 246,35 z roku poprzedniego i Zł. 281,84 z roku 1930.

W końcu roku sprawozdawczego przeciętna pozostałość jednego wekslu obniża się już do Zł. 172,93 w porównaniu z sumą Zł. 211.41 z roku poprzedniego.

Wykazane powyżej stałe obniżanie się obrotów oraz przeciętnej wysokości jednego wekslu uzasadnione jest poważnem zmniejszeniem się obrotów gospodarczych i brakiem dobrego materjału wekslowego.

Podział kredytów dyskontowych według wysokości sum, do których te kredyty zostały przyznane, bez względu na to, w jakim stopniu były wyczerpywane, przedstawia się w sposób następujący:

Podział kredytów dyskontowych w/g wysokości

L. p.	Wysokość przyznanego kredytu dyskontowego	Ilość osób, firm względnie instytucyj korzystających z kredytu dyskontowego		Stosunek %-wy do ogólnej ilości osób, firm względnie instytucyj korzystających z kredytu dyskontowego	
		w końcu 1931 r.	w końcu 1932 r.	w końcu 1931 r.	w końcu 1932 r.
1	Do Zł. 500,— włącznie .	2	1	1,5	1,0
2	Od Zł. 501,— do Zł. 2.500,—	55	42	41,0	42,0
3	Od Zł. 2,501,—do Zł. 5.000,—	65	48	48,5	48,0
4	Powyżej Zł. 5.000,— . . .	12	9	9,0	9,0
		134	100	100	100

W ciągu roku sprawozdawczego zamknięto bądź wstrzymano kredyty 27 klijentom, 13 klijentów zrezygnowało z kredytu wobec braku odpowiedniego materjału wekslowego, a otwarto nowe kredyty tylko 6 osobom.

W końcu roku sprawozdawczego z kredytu dyskontowego w Kasie korzystało zatem 100 osób, firm względnie instytucyj do łącznej wysokości Zł. 345.900,—, co w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego, w którym 134 klijentów posiadało sumę Zł. 436.400.— przyznanego kredytu, wykazuje i w tym wypadku poważny ubytek.

W dniu 31 grudnia 1932 r. pozostałość kredytów udzielonych w tej formie wynosiła sumę Zł. 178.114,19, zatem wyczerpano 51,5%, podczas gdy w roku poprzednim tylko 43%. Podana powyżej tabelka wykazuje, że tak, jak i w roku poprzednim, tylko 9% klijentów posiadało kredyty dyskontowane do wysokości przekraczającej sumę Zł. 5.000,—. Procentowy podział kredytów dyskontowanych w/g wysokości nie wykazuje w porównaniu z rokiem poprzednim prawie żadnych zmian.

Podział sumy oraz ilości weksli zdyskontowanych w ciągu 1932 r. według zawodu względnie rodzaju zatrudnienia klijentów, posiadających stałe kredyty dyskontowe w Kasie, przedstawia się następująco:

Podział kredytów dyskontowych udzielonych w 1932 r. w/g zawodu

L. p.	Wyszczególnienie	W ciągu 1932 r. zdyskontowano weksli			Stosunek %-wy do ogólnej			
			na sumę		ilości weksli zdyskontowanych		sumy weksli zdyskontowanych	
		sztuk	Zł.	gr.	w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.	w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.
1	Kupcy	3146	441.890	69	67,4	64,9	55,2	48,9
2	Przemysłowcy	820	289.942	46	17,0	16,9	26,4	32,1
3	Rzemieślnicy	712	117.360	29	6,3	14,7	4,1	12,9
4	Inni	168	55.019	04	9,3	3,5	14,3	6,1
		4846	904.212	48	100	100	100	100

Natomiast analogiczny podział pozostałości weksli zdyskontowanych w dniu 31 grudnia 1932 r. ilustruje poniższe zestawienie:

Podział stanu kredytów dyskontowych w dniu 31 grudnia 1932 r. w/g zawodu

L. p.	Wyszczególnienie	Pozostałość weksli zdyskontowanych w dniu 31 grudnia 1932 r			Stosunek %-wy do ogólnej pozostałości — weksli zdyskontowanych			
		sztuk	na sumę		ilości		sumy	
			Zł.	gr.	na dzień 1-go stycznia 1932 r.	w dniu 31-go grudnia 1932 r.	na dzień 1-go stycznia 1932 r.	w dniu 31-go grudnia 1932 r.
1	Kupcy	673	85.495	34	52,1	65,3	36,4	48,0
2	Przemysłowcy	182	57.597	01	24,2	17,7	43,2	32,3
3	Rzemieślnicy	132	14.254	50	17,9	12,8	11,5	8,0
4	Inni	43	20.767	34	5,8	4,2	8,9	11,7
		1030	178.114	19	100	100	100	100

Z ogólnej liczby klijentów korzystających z kredytów dyskontowych było:

w końcu roku 1931	w końcu roku 1932			w końcu roku 1931	w końcu roku 1932
72	53	kupców	co stanowi	53,7%	53,0%
23	18	przemysłowców	„ „	17,2%	18,0%
18	18	rzemieślników	„ „	13,4%	18,0%
21	11	innych	„ „	15,7%	11,0%
134	100			100%	100%

a więc w roku sprawozdawczym wzrasta procentowo liczba rzemieślników.

Jak widać z powyższych zestawień w roku sprawozdawczym nie było już tych poważnych odchyleń pomiędzy procentowym podziałem weksli zdyskontowanych w ciągu roku, a podziałem pozostałości tych weksli w końcu roku, jakie cechowały rok poprzedni. W porównaniu ze stanem z roku poprzedniego pozostałość liczby i sumy weksli zdyskontowanych przez kupców wzrosła poważnie na niekorzyść weksli rzemieślniczych i przemysłowych.

Kasa dyskontowała tylko weksle krótkoterminowe, płatne najdalej za 3 miesiące.

Najwyższa suma przyznanego kredytu dyskontowego jednej osobie fizycznej wynosi Zł. 10.000,— a osobie prawnej — Zł. 15.000,—, a więc jest taka sama, jak w roku poprzednim.

Pożyczki wekslowe

Pożyczki wekslowe udzielane były w formie dyskonta weksli, zaopatrzonych przynajmniej w dwa żyra. Termin płatności poszczególnych weksli nie przekraczał nigdy 6-ciu miesięcy, a w nielicznych wypadkach udzielenia pożyczki zwrotnej w ratach miesięcznych a rzadziej kwartalnych na okres dłuższy od 6-ciu miesięcy, na wszelkie raty przekraczające ten termin wystawiany był weksel 6-cio miesięczny, podlegający ewentualnej prolongacie, ale jedynie w tym wypadku, o ile wartość zabezpieczenia odnośnej pożyczki nie ulegnie w międzyczasie obniżeniu.

W roku sprawozdawczym udzielono 1649 pożyczek wekslowych na ogólną sumę Zł. 1.200.212,12 a w końcu tego okresu pozostałość niespłaconych pożyczek wynosiła 492 na łączną kwotę Zł. 374.925,74. W roku poprzednim udzielono 1514 pożyczek wekslowych na sumę Zł. 1.483.761,28 a pozostałość w końcu tego roku wynosila 461 niespłaconych pożyczek na sumę Zł. 443.204,44. Zatem w roku sprawozdawczym ilość udzielonych pożyczek powiększa się w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego o 135 t. j. o 8,9% a pozostałość niespłaconych pożyczek wzrasta o 31 t. j. o 6,7%, natomiast obniża się zarówno kwota udzielonych w ciągu roku pożyczek, jak i niespłaconej pozostałości: pierwsza o sumę Zł. 283.549,16 t. j. 19,1%, druga zaś o sumę Zł. 68.278,70 t. j. o 15,4% stanu z roku poprzedniego.

W związku z powyższem obniża się w jeszcze większym stopniu przeciętna wysokość jednej pożyczki, z sumy Zł. 980,03 w roku 1931 do sumy zaledwie Zł. 727,84 w roku sprawozdawczym, jak również przeciętna pozostałość niespłaconej w końcu roku pożyczki, wynosząca w roku poprzednim sumę Zł. 961,40 a w roku sprawozdawczym już tylko sumę Zł. 762,04. Omawiany rezultat wiąże się ściśle z sy-

tuacją gospodarczą kraju i odzwierciadla ostrożną politykę kredytową władz Kasy.

Wysokość udzielonych w ciągu roku pożyczek wekslowych przedstawia się następująco:

Podział pożyczek wekslowych w/g wysokości

L. p.	Wysokość udzielonych pożyczek wekslowych	Ilość pożyczek wekslowych udzielonych		Stosunek %-wy do ogólnej ilości udzielonych pożyczek wekslowych	
		w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.	w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.
1	Do Zł. 250,-- włącznie . . .	399	595	26,4	36,1
2	Od Zł. 251,— do Zł. 500,— .	422	449	27,9	27,3
3	Od Zł. 501, do Zł. 1000,— .	353	358	23,3	21,7
4	Od Zł. 1.000, – do Zł. 5.000,—	309	230	20,4	13,9
5	Powyżej Zł. 5000,—	31	17	2,0	1,0
		1,514	1,649	100	100

Jak widać z powyższego zestawienia pożyczki przewyższające kwotę Zł. 5.000,— stanowią zaledwie 1% ogólnej liczby pożyczek wekslowych, podczas gdy pożyczki nie przekraczające wysokości Zł. 1.000,— stanowią aż 85,1% tej liczby. W porównaniu z rokiem poprzednim powiększa się tylko stosunek %-towy pożyczek nieprzekraczających sumy Zł. 250,— na niekorzyść wszystkich pozostałych grup. Najwyższa kwota pożyczki wekslowej udzielonej jednej osobie fizycznej wynosi Zł. 12.000,— a osobie prawnej — Zł. 14.500,— a więc obniżyła się cokolwiek w porównaniu z kwotą Zł. 14.000,— i Zł. 15.000,— z roku poprzedniego. Powyższe cyfry stwierdzają, że Kasa za wzorem lat ubiegłych finansowała przeważnie sfery słabsze pod względem gospodarczym, a przedewszystkiem drobnych kupców, rzemieślników i drobnych przemysłowców, a w związku z niepomyślną konjunkturą gospodarczą faworyzowała pożyczki drobniejsze, redukując sumy poszczególnych kredytów a powiększając równocześnie liczbę klijentów.

Podział ilości oraz sumy pożyczek wekslowych udzielonych w ciągu 1932 r. według zawodu względnie rodzaju zatrudnienia klijentów obrazuje następujące zestawienie:

Podział pożyczek wekslowych udzielonych w 1932 r. w/g zawodu

L. p.	Wyszczególnienie	W ciągu 1932 r. udzielono pożyczek wekslowych			Stosunek %-wy do ogólnej				Przeciętna suma jednej pożyczki	
		Ilość	na sumę		ilości		sumy			
					pożyczek wekslowych udzielonych					
			Zł.	gr	w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.	w ciągu 1931 r.	w ciągu 1932 r.	Zł.	gr.
1	Kupcy . . .	354	230.213	93	17,2	21,5	15,6	19,2	650	32
2	Przemysłowcy	39	68.405	–	7,7	2,4	12,7	5,7	1.753	97
3	Rzemieślnicy .	323	186.866	33	15,6	19,6	13,9	15,6	578	53
4	Właściciele nieruchomości	404	406.149	36	21,7	24,5	25,5	33,8	1.005	32
5	Rolnicy i ogrodnicy . . .	49	87.853	—	3,5	2,9	10,6	7,3	1.792	92
6	Inni	480	220.724	50	34,3	29,1	21,7	18,4	459	84
		1649	1.200.212	12	100	100	100	100	727	84

Taki sam podział pozostałości pożyczek wekslowych w dniu 31 grudnia 1932 r. przedstawia się następująco:

Podział stanu pożyczek wekslowych w dniu 31 grudnia 1932 r w/g zawodu

L. p	Wyszczególnienie	Pozostałość pożyczek wekslowych w dniu 31 grudnia 1932 r.			Stosunek %-wy do ogólnego stanu				Przeciętna suma pozostałości jednej pożyczki	
		ilość	na sumę		ilości		sumy			
					pożyczek wekslowych					
			Zł.	gr.	na dzień 1-go stycznia 1932 r.	w dniu 31-go grudnia 1932 r.	na dzień 1-go stycznia 1932 r.	w dniu 31-go grudnia 1932 r.	Zł.	gr.
1	Kupcy	103	75.831	25	16,1	20,9	12,1	20,2	736	23
2	Przemysłowcy .	8	9.686	—	2,8	1,6	10,9	2,6	1.210	75
3	Rzemieślnicy .	96	48.039	47	26,2	19,5	17,9	12,8	500	41
4	Właściciele nieruchomości .	111	141.848	—	16,7	22,6	22,2	37,8	1.277	91
5	Rolnicy i ogrodnicy . . .	3	8.050	—	2,2	0,6	8,8	2,2	2.683	33
6	Inni.	171	91.471	02	36,0	34,8	28,1	24,4	534	92
		492	374.925	74	100	100	100	100	762	04

W roku sprawozdawczym wzrasta procentowo zarówno ilość i suma pożyczek udzielonych kupcom i właścicielom nieruchomości, jak i pozostałość tych pożyczek w końcu roku. Natomiast bardzo poważnie obniżają się obroty z przemysłowcami i rolnikami. Stosunek procentowy pożyczek udzielonych rzemieślnikom wykazuje w porównaniu z rokiem poprzednim niewielki wzrost, jednakże pozostałość tych pożyczek w końcu roku spada poniżej stanu pożyczek kupieckich.

Przez porównanie powyższych zestawień z odnośnemi zestawieniami podziału kredytów dyskontowych można stwierdzić, że z kredytów dyskontowych korzystają przeważnie kupcy, a po nich przemysłowcy, natomiast z pożyczek wekslowych — właściciele nieruchomości i inni, wśród których przeważający odsetek stanowią sfery pracujące, korzystające z kredytu na wykończenie budowy własnych jednomieszkaniowych domków.

b) Pożyczki w rachunkach bieżących

Obroty na rachunku każdej pożyczki w ciągu roku oraz ich pozostałości w dniu 31 grudnia 1932 r., z uwzględnieniem rodzaju zatrudnienia klijentów, przedstawiają się następująco:

Obroty na rachunku pożyczek w rachunkach bieżących

L. p.	Rodzaj zatrudnienia klijenta	Pozostałość pożyczek w rachunkach bieżących na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r.				Pozostałość pożyczek w rachunkach bieżących w dniu 31 grudnia 1932 r.	
				obciążono rachunki sumą		uznano rachunki sumą			
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Instytucja prawno-publiczna	—	—	343 680	45	343.680	45	—	—
2	Przedsiębiorstwo komunalne	—	—	141 393	05	141.393	05	—	—
3	Kupiec	1.539	03	8.133	47	4.667	50	5.005	—
4	Spółdzielnia handlowa	5.338	—	12.850	61	18.188	61	—	—
5	Przemysłowiec	10.956	—	20.974	31	21.819	31	10.111	—
6	Spółka akcyjna	5.247	—	2.444	—	3.715	—	3.976	—
7	Ogrodnik	6.711	—	798	—	700	—	6.809	—
8	Instytucja społeczna	1.294	—	17.663	40	16.284	40	2.673	—
		31.085	03	547.937	29	550.448	32	28.574	—

W ciągu roku sprawozdawczego zamknięto 1 rachunek, zamieniając kredyt na terminową pożyczkę wekslową, zwrotną w kilku ratach miesięcznych i zaniechano udzielania dalszych kredytów w tej formie z uwagi na najmniejszą ich płynność, wobec czego pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r., obciążająca zaledwie 5 rachunków bieżących, w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego, zmniejszyła się cokolwiek.

W daleko większym stopniu zmalały obroty na tych rachunkach. W roku poprzednim debetowa strona rachunku wynosiła sumę Zł. 1.770.432,34, zatem obroty obniżyły się o 69%.

Pożyczki wyszczególnione w powyższym wykazie ad 3, 5 i 7 zabezpieczone są kaucjami hipotecznemi, a dwie pozostałe — wekslami gwarancyjnemi wystawionemi przez kredytobiorców i zaopatrzonemi w podpisy minimum 2 odpowiedzialnych żyrantów.

Przejściowe obroty na rachunkach instytucji prawno-publicznej i przedsiębiorstwa komunalnego wynikają z przeksięgowań dokonanych w ciągu roku.

c) Pożyczki terminowe na zastaw

Podział pożyczek terminowych na zastaw według rodzajów wartości stanowiących ich zabezpieczenie przedstawia się następująco:

Obroty na rachunku pożyczek terminowych na zastaw

L. p.	Rodzaj zastawu	Pozostałość pożyczek terminowych na zastaw na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r.				Pozostałość pożyczek terminowych na zastaw w dniu 31 grudnia 1932 r.	
				udzielono pożyczek		spłacono pożyczek			
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Papiery procentowe	7.345	—	12.772	30	9.871	30	10.246	—
2	Własne książeczki oszczędnościowe	167.664	37	150.090	—	169.044	37	148.710	—
3	Obce książeczki oszczędnościowe	3.200	—	—	—	1.050	—	2.150	—
		178.209	37	162.862	30	179.965	67	161.106	—

Ruch pożyczek terminowych na zastaw

L. p.	Rodzaj zastawu	Ilość pożyczek na dzień 1 stycznia 1932 r.	W ciągu 1932 r.			Ilość pożyczek w dniu 31 grudnia 1932 r.
			udzielono pożyczek	spłacono pożyczek		
				całkowicie	częściowo	
1	Papiery procentowe .	11	26	16	8	21
2	Własne książeczki oszczędnościowe . .	13	22	26	2	9
3	Obce książeczki oszczędnościowe . .	1	—	—	1	1
		25	48	42	11	31

Dwie pożyczki na zastaw papierów procentowych zostały zlikwidowane w drodze przymusowej sprzedaży zastawu, przyczem Kasa nie poniosła z tego tytułu żadnych strat.

W stosunku do stanu z roku poprzedniego maleje nieznacznie zarówno suma udzielonych pożyczek w ciągu roku ze Zł. 183.023,37 do Zł. 162.862,30, jak i pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r. ze Zł. 178.209,37 do Zł. 161.106,—. Wzrasta natomiast ilość udzielonych pożyczek z 37 do 48 i stan końcowy z 25 do 31.

Podział udzielonych w ciągu 1932 r. pożyczek terminowych pod zastaw oraz ich pozostałości w dniu 31 grudnia 1932 r. według wysokości ilustruje następujące zestawienie:

Podział pożyczek terminowych na zastaw w/g wysokości

L. p.	Wysokość pożyczki	Ilość pożyczek		Stosunek %-wy do ogólnej ilości pożyczek	
		udzielonych w ciągu 1932 r.	pozostałych w dniu 31 grudnia 1932 r.	udzielonych w ciągu 1932 r.	pozostałych w dniu 31 grudnia 1932 r.
1	Do Zł. 50,— włącznie . . .	12	6	25,0	19,4
2	Od Zł. 51,— do Zł. 100,— .	12	6	25,0	19,4
3	Od Zł. 101,— do Zł. 250,— .	8	7	16,7	22,6
4	Od Zł. 251,— do Zł. 500,— .	9	6	18,7	19,4
5	Od Zł. 501,— do Zł. 1.000.—	4	1	8,3	3,2
6	Od Zł. 1.001,— do Zł. 5.000,—	2	4	4,2	12,8
7	Powyżej Zł. 5.000,—	1	1	2,1	3,2
		48	31	100	100

Powyższe zestawienie wykazuje, że 85,4% ogółu udzielonych pożyczek w ciągu roku a 80,8% ogólnej ilości pożyczek pozostałych w końcu 1932 r. stanowiły pożyczki nie przekraczające kwoty Zł. 500.—. W roku poprzednim stosunek ten wynosił cokolwiek mniej, gdyż 81% i 72%. Pożyczki te posiadają przeważnie charakter pożyczek konsumcyjnych i udzielane były sferom pracującym.

Pożyczki do wysokości od 501 do 5.000 zł. zaciągane były na cele przeważnie produkcyjne. Wreszcie 1 pożyczka w kwocie Zł. 147.000,— udzielona była Magistratowi m. Włocławka pod zastaw książeczek oszczędnościowych, wystawionych przez Kasę na lokaty funduszów renowacyjnych przedsiębiorstw miejskich.

Celem ustalenia przeciętnej wysokości pożyczki terminowej na zastaw, należy dla przejrzystości wydzielić zupełnie z rachunku pożyczkę zaciągniętą przez Magistrat m. Włocławka, po dokonaniu czego, przeciętna kwota jednej pożyczki terminowej na zastaw, udzielonej w ciągu 1932 r., wynosi Zł. 337,50 a przeciętna pozostałość jednej pożyczki w dniu 31 grudnia 1932 r. — zł. 470.20. Odpowiednie sumy wynosiły w roku poprzednim Zł. 529.— i Zł. 592,92, zatem przeciętna wysokość pożyczki maleje w roku sprawozdawczym w związku ze zmniejszeniem się obrotów przy równoczesnym wzroście liczby udzielonych pożyczek.

Najwyższa kwota pożyczki terminowej na zastaw udzielonej w ciągu 1932 r. jednej osobie lub firmie prywatnej wynosiła Zł. 4.000.—, a w roku poprzednim — Zł. 3.100.—

d) Pożyczki wekslowe zabezpieczone kaucjami hipotecznemi

W roku sprawozdawczym Kasa nie udzielała kredytów w formie pożyczek wekslowych zabezpieczonych kaucjami hipotecznemi. Wykazane poniżej obciążenia odnośnych rachunków powstały z tego powodu, że średnioterminowe pożyczki na okres nie przekraczający 3 lat, udzielane były na weksle z terminem najdalej 6 miesięcznym, które podlegały zamianie na nowe odcinki przy spłacie określonej raty pożyczki, z tem jednakże, że Kasa zastrzegała sobie prawo zażądania całej niespłaconej części kredytu w terminie ustalonym na wekslu a więc przed istotnym terminem płatności.

Podział pożyczek wekslowych zabezpieczonych kaucjami hipotecznemi według rodzaju zatrudnienia klijentów przedstawia się następująco:

Obroty na rachunku pożyczek wekslowych zabezpieczonych kaucjami hipotecznemi

L. p.	Rodzaj zatrudnienia klijentów	Pozostałość pożyczek na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r. obciążono za przyjęte weksle zamienne. koszty zwrotne lub obliczone 0/0 0/0		W ciągu 1932 r. uznano za spłacone pożyczki lub ściągnięte koszty zwrotne		Pozostałość pożyczek w dniu 31 grudnia 1932 r.	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Kupcy	9.300	—	25.600	—	27.000	—	7.900	—
2	Przemysłowcy . .	8.000	—	18.173	10	19.473	10	6.700	—
3	Rzemieślnicy . . .	4.745	—	6.280	—	9.525	—	1.500	—
4	Rolnicy	7.100	—	15.300	—	19.800	—	2.600	—
5	Spółdzielnia mieszkaniowa	23.000	—	—	—	8.000	—	15.000	—
6	Inni właściciele nieruchomości . . .	11.771	51	22.575	—	21.255	25	13.091	26
		63.916	51	87.928	10	105.053	35	46.791	26

Ogólna pozostałość pożyczek wekslowych zabezpieczonych hipotecznie obniżyła się w końcu roku sprawozdawczego w porównaniu z rokiem poprzednim o sumę Zł. 17.125,25 t. j. o 26,8%.

Ruch pożyczek wekslowych zabezpieczonych kaucjami hipotecznemi

L. p.	Rodzaj zatrudnienia klijentów	Ilość pożyczek na dzień 1 stycznia 1932 r.	W ciągu 1932 r. spłacono pożyczek całkowicie	W ciągu 1932 r. spłacono pożyczek częściowo	Ilość pożyczek w dniu 31 grudnia 1932 r.
1	Kupcy	1	—	1	1
2	Przemysłowcy	1	—	1	1
3	Rzemieślnicy	2	1	1	1
4	Rolnicy	2	1	1	1
5	Spółdzielnia mieszkaniowa . .	1	—	1	1
6	Inni właściciele nieruchomości	2	—	—	2
		9	2	5	7

W ciągu roku sprawozdawczego spłacono całkowicie 2 pożyczki a częściowo 5 pożyczek. Pozostałe 2 pożyczki zostały przeterminowane, a ich pozostałość w końcu roku wzrosła nieznacznie w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego o sumę kosztów egzekucyjnych i doliczonych procentów do końca roku. W roku bieżącym 1933 wyznaczone zostały terminy licytacji odnośnych nieruchomości. Najwyższa pozostałość pożyczki wekslowej zabezpieczonej hipotecznie obciąża spółdzielnię mieszkaniową i wynosi kwotę Zł. 15.000,— wobec Zł. 23.000,— z roku poprzedniego. Pozostałości dalszych 3 pożyczek nie przekraczają Zł. 10.000,—, a wreszcie pozostałości 3 ostatnich pożyczek nie przekraczają już kwoty Zł. 5.000,— dla jednej pożyczki.

e) Pożyczki hipoteczne w złotych w złocie

W związku z brakiem odpowiedniego materjału wekslowego i obniżeniem się wartości zabezpieczenia w formie żyr względnie poręczeń wekslowych Kasa uruchomiła w roku sprawozdawczym dział pożyczek hipotecznych w złotych w złocie, zwrotnych najdalej w ciągu 3 lat i udzielanych przeważnie na pierwszy numer hipoteki w formie czystego wpisu, w granicach 50% wartości odnośnej nieruchomości.

Jednakże celem zapewnienia dostatecznej płynności funduszów Kasy, najwyższa norma pozostałości wszystkich pożyczek hipotecznych określona została na sumę Zł. 150.000,—, odpowiadającą kapitałowi zakładowemu Kasy.

Podział pożyczek hipotecznych według rodzaju zatrudnienia klijentów przedstawia się następująco:

Obroty na rachunku pożyczek hipotecznych w złotych w złocie

L. p.	Rodzaj zatrudnienia klijentów	W ciągu 1932 r. udzielono pożyczek: Ilość	udzielono pożyczek na sumę		obciążono rachunek odrębny		uznano rachunek odrębny		spłacono częściowo pożyczek: Ilość	spłacono częściowo pożyczek na sumę		Pozostałość pożyczek w dniu 31 grudnia 1932 r.	
			Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.		Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Rzemieślnicy	3	18.300	—	420	—	420	—	—	—	—	18.300	—
2	Rolnicy . .	2	14.000	—	488	35	488	35	—	—	—	14.000	—
3	Inni właściciele nieruch.	7	67.000	—	20 468	--	20.468	—	3	9.300	—	57.700	—
		12	99.300	—	21.376	35	21.376	35	3	9.300	—	90.000	—

W ciągu roku sprawozdawczego spłacono raty 3 pożyczek w terminach ustalonych w planie amortyzacyjnym, spłata pierwszych rat 6 dalszych pożyczek przypada dopiero w roku bieżącym 1933, rata 1 pożyczki została odterminowana na dalszy kwartał, a 2 pozostałe pożyczki ściągane będą w drodze przymusowej, wobec nieuiszczenia przypadających rat.

Najwyższa kwota pożyczki hipotecznej udzielonej w ciągu roku wynosiła Zł. 15.000,— a najniższa — Zł. 2.000,—. Kwoty 2 następnych pożyczek nie przekraczały Zł. 14.000,—, kwoty 5 dalszych pożyczek nie przekraczały Zł. 10.000,—, a pozostałe 3 pożyczki udzielone były na sumy nieprzekraczające Zł. 5.000,—.

f) Pożyczki komunalne

Obroty na rachunku pożyczek komunalnych w ciągu 1932 r. z uwzględnieniem podziału na poszczególne formy kredytu ilustruje następujące zestawienie:

Obroty na rachunku pożyczek komunalnych

L. p.	Rodzaj kredytu	Pozostałość pożyczek komunalnych na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r. udzielono kredytów		W ciągu 1932 r. spłacono kredytów		Pozostałość pożyczek komunalnych w dniu 31 grudnia 1932 r.	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Lokaty na książeczki oszczędnościowe .	7.750	—	7.330	58	250	—	14.830	58
2	Kredyt dyskontowy	15.079	51	84.937	83	74.096	82	25.920	52
3	Pożyczki wekslowe	9.000	—	118.000	—	37.500	—	89.500	—
4	Pożyczki w rachunkach bieżących .	58.146	33	2.061	—	58 146	33	2.061	—
		89.975	84	212.329	41	169.993	15	132.312	10

Łączna pozostałość pożyczek komunalnych w końcu roku sprawozdawczego, wyższa o Zł. 42.336,26 od stanu z roku poprzedniego, wynosi 16,5% sumy wkładów oszczędnościowych, zatem jest znacznie niższa od maksymalnej normy statutowej, przewidującej 30%.

Podział pożyczek komunalnych według charakteru kredytobiorców przedstawiał się następująco:

Podział pożyczek komunalnych w/g kredytobiorców

L. p.	Wyszczególnienie	Pozostałość pożyczek komunalnych na dzień 1 stycznia 1932 r.		W ciągu 1932 r. udzielono kredytów		W ciągu 1932 r. spłacono kredytów		Pozostałość pożyczek komunalnych w dniu 31 grudnia 1932 r.	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.	Zł.	gr.
1	Powiatowy związek komunalny . . .	9.000	—	8.000	—	17.000	—	—	—
2	Gm. m. Włocławka	64.596	33	143.625	20	108.949	43	99.272	10
3	Związek międzykomunalny	7.129	51	14.456	63	13.376	72	8.209	42
4	3 komunalne kasy oszczędności . .	9.250	—	46.247	58	30.667	—	24.830	58
		89.975	84	212.329	41	169.993	15	132.312	10

Pożyczka wekslowa w kwocie Zł. 50.000,—, zaciągnięta w roku 1930 przez jeden z pobliskich powiatowych związków komunalnych została w okresie sprawozdawczym całkowicie spłacona. Wykazane obroty powstały z udzielanych w międzyczasie prolongat.

Łączne zadłużenie Gminy m. Włocławka wynosi 12,4% sumy wkładów oszczędnościowych, nie osiąga zatem 20% tej sumy, a więc maksymalnej granicy ustalonej w statucie. Składa się na nie pozostałość pożyczki w rachunku bieżącym w sumie Zł. 2.061,—, stan weksli zdyskontowanych przez administrację ogólną na sumę Zł. 2.600,— i przez Cegielnię Miejską na sumę Zł. 5.111,10, pozostałość długoterminowej pożyczki wekslowej w kwocie Zł. 79.500,—, udzielonej w roku sprawozdawczym na konwersję dotychczasowego zadłużenia w formie pożyczki w rachunku bieżącym, a wreszcie krótkoterminowa pożyczka wekslowa w kwocie Zł. 10.000,— udzielona w tymże okresie na powiększenie Funduszu Budowy Tanich Mieszkań.

Miejscowy Związek Międzykomunalny obciążony jest sumą Zł. 8.209,42 z tytułu udzielonego mu kredytu dyskontowego.

Kredyt udzielony przez Kasę 2 sąsiednim kasom oszczędności w formie lokat na książeczki wkładowe wynosił w końcu roku kwotę Zł. 14.830,58. Jedna z nich posiada ponadto kredyt redyskontowy i ostateczne zadłużenie jej z tego tytułu wynosiło Zł. 4.100,—.

Wreszcie trzecia okoliczna kasa oszczędności korzystała tylko z kredytu redyskontowego, wyczerpanego w końcu roku do sumy Zł. 5.900,—.

* * *

Od wszystkich kredytów pobierała Kasa odsetki, nieprzekraczające 11% w stosunku rocznym, które obniżyła następnie do 9½%.

7. Weksle protestowane

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.		Zł. 33.536,54
Wciągu 1932 r. zaprotestowano na sumę		Zł. 279.733,54
		Zł. 313.270,08
Wciągu 1932 r. spłacono na sumę .	Zł. 226.320,71	
W końcu 1932 r. przeniesiono na rachunek kosztów zwrotnych pozostałość wydatków na koszty protestów, sądowych i egzekucyjnych w sumie	Zł. 4.991,12	
W końcu 1932 r. odpisano na straty całkowitą pozostałość weksli zaprotestowanych w roku 1931, jako należności wątpliwe w sumie . . .	Zł. 17.514,47	Zł. 248.826,30
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.		
Protestowanych	Zł. 20.599,35	
Zaskarżonych	Zł. 43.844,43	Zł. 64.443,78

Pozostałość weksli protestowanych w końcu okresu sprawozdawczego wynosi 3,1% sumy weksli zdyskontowanych w ciągu roku i 10,4% portfelu wekslowego.

Suma weksli zaprotestowanych w ciągu 1932 r. wynosi 13,3% sumy kredytów wekslowych udzielonych w tym roku w formie kredytu dyskontowego i pożyczek wekslowych.

Na dzień 1 stycznia 1932 r. pozostawało protestowanych weksli		217 sztuk
W okresie sprawozdawczym zaprotestowano		1.112 sztuk
		1.329 sztuk
W okresie sprawozdawczym:		
Wykupiono	1.047 sztuk	
Odpisano na straty	82 sztuki	1.129 sztuk
W dniu 31 grudnia 1932 r. pozostałość weksli wynosi:		
Protestowanych	93 sztuki	
Zaskarżonych	107 sztuk	200 sztuk

Podział pozostałości weksli protestowanych w końcu roku sprawozdawczego według terminów ich płatności przedstawia się następująco:

Podział weksli protestowanych w/g terminów płatności

L. p.	Zaległe	Pozostawało weksli protestowanych						Stosunek 0/0-wy do ogólnej sumy weksli protestowanych	
		sztuk		na sumę					
		w końcu 1931 r.	w końcu 1932 r.	w końcu 1931 r.		w końcu 1932 r.		w końcu 1931 r.	w końcu 1932 r.
				Zł.	gr.	Zł.	gr.		
1	Do 3 miesięcy . .	72	103	14.398	38	26.093	66	42,9	40,5
2	Ponad 3 do 6 mies.	36	30	8.073	89	3.156	17	24,1	4,9
3	Ponad 6 do 12 mies.	109	67	11.064	27	35.193	95	33,0	54.6
		217	200	33.536	54	64.443	78	100	100

8. Ruchomości

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.		Zł. 11.477.78
W ciągu 1932 r. nabyto na sumę		Zł. 5.828,60
		Zł. 17.306,38
W ciągu 1932 r.		
Sprzedano na sumę	Zł. 21.50	
Odpisano na straty przedmioty zużyte	Zł. 230,88	
Odpisano 10% amortyzacji . .	Zł. 1.616,89	Zł. 1.869,27
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.		Zł. 15.437,11

W roku sprawozdawczym zakupiono kasę betonową systemu „Fortis" Model D 3 za cenę Zł. 4.000,—.

9. Różne

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.	Zł.	10.120,39
W ciągu 1932 r. obciążono rachunki sumą	Zł.	35,956,94
	Zł.	46.077,33
W ciągu 1932 r. uznano rachunki sumą	Zł.	31.672,93
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	Zł.	14.404.40

Z czego przypada na:

a) Druki zarachowane i skarbonki	Zł.	8.569,80
b) Zaliczki na pensje pracowników	Zł.	4.854,10
c) Zaliczki zwrotne na koszty hipoteczne i egzekucyjne	Zł.	479,—
d) Różnych za procenty od weksli zdyskontowanych	Zł.	286,35
e) Inne	Zł.	215,15

B. Rachunki stanu biernego

1. Kapitał zakładowy

W końcu roku	Zł.	gr.
1928	25.467	56
1929	100.000	—
1930	100.000	—
1931	150.000	—
1932	150.000	—

Kapitał zakładowy stanowi dotację bezzwrotną Gminy m. Włocławka, wpłaconą gotówką.

2. Fundusz zasobowy

W końcu roku	Zł.	gr.
1929	5.226	58
1930	16.620	29
1931	36,729	22
1932	42.532	30

Fundusz ten przewyższył już 5% sumy wkładów oszczędnościowych. Aczkolwiek Rada Miejska m. Włocławka postanowiła. aby z czystego zysku, osiągniętego na operacjach w r. 1931 w kwocie Zł. 5.803,08, sumę Zł. 3.270,78 przeznaczyć na uzupełnienie funduszu zasobowego do sumy Zł. 40.000,—, a pozostałą sumę Zł. 2.532.30 przeznaczyć na utworzenie specjalnego funduszu na pokrycie ewentualnych strat na wekslach protestowanych, na skutek wyjaśnień Związku ten ostatni fundusz zlikwidowano, przelewając całkowity zysk na fundusz zasobowy, stosownie do przepisów §§ 25 i 27 statutu Kasy.

3. Wkłady i lokaty

a) Wkłady oszczędnościowe

Ruch wkładów oszczędnościowych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy i w poszczególnych miesiącach tego roku przedstawia się jak następuje:

Ruch wkładów oszczędnościowych

Rok względnie miesiąc	W ciągu roku względnie miesiąca: WPŁAT Liczba	WPŁAT Suma Zł.	gr.	WYPŁAT Liczba	WYPŁAT Suma Zł.	gr.	Stan wkładów w końcu roku względnie miesiąca Zł.	gr.
1928	3.116	258.039	39	269	66.015	35	192.024	04
1929	14.754	537.139	72	2.285	355.291	—	373.872	76
1930	15.385	933.403	34	4 308	601.161	69	706.114	41
1931	16.690	1.189.004	23	5.486	1.178.062	96	717.055	68
1932	16.508	1.257 313	92	6.840	1.172.635	16	801.734	44
Styczeń . . .	8157	90.782	60	525	156.033	30	651.804	98
Luty . . .	1012	127.749	92	513	73.733	51	705.821	39
Marzec . . .	891	72.557	75	570	73.782	72	704.596	42
Kwiecień . . .	651	84.072	02	535	51.297	99	737.370	45
Maj. . . .	625	74.985	87	577	68.307	11	744.049	21
Czerwiec . . .	614	65.617	09	772	89.729	30	719.937	—
Lipiec	501	108.285	69	497	119.815	62	708.407	07
Sierpień . . .	550	86.418	92	455	82 836	94	711.989	05
Wrzesień. . .	577	107.668	87	584	98.835	13	720.822	79
Październik . .	883	120.266	50	607	135.881	40	705.207	89
Listopad . . .	1.143	132.744	54	562	98.079	15	739.873	28
Grudzień . .	904	186.164	15	643	124.302	99	801.734	44

W ciągu roku dokonano na rachunku wkładów oszczędnościowych 23,348 operacyj, co daje przeciętnie 78 operacyj dziennie przy 301 dniach czynności Kasy. W roku poprzednim przeciętna ilość operacyj dziennie wynosiła 73.

Obroty roczne na tym rachunku wyniosły kwotę Zł. 2.429.949,08, zatem powiększyły się w stosunku do obrotów z roku poprzedniego zaledwie o 2,7%.

Natomiast w daleko większym stopniu wzrosła suma wkładów oszczędnościowych. W końcu roku sprawozdawczego wynosiły one kwotę Zł. 801.734,44, a więc w porównaniu z kwotą Zł. 717.055,68 z końca roku poprzedniego wzrosły o sumę Zł. 84,678,76 t. j. o 11,8%.

Pod względem terminów wypowiadania z uwzględnieniem podziału na wkłady instytucyj prawno-publicznych i osób fizycznych oraz firm prywatnych obroty na rachunku wkładów oszczędnościowych w roku sprawozdawczym przedstawiały się następująco:

Obroty na rachunku wkładów oszczędnościowych

Podział wkładów	Pozostałość wkładów na dzień 1 stycznia 1932 r. Zł.	gr.	W ciągu 1932 r. WPŁAT Liczba	WPŁAT Suma Zł.	gr.	WYPŁAT Liczba	WYPŁAT Suma Zł.	gr.	Pozostałość wkładów w dniu 31 grudnia 1932 r. Zł.	gr.
1. **Wkłady instytucyj prawno-publicznych**	203.765	85	25	94.758	94	82	134.915	59	163.609	20
a) bezterminowe . .	39.786	48	24	84.548	78	80	115.111	60	9.223	66
b) terminowe z rocznem wypowiedzeniem . . .	163.979	37	1	10.210	16	2	19.803	99	154.385	54
2. **Wkłady osób fizycznych i firm prywatnych** . . .	513.289	83	16.483	1.162.554	98	6.758	1.037.719	57	638.125	24
a) bezterminowe . .	379.512	61	15.713	1.077.414	20	6.622	984.412	03	472.514	78
b) terminowe z 3 miesięcznem wypowiedzeniem . . .	2.949	35	55	15.066	43	6	1.959	43	16.056	35
c) terminowe z 6 miesięcznem wypowiedzeniem . . .	130.827	87	715	70.074	35	130	51.348	11	149.554	11
Razem .	717.055	68	16.508	1.257.313	92	6.840	1.172.635	16	801.734	44

Jak widać z powyższego zestawienia, wkłady oszczędnościowe osób fizycznych i firm prywatnych wzrosły w końcu roku sprawozdawczego do sumy Zł. 638.125,24, co w porównaniu z sumą Zł. 513.289.83 na początku tego roku stanowi poważny przyrost w kwocie Zł. 124.835,41, t. j. o 24,3% stanu początkowego. W roku poprzednim przyrost wkładów prywatnych wynosił tylko ¼%. Natomiast wkłady instytucyj prawno-publicznych spadły z sumy Zł. 203.765,85 na początku roku do sumy Zł. 163.609,20 w końcu roku sprawozdawczego, a więc o sumę Zł. 40.156 65 t. j. o 19,7%. Omawiane przegrupowanie wkładów, dające w wyniku wzrost łącznej sumy wkładów oszczędnościowych o 11,8%, jest objawem dodatnim i stwierdza, że władze Kasy dążą do oparcia egzystencji instytucji na wkładach prywatnych, a więc istotnych wkładach oszczędnościowych.

Wkłady bezterminowe, płatne na każde żądanie, stanowią 58,9% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych. W roku poprzednim stosunek ten był prawie identyczny, gdyż wynosił 58%. Biorąc pod uwagę stale pogarszające się stosunki na rynkach pieniężnych, można podkreślić, że omawiana okoliczność stwierdza niezachwiane zaufanie do Kasy.

W sumie wkładów oszczędnościowych prywatnych mieszczą się i wkłady dolarowe w ilości 5.828,92 dolarów, z czego 4.230,96 dolarów złożono z sześciomiesięcznem wypowiedzeniem, 2,66 dolarów z trzymiesięcznem wypowiedzeniem, a pozostałe 1.595,30 — na każde żądanie. Aczkolwiek wkłady dolarowe wzrosły w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego aż o 170,2%, nie stanowią one poważniejszej pozycji w bilansie Kasy, gdyż wynoszą zaledwie 6,5% ogólnej pozostałości wkładów oszczędnościowych w końcu roku sprawozdawczego.

Podane niżej zestawienie przyrostu wkładców w latach poprzedzających okres sprawozdawczy i w poszczególnych miesiącach tego okresu daje pogląd na wyniki propagandy, prowadzonej systematycznie przez władze Kasy:

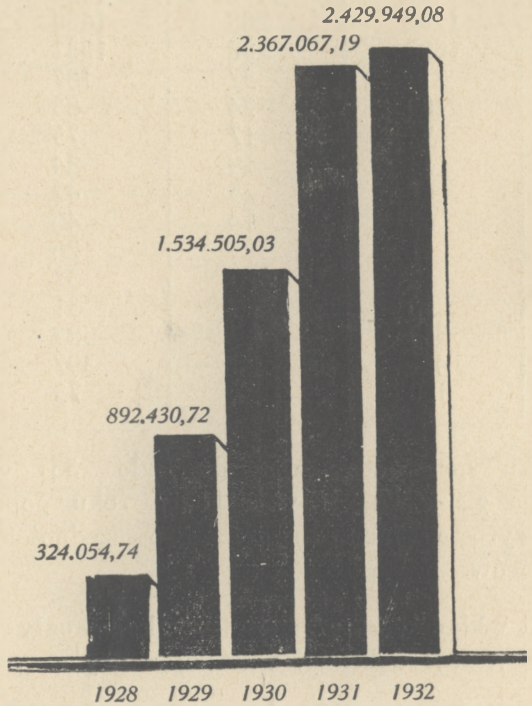
Ruch książeczek oszczędnościowych

Rok względnie miesiąc	Liczba czynnych rachunków wkładów oszczędnościowych			
	W ciągu roku względnie miesiąca			W końcu roku względnie miesiąca
	otwarto	zamknięto	przyrost	
1928	**1799**	—	**1799**	**1799**
1929	**2783**	**86**	**2697**	**4496**
1930	**1420**	**182**	**1238**	**5734**
1931	**1732**	**266**	**1466**	**7200**
1932	**1629**	**298**	**1331**	**8531**
Styczeń . .	219	32	187	7387
Luty . . .	109	24	85	7472
Marzec . .	92	17	75	7547
Kwiecień . .	53	19	34	7581
Maj	67	25	42	7623
Czerwiec . .	60	14	46	7669
Lipiec . . .	51	25	26	7695
Sierpień . .	58	26	32	7727
Wrzesień . .	56	25	31	7758
Październik .	343	40	303	8061
Listopad . .	421	24	397	8458
Grudzień . .	100	27	73	8531

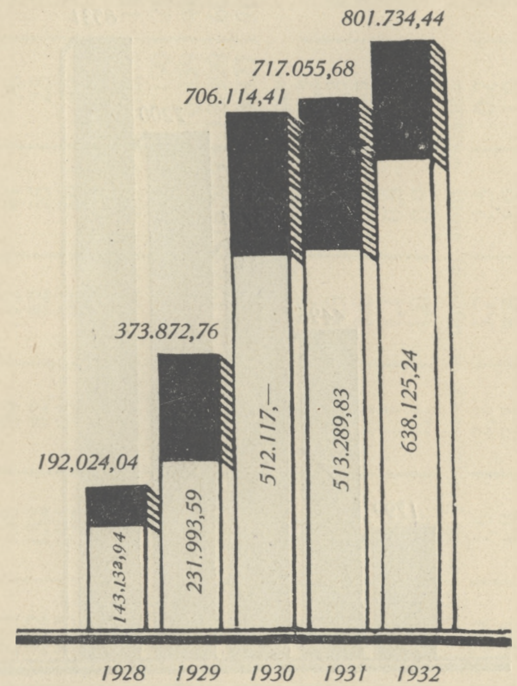
W ciągu roku sprawozdawczego przybyło 1331 wkładców, co w stosunku do 7.200 wkładców z końca roku poprzedniego stanowi 18,5% przyrostu. Jedna książeczka oszczędnościowa przypada na 7 mieszkańców.

Rozwój działu wkładów oszczędnościowych za cały czas istnienia Kasy obrazują jeszcze dobitniej następujące wykresy:

Roczny wzrost obrotów na rachunkach wkładów oszczędnościowych

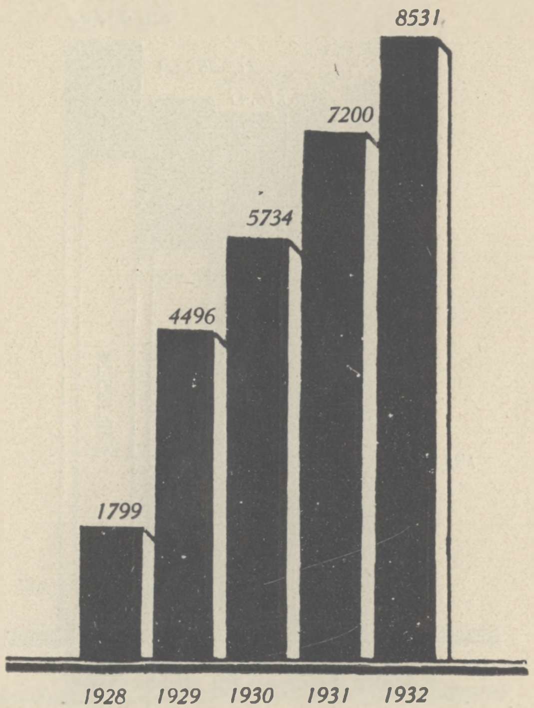

Roczny wzrost wkładów oszczędnościowych

■ wkłady instytucyj prawno-publicznych
□ wkłady osób fizycznych i firm prywatnych

Roczny wzrost
książeczek oszczędnościowych

Ugrupowanie wkładów oszczędnościowych oraz czynnych książeczek oszczędnościowych według wysokości wkładów w końcu poszczególnych lat istnienia Kasy przedstawia się następująco:

Podział wkładów według wysokości

W końcu roku	Ogółem	GRUPY: do Zł. 50.— włącznie	od Zł. 51.— do Zł. 100.—	od Zł. 101.— do Zł. 150.—	od Zł. 151.— do Zł. 200.—	od Zł. 201.— do Zł. 300.—	od Zł. 301.— do Zł. 400.—	od Zł. 401.— do Zł. 500.—	od Zł. 501.— do Zł.1000.—	od Zł.1001.— do Zł.5000 —	Powyżej Zł. 5000.—
Liczba książeczek oszczędnościowych											
1928	1.799	1.505	89	63	33	30	15	3	25	28	8
1929	4.496	3.928	187	128	61	59	21	15	38	50	9
1930	5.734	4.865	273	155	84	112	41	38	64	82	20
1931	7.200	6.352	282	132	82	82	55	28	86	84	17
1932	8.531	7.528	313	151	95	84	76	43	100	119	22
Suma wkładów w złotych											
1928	192.024	9.792	5.568	6.814	5.266	7 095	4.877	1.284	15.034	48.596	87.698
1929	373.873	22.243	12.570	15.029	10.074	14.243	7.167	7.190	25.818	86.324	173.215
1930	706.114	28.502	18.034	18.433	14.070	27.136	14.085	16.839	44.476	149.180	375.359
1931	717.056	31.828	19.210	15.924	13.415	20.152	18.569	12.399	60.236	155.080	370.243
1932	801.734	32.936	22.034	18.091	16.460	20.616	25.933	18.827	70.408	228.786	347.643
Stosunek procentowy do ogólnej liczby książeczek											
1928	100	83,7	4,9	3,5	1,8	1,7	0,8	0,2	1,4	1,6	0,4
1929	100	87,3	4,2	2,9	1,4	1,3	0,5	0,3	0,8	1,1	0,2
1930	100	84,8	4,8	2,7	1,5	2,0	0,7	0,7	1,1	1,4	0,3
1931	100	88,2	4,0	1,8	1,1	1,1	0,8	0,4	1,2	1,2	0,2
1932	100	88,2	3,7	1,8	1,1	1,0	0,9	0,5	1,2	1,4	0,2
Stosunek procentowy do ogólnej sumy wkładów											
1928	100	5,1	2,9	3,6	2,7	3,7	2,5	0,7	7,8	25,3	45,7
1929	100	5,9	3,4	4,0	2,7	3,8	1,9	1,9	7,0	23,1	46,3
1930	100	4,0	2,6	2,6	2,0	3,8	2,0	2,4	6,3	21,1	53,2
1931	100	4,5	2,7	2,2	1,9	2,8	2,6	1,7	8,4	21,6	51,6
1932	100	4,1	2,7	2,3	2,1	2,6	3,2	2,3	8,8	28,5	43,4
Przeciętna suma wkładu na jednej książeczce w złotych											
1928	107	7	63	108	160	237	325	428	601	1.736	10.962
1929	83	6	67	117	165	241	341	479	679	1.726	19.246
1930	123	6	66	119	168	242	344	443	695	1.819	18.768
1931	100	5	68	121	164	246	338	443	700	1.846	21.779
1932	94	4	70	120	173	245	341	438	704	1.923	15.802

Jak widać z powyższego zestawienia na jedną książeczkę oszczędnościową przypadała przeciętnie w końcu roku kwota Zł. 93,98 wobec Zł. 99,67 z roku poprzedniego.

Więcej niż 95% ogólnej liczby wkładców posiadało w każdym okresie istnienia Kasy, drobne lokaty nie przekraczające kwoty Zł. 300,— na jedną książeczkę. Pozostałe dopiero około 5% wkładców lokowało kwoty wyższe. Na wkłady od 1 do 50 złotych przypada w ostatnim roku, tak jak i w roku poprzednim, aż 88,2% ogólnej liczby wkładców, którzy ulokowali 4,1% łącznej sumy wkładów z przeciętną kwotą zł. 4.— na jednej książeczce. Przeważną część tej grupy wkładców stanowi młodzież szkolna. Dalsze 7,6% wkładców, posiadających wkłady od 51 do 300 zł. na jedną książeczkę, ulokowało razem 9,7% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, a w latach poprzedzających okres sprawozdawczy odnośny stosunek w tej grupie wkładców różnił się tylko nieznacznie. Wkłady od 301 do 1.000 zł. ulokowało 2,6% wkładców w wysokości 14,3% sumy wkładów. Pozostałe 1,6% wkładców najzamożniejszych ulokowało w roku sprawozdawczym 71,9% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych we wkładach powyżej Zł. 1.000,— na jedną książeczkę. W tej ostatniej grupie wkładców daje się zauważyć w porównaniu z poprzednim okresem działalności Kasy przyrost wkładów ulokowanych na książeczki do Zł. 5.000.— na niekorzyść wkładów ulokowanych na książeczki z pozostałością przekraczającą tę kwotę.
Podział pozostałości wkładów oszczędnościowych w dniu 31 grudnia 1932 r. według zawodu względnie rodzaju zatrudnienia ich właścicieli przedstawia tablica na str. 53.

Najwięcej książeczek wkładowych wydano młodzieży szkolnej w związku z intensywną propagandą oszczędności prowadzoną na terenie szkół. Drugie miejsce zajmują drobni kapitaliści i właściciele nieruchomości, umieszczeni w rubryce „bez zawodu", a trzecie—urzędnicy publiczni i prywatni. Natomiast największą sumę wkładów oszczędnościowych, nie biorąc pod uwagę instytucyj prawno-publicznych, zebrali drobni kapitaliści i właściciele nieruchomości, drugie miejsce zajmują wkłady robotników w sumie Zł. 70.638,48, a trzecie — rzemieślników samodzielnych.

Podział wkładów oszczędnościowych w/g zawodu

L. p.	Wyszczególnienie	W dniu 31 grudnia 1932 r.				
		Liczba książeczek	Stosunek %-wy do ogólnej liczby książeczek	Suma wkładów Zł.	gr.	Stosunek %-wy do ogólnej sumy wkładów
1	Młodzież szkolna i dzieci	5073	59,5	46.532	35	5,8
2	Studenci szkół wyższych	10	0,1	368	32	0,1
3	Urzędnicy publiczni, łącznie z wojskowymi i duchowieństwem	434	5,1	63.434	19	7,9
4	Urzędnicy i pracownicy prywatni w rolnictwie, przemyśle i handlu (włączając pracowników handlowych)	260	3,0	45.461	51	5,7
5	Funkcjonarjusze niżsi, woźni, gońcy (publiczni i prywatni)	72	0,8	3.476	99	0,4
6	Emeryci i inwalidzi	39	0,4	21.955	11	2,7
7	Rzemieślnicy samodzielni	409	4,8	70 239	46	8,8
8	Kupcy (handlowcy) samodzielni	325	3,8	57.544	93	7,2
9	Przemysłowcy	29	0,3	7.361	48	0,9
10	Rolnicy samodzielni	32	0,3	7.110	50	0,9
11	Wolne zawody	40	0,5	9.155	24	1,1
12	Robotnicy wykwalifikowani i niewykwalifikowani, przemysłowi i rolni, rzemieślnicy niesamodzielni	357	4,2	70.638	48	8,8
13	Służba domowa (osobista)	42	0,5	8.394	40	1,0
14	Inne zawody	585	6,9	26.458	35	3,3
15	Bez zawodu	740	8,7	157.096	13	19,6
16	Spółdzielnie	5	0,1	1.192	64	0,1
17	Spółki z ogr. odp., spółki akcyjne i t. p.	5	0,1	3.217	54	0,4
18	Organizacje społeczne, dobroczynne i t d. (bez celów zysku)	58	0,7	11.486	63	1,4
19	Książeczki na okaziciela	11	0,1	27.000	99	3,5
	RAZEM .	8526	99,9	638.125	24	79,6
20	Instytucje prawno-publiczne	5	0,1	163.609	20	20,4
	OGÓŁEM .	8531	100,0	801.734	44	100,0

Zarząd Kasy prowadzi w dalszym ciągu planową i systematyczną propagandę oszczędności. W prasie codziennej ukazują się stale odpowiednie artykuły, hasła i sentencje oszczędnościowe, jak również sprawozdania, bilanse i inne dane mające na celu zapoznanie społeczeństwa z organizacją, działalnością i rozwojem naszej instytucji. Nie szczędząc sił i środków, krzewi Kasa wytrwale zmysł oszczędności wśród całego społeczeństwa, a przedewszystkiem wśród młodzieży szkolnej. Wszystkie szkoły w mieście zorganizowały przy współudziale naszej instytucji szkolne kasy oszczędnościowe. Pomimo znacznych kosztów, które wyniosły w roku sprawozdawczym kwotę zł. 5.166,31, rozdaje Kasa młodocianym ciułaczom skarbonki, kartoniki, znaczki oszczędnościowe, broszury, „Gazetkę Oszczędnościową" a wreszcie kalendarzyki i ołówki propagandowe. Za wzorem lat ubiegłych rozdała Kasa w roku sprawozdawczym 580-ciu uczniom najmłodszych klas wszystkich szkół w mieście książeczki oszczędnościowe z jednozłotowym wkładem zawiązkowym.

Ilość oszczędzającej młodzieży szkolnej oraz wysokość uciułanych przez nią wkładów i ulokowanych w Kasie w końcu poszczególnych lat jej istnienia ilustruje poniższe zestawienie:

Wkłady oszczędnościowe młodzieży szkolnej

W końcu roku	Liczba książeczek oszczędnościowych	Suma wkładów oszczędnościowych		Przeciętna suma wkładu na jedną książeczkę		0/0-owy wzrost lub ubytek w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego	
		Zł.	gr.	Zł.	gr.	liczby książeczek	sumy wkładów
1928	925	6.416	10	6	94	—	—
1929	2.634	27.624	15	10	49	+ 185	+ 331
1930	3.387	43.864	99	13	34	+ 25	+ 59
1931	4.375	52.895	03	12	09	+ 33	+ 21
1932	5.073	46.532	35	9	17	+ 16	— 12

W ostatnim roku kryzys gospodarczy odbił się ujemnie na wkładach młodzieży szkolnej, które po raz pierwszy obniżyły się w porównaniu ze stanem z roku poprzedniego, powodując obniżenie się przeciętnej sumy wkładu przypadającego na jedną książeczkę.

W roku sprawozdawczym oprocentowanie wkładów oszczędnościowych wynosiło:

Wkłady złotowe:

a) na każde żądanie 7% w stosunku rocznym
b) z 3 miesięcznem wypowiedzeniem 8% „ „
c) z 6 miesięcznem wypowiedzeniem 10% „ „

Wkłady dolarowe:

a) na każde żądanie 5% w stosunku rocznym
b) z 3 miesięcznem wypowiedzeniem 6% „ „
c) z 6 miesięcznem wypowiedzeniem 7% „ „

W roku bieżącym Kasa obniża oprocentowanie wkładów o 1%. Procenty dopisywane były do kapitału raz na rok z dołu.

W ciągu 1932 r. Kasa wypłaciła posiadaczom książeczek oszczędnościowych tytułem procentów sumę zł. 2.984,02, a dopisała w końcu roku do kapitału sumę zł. 45.798,21, razem więc procenty od wkładów oszczędnościowych wyniosły kwotę Zł. 48.782,23.

b) Rachunki czekowe

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r. na 240 rach.	Zł.	20.792,05
W ciągu 1932 r. wpłynęło i dopisano procentów	Zł.	1.762.619,11
	Zł.	1.783.411.16
W ciągu 1932 r. wypłacono	Zł.	1.729.246,16
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r. na 164 rach.	Zł.	54.165,—

Pozostałość na rachunkach czekowych w porównaniu ze stanem z poprzedniego roku wzrosła o Zł. 33.372,95 t. j. o 160,5%. W ciągu roku sprawozdawczego otwarto nowych rachunków 27, a zamknięto 103, wobec czego liczba rachunków czekowych zmalała w ciągu tego okresu o 76. W związku z tem wyjaśnić należy, że Kasa sama zamknęła 72 rachunki, na których salda wynosiły mniej niż Zł. 10.— t. j. ustalone minimum, przenosząc pozostałości na wkłady oszczędnościowe.

Od rachunków czekowych płaciła Kasa odsetki w wysokości 6% w stosunku rocznym. Procenty, dopisywane do kapitału co pół roku, wyniosły w okresie sprawozdawczym sumę Zł. 2.268,99.

Obroty na rachunku kredytów udzielonych Kasie

Wierzyciel	Rodzaj kredytu	Data udzielenia kredytu	Pierwotna suma kredytu Zł.	gr.	Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r. Zł.	gr.	Spłacono w ciągu roku Zł.	gr.	Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r. Zł.	gr.
Bank Gospodarstwa Krajowego	Kredyt lokacyjny	17.7.1928 r.	25.000	—	17.500	—	10.000	—	7 500	—
	Kredyt rzemieślniczy	12.8.1930 r.	20.000	—	10.000	—	8.000	—	2.000	—
	Kredyt rzemieślniczy	16.7.1930 r.	30.000	—	15.000	—	12.000	—	3.000	—
					42.500	—	30.000	—	12.500	—
Polski Bank Komunalny Sp. Akc. w Warszawie	Kredyt lokacyjny	8.4.1929 r.	25.000	—	23.750	—	—		23.750	—
Zakład Ubezpieczeń od Wypadków we Lwowie	Kredyt lokacyjny	30.8.1930 r.	10.000	—	10.000	—	1.500	—	8.500	—
R a z e m					76.250	—	31.500	—	44.750	—

c) Kredyty udzielone Kasie

W roku sprawozdawczym Kasa spłacała w dalszym ciągu ustalone raty kredytów, uzyskanych w latach 1928 — 1930, nie ubiegając się o nowe kredyty w bankach państwowych i komunalnych, wskutek czego akcja kredytowa opiera się w coraz szerszej mierze na własnych środkach obrotowych. Obroty na rachunkach kredytów udzielonych Kasie przedstawia zestawienie na str. 56.

W końcu roku sprawozdawczego kredyty udzielone Kasie wynoszą już tylko 5,2% sumy wkładów oszczędnościowych i czekowych a zaledwie 3,5% sumy bilansowej, co w porównaniu z rokiem poprzednim, w którym stosunek ten wynosił 10,3% i 6,4% stwierdza, że Kasa uniezależnia się stale od pomocy z zewnątrz i można zaliczyć ją do kategorji właściwych kas, pracujących własnemi kapitałami i wkładami szerokich warstw miejscowej ludności.

4. Redyskonto weksli

Nazwa Banku, w którym Kasa korzysta z kredytu redyskontowego	Do wysokości Zł.	Pozostałość weksli w redyskoncie na dzień 1 stycznia 1932 r. Zł.	gr.	W ciągu 1932 r zredyskontowano Zł.	gr.	W ciągu 1932 r wykupiono Zł.	gr.	Pozostałość weksli w redyskoncie w dniu 31 grudnia 1932 r. Zł.	gr.	Stan niewyczerpanego kredytu redyskontowego w dniu 31 grudnia 1932 r. Zł.	gr.
Bank Polski	100.000 —	42.894	50	238.524	45	227.521	56	53.897	39	46.102	61
Polski Bank Komunalny Sp. Akc. w Warszawie	80.000.—	70.459	40	364.428	95	366.358	05	68.530	30	11.469	70
Bank Gospodarstwa Krajowego	15.000.—	11.986	—	26.454	40	38.440	40	—	—	15.000	—
	195.000.—	125.339	90	629.407	80	632 320	01	122.427	69	72.572	31

Kredyt redyskontowy wyczerpany był w końcu roku sprawozdawczego w wysokości 62,8%, a więc mniej niż w roku poprzednim, w którym ten stosunek wynosił 69,9%. Największe obroty, które naogół znacznie zmalały, dokonano z Polskim Bankiem Komunalnym. Posiadane we wszystkich instytucjach kredyty redyskontowe stanowią zaledwie 18,1% pozostałości kredytów udzielonych przez Kasę oraz 22,8% sumy wkładów oszczędnościowych i czekowych, wobec czego Kasa w dalszym ciągu ubiegać się musi o znaczne ich podwyższenie do wysokości zabezpieczającej należycie zgromadzone wkłady.

Na początku roku sprawozdawczego Bank Gospodarstwa Krajowego obniżył Kasie kredyt redyskontowy do wysokości zaledwie Zł. 15.000,—, z czego w dodatku wyczerpywać wolno tylko 60% t. j. Zł. 9.000,—. Z uwagi na to, że przedewszystkiem kredyt w takiej znikomej wysokości nie pozostaje w żadnym racjonalnym stosunku zarówno do wysokości wkładów, jak i ogólnych obrotów Kasy, a następnie, że ten minimalny kredyt w stu procentach traktowany być musi jako rezerwa na wypadek wzmożonego odpływu wkładów, władze Kasy zmuszone były zaniechać redyskontowania weksli w tej instytucji i ubiegać się usilnie o podwyższenie kredytu do wysokości odpowiadającej przynajmniej samej powadze Kasy.

Natomiast Bank Polski podwyższył Kasie w końcu roku kredyt z sumy Zł. 50.000,— do sumy Zł. 100.000,— w związku z przejęciem przez Kasę części wierzytelności likwidującego się obecnie Banku Kujawskiego.

5. Zobowiązania inkasowe

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.	Zł.	5.561,35
W ciągu 1932 r. uznano powierców za wpływy inkasowe sumą	Zł.	980.024,90
	Zł.	985.586,25
W ciągu 1932 r. obciążono powierców za wypłacone wpływy inkasowe sumą	Zł.	981.429,88
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	Zł.	4.156.37

6. Podatki i opłaty skarbowe

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.	Zł.	925,86
W ciągu 1932 r. obliczono i pobrano podatków i opłat stemplowych	Zł.	2.220,48
	Zł.	3.146,34
W ciągu 1932 r. wpłacono do Kasy Skarbowej .	Zł.	3.039,97
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	Zł.	106,37

7. Procenty okresu przyszłego

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.			Zł.	11.614,66
W ciągu 1932 r. pobrano zgóry odsetki przypadające za 1933 r.			Zł.	12.274,81
			Zł.	23.889,47
W ciągu 1932 r.				
Wypłacono zgóry odsetki przypadające za 1933 r.	Zł.	1.111,90		
Przeniesiono na rachunek procentów i prowizji	Zł.	11.614,66	Zł.	12.726,56
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.				
Pobranych zgóry odsetek . . .	Zł.	12.243,74		
Wypłaconych zgóry odsetek . .	Zł.	1.080,83*)	Zł.	11.162,91

8. Sumy przechodnie

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.				
Różni dłużnicy winni byli Kasie	Zł.	56.450,75		
Różni wierzyciele mieli w Kasie	Zł.	41.253,15	Zł.	15.197,60
W ciągu 1932 r. obciążono rachunki sumą . . .			Zł.	643.096,91
			Zł.	658.294,51
W ciągu 1932 r. uznano rachunki sumą			Zł.	647.782,03
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.				
Różni dłużnicy winni są Kasie .	Zł.	34.273,66*)		
Różni wierzyciele mają w Kasie .	Zł.	23,761,18	Zł.	10.512,48

Z czego przypada na:
u dłużników:

a) Różnych za należności wątpliwe	Zł.	21.722,53
b) Koszty zwrotne od weksli protestowanych .	Zł.	8.410,49
c) Różnych za zaległe odsetki	Zł.	2.136,93
d) Węgiel dla pracowników	Zł.	1.500.—
e) Należności inkasowe	Zł.	293,95
f) Fundusz Budowy Tanich Mieszkań. . . .	Zł.	202,06
g) Inne	Zł.	7,70

*) Umieszczono w stanie czynnym bilansu.

wierzycielom:

a)	Należności wątpliwe	Zł.	21.722,53
b)	Wpłaty na poczet rat kredytów	Zł.	602,35
c)	Nadpłaty w związku z prolongatami . . .	Zł.	418,56
d)	Nieprzekazane świadczenia socjalne . . .	Zł.	378,34
e)	Koszty handlowe 1932 r. wypłacone w 1933 r.	Zł.	377,—
f)	Sumy do przekazania.	Zł.	209,10
g)	Należności inkasowe	Zł.	50,20
h)	Sumy do wyjaśnienia	Zł.	3,10

C. Rachunki pozabilansowe

Dokumenty do inkasa i różni za inkaso

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.— dokumentów	263	na sumę	Zł.	45.702,76
W ciągu 1932 r. otrzymano do inkasa dokumentów	7.247	na sumę	Zł.	1.668.924,28
	7.510		Zł.	1.714.627,04
W ciągu 1932 r. zainkasowano lub zwrócono dokumentów	7.305	na sumę	Zł.	1.661.421.04
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.— dokumentów	205	na sumę	Zł.	53.206.—

W roku sprawozdawczym otrzymano do inkasa 7.247 dokumentów na sumę Zł. 1.668.924,28, a w roku poprzednim tylko 5.482 dokumenty na sumę Zł. 1.449.728,34, zatem przyrost wynosił 1.765 dokumentów na sumę Zł. 219.195,94 t. j. 32,2% dokumentów i 15,1% sumy.

Depozyty i deponenci

Pozostałość na dzień 1 stycznia 1932 r.	Zł.	667.158,10
W ciągu 1932 r. złożono depozytów na sumę . .	Zł.	294.430,08
	Zł.	961.588,18
W ciągu 1932 r. podniesiono depozytów na sumę	Zł.	304.458,33
Pozostałość w dniu 31 grudnia 1932 r.	Zł.	657.129,85

Pozostałość depozytów w dniu 31 grudnia 1932 r. przedstawiała się następująco:

Stan depozytów w dniu 31 grudnia 1932 r.

L. p.	Rodzaj depozytu	Pozostałość depozytów w dniu 31 grudnia 1932 r. sztuk	na sumę zł.	gr.
1	Depozyty zachowawcze	**74**	**16.346**	**54**
	a) Papiery procentowe	54	5.178	28
	b) Własne książeczki oszczędnościowe .	20	11.168	26
2	Depozyty zastawowe	**646**	**640.783**	**31**
	a) Papiery procentowe	329	29.321	85
	b) Własne książeczki oszczędnościowe .	14	160.861	46
	c) Obce książeczki oszczędnościowe .	10	8.600	—
	d) Weksle gwarancyjne	293	442.000	—
	Razem .	**720**	**657.129**	**85**

BILANS

i

RACHUNEK STRAT i ZYSKÓW

za rok 1932

Bilans Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Włocławka

z dnia 31 grudnia 1932 roku

Stan czynny

	Złote	gr.	Złote	gr.
1. **Kasa**			7.224	30
2. **Waluty obce**			995	68
3. **Rachunki bieżące w instytucjach kredytowych**:				
a) Bank Polski	14.695	31		
b) Bank Gospodarstwa Krajowego	21.102	34		
c) Pocztowa Kasa Oszczędności	6.609	90		
d) Polski Bank Komunalny .	28.443	75	70.851	30
4. **Papiery wartościowe własne**			40.280	—
5. **Kupony bieżące**			928	03
6. **Kredyty udzielone przez Kasę**:				
a) Weksle zdyskontowane:				
Kredyt dyskontowy . .	178.114	19		
Pożyczki wekslowe . .	374.925	74		
b) Pożyczki w rachunkach bieżących	28.574	—		
c) Pożyczki terminowe na zastaw	161.106	—		
d) Pożyczki wekslowe zabezpieczone kaucjami hipotecznemi	46.791	26		
e) Pożyczki hipoteczne w złotych w złocie	90.000	—		
f) Pożyczki komunalne . . .	132.312	10	1.011.823	29
7. **Weksle protestowane** . . .			64.443	78
8. **Ruchomości**			15.437	11
9. **Różne**			14.404	40
10. **Wypłacone procenty okresu przyszłego**			1.080	83
11. **Sumy przechodnie**			34.273	66
			1.261.742	38
Dokumenty do inkasa . . .			53.206	—
Depozyty			657.129	85
			1.972.078	23

Buchalter:

(—) w. z. K. Grabowski

Stan bierny

	Złote	gr.	Złote	gr.
1. **Kapitał zakładowy**			150.000	—
2. **Fundusz zasobowy**			42.532	30
3. **Wkłady i lokaty**:				
a) Wkłady oszczędnościowe .	801.734	44		
b) Rachunki czekowe	54.165	—		
c) Kredyty udzielone Kasie .	44.750	—	900 649	44
4. **Redyskonto weksli**			122.427	69
5. **Zobowiązania inkasowe** . . .			4.156	37
6. **Podatki i opłaty skarbowe** .			106	37
7. **Pobrane procenty okresu przyszłego**			12.243	74
8. **Sumy przechodnie**			23.761	18
9. **Czysty zysk**			5.865	29
			1.261.742	38
Różni za inkaso			53.206	—
Deponenci			657.129	85
			1.972.078	23

Naczelnik Zarządu i Dyrektor: *(—) Mysłkowski*

Członkowie Zarządu: *(—) Gutowski*

(—) Margulies

Rachunek Strat i Zysków Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Włocławka

za rok 1932

Straty

	Złote	gr.	Złote	gr.
1. Procenty wypłacone lub dopisane:				
a) Od wkładów oszczędnościowych	48.782	23		
b) Od rachunków czekowych i bieżących	2.268	99		
c) Od kredytów udzielonych Kasie	5.697	85		
d) Od zredyskontowanych weksli.	7.640	51	64.389	58
2. Prowizje inkasowe, przekazowe i inne			1.441	53
3. Koszty handlowe:				
a) Djety członków Zarządu . .	3.480	—		
b) Uposażenie pracowników . .	44.370	—		
c) Świadczenia socjalne	4.020	79		
d) Świadczenia dodatkowe, djety i koszty podróży oraz inne wydatki osobowe	6.587	06		
e) Księgi, druki, materjały piśmienne i poświadczenie ksiąg .	7.710	78		
f) Porto, depesze, telefony i inne opłaty pocztowe	3.299	66		
g) Prenumerata pism, ogłoszenia i druk sprawozdań	1.537	61		
h) Opłaty stemplowe, sądowe i koszty egzekucyjne	211	19		
i) Koszty utrzymania lokalu . .	3.252	81		
j) Składka na rzecz Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie .	1.039	—		
k) Inne	984	65	76.493	55
4. Propaganda oszczędności . . .			5.166	31
5. Różnice kursowe:				
a) Na papierach wartościowych.	448	48		
b) Na walutach obcych	43	64	492	12
6. Odpisy:				
a) Na amortyzację ruchomości .	1.847	77		
b) Na możliwe straty na wekslach protestowanych	17.514	47	19.362	24
7. Czysty zysk			5.865	29
			173.210	62

Buchalter:

(—) w. z. *K. Grabowski*

Zyski

	Złote	gr.	Złote	gr.
1. Procenty pobrane:				
a) Od kredytu dyskontowego . .	22.838	37		
b) Od pożyczek wekslowych . .	43.167	11		
c) Od pożyczek w rachunkach bieżących	18.678	54		
d) Od pożyczek terminowych na zastaw	8.603	26		
e) Od pożyczek hipotecznych. .	12.874	56		
f) Od pożyczek komunalnych. .	8.835	79		
g) Od weksli protestowanych. .	8.619	58		
h) Od papierów wartościowych własnych	2.867	38		
i) Od rachunków bieżących w instytucjach kredytowych . . .	689	29	127.173	88
2. Prowizje pobrane i wpływy zwrotne			42.082	79
3. Odzyskane należności wątpliwe			3.953	95
			173.210	62

Naczelnik Zarządu i Dyrektor: (—) *Mystkowski*

Członkowie Zarządu: (—) *Gulowski*

(—) *Margulies*

PROTOKUŁ

Z POSIEDZENIA KOMISJI REWIZYJNEJ KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA

z dnia 4 lutego 1933 r.

Na podstawie § 22 statutu Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka Komisja Rewizyjna tejże Kasy w osobach: przewodniczącego p. J. Gadkowskiego i członków pp. S. Markowskiego i J. Orłowskiego przystąpiła w dniu 4 lutego 1933 r. do zbadania przedstawionego przez delegowanego w tym celu członka Rady Kasy p. St. Krzemińskiego sprawozdania, bilansu netto i rachunku strat i zysków za okres obrachunkowy 1932 roku i po porównaniu stanu efektów, spisanych z natury w dniu 31 grudnia 1932 r., a więc: zawartości kasy, weksli, papierów wartościowych, depozytów i innych efektów, ujętych w protokule Komisji Rewizyjnej Nr. 16 z dnia 3 stycznia 1933 r., stwierdza, że:

a) przedstawiony jej bilans, zamykający się sumą			Zł. 1.261.742,38
wraz z pozycjami pozabilansowemi			Zł. 710.335,85
Razem .			Zł. 1.972.078,23
b) rachunek strat i zysków, wykazujący z operacji 1932 roku netto zysk			Zł. 25.227,53
po odpisaniu: 1) na amortyzację ruchomości . .	Zł. 1.847,77		
„ „ 2) na rezerwę na ewent. straty na wekslach protestowanych. . . .	Zł. 17.514,47		Zł. 19.362,24
Czysty zysk . .			Zł. 5.865,29

zgodne są z „Dziennikiem-Główna", zamkniętym sumą obrotów ogólnych Zł. 25.837.154,07, oraz innemi księgami pomocniczemi,

a także wszelkimi dowodami i faktycznym stanem inwentarza, według spisu, dokonanego z natury w dniu 31 grudnia 1932 r.

Nadto Komisja Rewizyjna stwierdza, iż rachunkowość Kasa prowadzi prawidłowo i zgodnie z obowiązującemi przepisami i zaleceniami władz; że operacje Kasy dokonywano w ramach statutowych, a wydatki w granicach budżetowych i oszczędnie, czego dowodzi wyprowadzony netto zysk o Zł. 62,21 większy niż w roku 1931, w roku gospodarczo znacznie lepszym od roku sprawozdawczego 1932-go. Jest to wynikiem i dobrej organizacji Kasy i sprawności jej personelu, jak i stałej pieczy i kontroli władz Kasy, które dzięki pracy swej zdobywają dla instytucji coraz większe zaufanie społeczeństwa, wyrażające się w ciągłym wzroście wkładów i ilości powierzanych zleceń inkasowych.

Włocławek, dnia 4 lutego 1933 r.

Prezes Komisji: (—) *J. Gadkowski*
Członkowie Komisji: (—) *J. Orłowski*
(—) *Markowski*

WYCIĄG
Z PROTOKUŁU POSIEDZENIA RADY KASY

odbytego w dniu 7 lutego 1933 r.

Komplet 9 Obecnych 7

Obecni: Przewodniczący Rady, p. mec. Wawrzyniecki oraz członkowie Rady, pp. Błędowski, Jabłoński, Krzemiński, Toruńczyk, Wapniarski i Waśniewski.

Naczelnik Zarządu, p. Mystkowski oraz członkowie Zarządu, pp. Gutowski i Margulies.

Nieobecny — nieusprawiedliwiony: członek Rady p. Leszczyński.

Protokuł pisał p. Mystkowski.

. . . .

Punkt 2. Naczelnik Zarządu złożył szczegółowe sprawozdanie Zarządu z działalności za rok 1932, zreferował sprawę zamknięć poszczególnych rachunków za ten okres oraz odczytał bilans netto sporządzony w dniu 31 grudnia 1932 r. wraz z rachunkiem strat i zysków.

Członek Rady p. Krzemiński zakomunikował, że stosownie do uchwały Rady Kasy z dnia 28 grudnia 1932 r. sprawdził w dniu 4 lutego 1933 r. zamknięcia poszczególnych rachunków wraz z rachunkiem strat i zysków za rok 1932 i stwierdza, że księgowość Kasy prowadzona była prawidłowo i zgodnie z istniejącemi przepisami.

Na wniosek członka Rady p. Jabłońskiego uchwalono jednomyślnie:

„Przyjąć sprawozdanie roczne i zamknięcia rachunkowe wraz z bilansem netto i rachunkiem strat i zysków za rok 1932 i przedłożyć je Gminie m. Włocławka z wnioskiem o przeznaczenie całego czystego zysku, osiągniętego na operacjach w 1932 r. w wysokości Zł. 5.865,29 na powiększenie funduszu zasobowego, zgodnie z przepisami § 25 statutu Kasy".

. . . .

Naczelnik Zarządu:
(—) *Mystkowski*

Przewodniczący Rady Kasy:
(—) *Wawrzyniecki*

Członek Rady Kasy:
(—) *Krzemiński*

PRZEPISY WEWNĘTRZNE

regulujące czynności organów Kasy
oraz
stosunki służbowe jej pracowników

REGULAMIN

RADY KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA

uchwalony na posiedzeniu Rady Kasy w dniu 25 października 1929 r.

§ 1.

Rada Kasy, organem stanowiącym Kasy.

Rada Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka jest organem posiadającym prawo stanowienia w sprawach Kasy. W zakresie swoich czynności Rada obowiązana jest mieć zawsze na względzie zarówno interesy Kasy, jak dobro ludności, korzystającej z usług Kasy.

§ 2.

Kompetencje Rady Kasy.

Do kompetencji Rady należą uchwały w następujących sprawach:

1. ustanawianie regulaminu czynności własnych, komisji oraz czynności Zarządu Kasy;

2. wybór i odwołanie Zarządu;

3. nabywanie realności celem lokaty funduszu emerytalnego pracowników Kasy oraz nabywanie i budowa realności dla własnego użytku Kasy z kapitału zasobowego;

4. zbywanie i obciążanie majątku Kasy, przyjmowanie na jej rzecz darowizn i zapisów oraz obejmowanie zarządu fundacyj;

5. odstępowanie od sporów prawnych i zatwierdzanie ugód w tych sporach oraz ustanawianie zastępców prawnych Kasy;

6. postanawianie o wnioskach, jakie imieniem Kasy mają być przedstawiane Gminie m. Włocławka, a w szczególności w sprawie otwierania oddziałów i zbiornic, jak również organizowania zakładów zastawniczych;

7. ustanawianie zasad zawiadywania i użytkowania majątku Kasy oraz administracji wszelkich jej urządzeń (oddziałów, zbiornic, zakładów zastawniczych);

8. ustalanie budżetu Kasy oraz zezwalanie na wydatki budżetem nieprzewidziane;

9. przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu, rocznych zamknięć rachunkowych tudzież bilansów, podlegających przedstawieniu Radzie Miejskiej m. Włocławka i władzy nadzorczej;

10. postanawianie o użyciu funduszu zasobowego w granicach ustawowych i stawianie wniosków o podziale zysków Kasy;

11. postanawianie w sprawie zaciągania przez Kasę pożyczek na kapitał obrotowy;

12. ustalanie na wniosek Zarządu: a) najwyższej wysokości wkładów i terminów wypowiedzenia; b) wysokości i początku obowiązywania stopy procentowej tak w stosunku do dłużników, jak wierzycieli Kasy—z prawem upoważniania Zarządu do czynienia w poszczególnych wypadkach odchyleń od ustalonych przez Radę zasad;

13. ustanawianie regulaminów wewnętrznych oraz instrukcyj dla Zarządu i pracowników Kasy, tudzież przepisów, obowiązujących klijentelę w stosunkach z Kasą;

14. udzielanie upoważnień do podpisywania firmy Kasy oraz dokumentów, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, udzielanie pełnomocnictw, upoważniających do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy;

15. udzielanie na wniosek Zarządu kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy, jej oddziałów, zbiornic i zakładów prawa do zastępowania Kasy nazewnątrz w ich zakresie działania, tudzież upoważnień do podpisywania w tym zakresie firmy oraz wspomnianego rodzaju dokumentów;

16. ustalanie rodzaju i ilości stanowisk służbowych w administracji Kasy oraz wysokości uposażenia, przywiązanego do tych stanowisk;

17. mianowanie na wniosek Zarządu płatnych kierowników biur i dyrektorów Kasy;

18. ustanawianie wynagrodzenia stale w Kasie zatrudnionych członków Zarządu oraz ewentualne przyznawanie remuneracyj dla członków Zarządu i pracowników za prace nadobowiązkowe;

19. uchwalanie przepisów służbowych (pragmatyki) dla kierowników i dyrektorów Kasy, zatwierdzanie przepisów służbowych wydanych z upoważnienia Rady przez Zarząd dla innych pracowników Kasy względnie uchwalanie tychże oraz uchwalanie statutu emerytalnego dla wszystkich pracowników;

20. uchwalanie przepisów o postępowaniu dyscyplinarnem względem pracowników Kasy oraz wybór władz dyscyplinarnych;

21. wydawanie opinji i uchwalanie na wniosek Zarządu wniosków do władz w sprawach Kasy;

22. wystąpienie do Rady Miejskiej m. Włocławka z wnioskiem o ewentualną likwidację Kasy;

23. ustalanie projektu zmian statutu Kasy;

24. udzielanie na wniosek Zarządu kredytów i gwarancyj, o ile ich wysokość przekracza 10% kapitału zakładowego Kasy dla jednego klijenta;

25. uchwalanie wprowadzania przez Kasę operacyj wymienionych w ust. 2 § 52 statutu, oraz ustanawienie odpowiednich dla tych operacyj uchwał oraz instrukcyj dla Zarządu;

Rada może upoważnić Zarząd Kasy do decydowania w niektórych sprawach, wymienionych w § 2 niniejszego regulaminu, pod warunkiem składania Radzie w poszczególnych kwestjach sprawozdań na najbliższem posiedzeniu. Upoważnienie to może być przewidziane bądź w regulaminie Zarządu, bądź też w specjalnych uchwałach Rady i w każdym razie nie może dotyczyć spraw wymienionych w pp. 1 — 4, 8, 9, 10, 13 — 15, 16, 17, 18, 19, 20 — 25 wymienionego paragrafu.

§ 3.

Ukonstytuowanie się Rady Kasy.

Zarówno po dokonanym wyborze pierwszych członków Rady Kasy, jako też i po corocznych uzupełniających wyborach członków Rady, którzy ustąpili w dwuch pierwszych latach istnienia Kasy przez losowanie a następnie z kolei starszeństwa wyborów, zwołuje Prezydent m. Włocławka wszystkich członków Rady Kasy na pierwsze posiedzenie dla ukonstytuowania się. Z pośród swych członków wybranych z grona Rady Miejskiej m. Włocławka wybiera Rada Kasy zwykłą większością głosów Przewodniczącego Rady Kasy i jego zastępcę na okres jednego roku.

Przewodniczący mianuje sekretarza Rady Kasy, którym może być członek Rady, Zarządu lub pracownik Kasy.

Następnie Rada Kasy wybiera członków Zarządu oraz członków Komisji Dyscyplinarnej.

§ 4.

Prawa i obowiązki członków Rady.

Członkowie Rady obowiązani są regularnie uczęszczać na posiedzenia oraz spełniać poruczone im czynności w sposób przez statut, regulamin i instrukcję określony.

W razie przeszkody obowiązany jest członek zawiadomić o niej Przewodniczącego Rady. Nieprzybycie członka Rady na posiedzenie ma być w protokule Rady zapisane, z zaznaczeniem, czy nieobecność swą usprawiedliwił. W stosunku do członka Rady, który się przesiedlił terytorjalnie lub bez usprawiedliwienia opuścił dwa kolejne posiedzenia Rady, może Rada w myśl § 11 statutu powziąć uchwałę o wystąpienie do Rady Miejskiej m. Włocławka o pozbawienie go mandatu.

Od tej uchwały Rady Miejskiej nie służy zainteresowanemu prawo odwołania.

Nadto tracą członkowie Rady z samego prawa swój mandat przez wybór do Zarządu Kasy oraz w tych wypadkach, w których tracą swój mandat członkowie Rady Miejskiej m. Włocławka.

Członkowie Rady sprawują swe czynności bezpłatnie, mogą jednak otrzymywać zwrot rzeczywistych kosztów podróży i wynagrodzenie za obecność na posiedzeniach, podług zasad ustalonych uchwałą Rady Miejskiej.

Członkowie Rady nie mogą być dłużnikami Kasy ani też poręczycielami bez specjalnej uchwały Rady Kasy.

§ 5.

Prawa i obowiązki Przewodniczącego Rady.

Przewodniczący Rady winien znać stosunki i sprawy Kasy, o ile one dotyczą zakresu działania zastrzeżonego statutem Radzie Kasy, jakoteż przekonywać się o wykonywaniu uchwał Rady Kasy oraz niemniej o ścisłem przestrzeganiu statutu, regulaminu i instrukcyj. W tym celu może on żądać od Naczelnika Zarządu objaśnień uznanych za potrzebne.

Przewodniczący Rady może, w razie koniecznej potrzeby, zarządzić ogólną lub częściową lustrację czynności lub szkontrum Kasy, a do jego w tym kierunku wydanych zarządzeń, winien się stosować Zarząd Kasy.

Przewodniczący ma prawo uczestniczenia w każdem posiedzeniu Zarządu i o posiedzeniach tych winien być zawiadamiany.

Wszystkie prawa i obowiązki Przewodniczącego przechodzą w razie jego nieobecności lub przeszkody na zastępcę Przewodniczącego.

§ 6.

Posiedzenia Rady.

Posiedzenia Rady są zwyczajne i nadzwyczajne.

Posiedzenia zwyczajne Rady zwołuje Zarząd na zlecenie Przewodniczącego Rady w miarę potrzeby, conajmniej jednak raz na kwartał.

Poza posiedzeniami zwyczajnemi, Rada Kasy musi być zwołana na posiedzenia nadzwyczajne: a) na skutek uchwały Rady Kasy, b) na żądanie organów Gminy m. Włocławka, władzy nadzorczej i Zarządu Kasy lub c) na skutek pisemnego wniosku conajmniej 3 członków Rady z podaniem spraw, które mają być pomieszczone na porządku dziennym.

Wyznaczenie posiedzenia Rady powinno nastąpić, z wyjątkiem nagłych wypadków, przynajmniej na 3 dni przed terminem posie-

dzenia, zapomocą pisemnego zaproszenia z podaniem porządku obrad. Zaproszenie pisemne powinno być doręczone za potwierdzeniem odbioru.

Posiedzenia nadzwyczajne muszą być zwołane przez Zarząd w wypadkach nagłych bezzwłocznie, a w innych wypadkach najdalej na czwarty dzień, licząc od dnia, w którym takiego posiedzenia zażądano.

§ 7.

Do powzięcia uchwał wymagana jest obecność Przewodniczącego Rady, względnie jego zastępcy i przynajmniej 4 członków Rady. Uchwały Rady zapadają większością głosów członków, biorących udział w głosowaniu. W razie równości głosów wniosek upada, w razie równości głosów przy wyborach rozstrzyga los, wyciągnięty przez Przewodniczącego; wstrzymujących się od głosowania nie bierze się pod uwagę przy obliczaniu wyników głosowania. Głosowanie jest jawne. Na żądanie dwuch obecnych musi być zarządzone głosowanie imienne, lub tajne. Przy wyborach oraz w sprawach personalnych głosowanie jest tajne.

Do powzięcia uchwał w sprawach wymienionych w § 12 statutu Kasy niezbędna jest obecność $^2/_3$ członków Rady. Uchwały wymagające obecności kwalifikowanej większości, zapadają większością zwykłą obecnych.

Wniosek o odwołanie Zarządu Kasy musi być poddany pod obrady i głosowany na najbliższem posiedzeniu Rady Kasy, po posiedzeniu, na którem ten wniosek zgłoszono, z tem, że tworzyć będzie punkt pierwszy porządku dziennego.

Jeżeli na dwuch kolejno zwoływanych posiedzeniach, na których mają być rozpatrywane sprawy, wymagające kwalifikowanej większości, nie stawi się potrzebna ilość członków Rady, Naczelnik Zarządu Kasy zawiadamia o tem Magistrat m. Włocławka, który może zarządzić zwołanie ponownego posiedzenia z tym samym porządkiem dziennym. Do ważności uchwał w ten sposób zwołanego posiedzenia wystarczy obecność więcej niż połowy statutowej liczby członków Rady.

§ 8.

Przewodniczący Rady (względnie jego zastępca) otwiera i zamyka posiedzenia Rady oraz kieruje jej obradami.

Posiedzenie Rady rozpoczyna się od odczytania protokułu poprzedniego posiedzenia. W razie, jeżeli w sprawie protokułu nikt głosu nie żąda, protokuł uważa się za przyjęty. Zarzuty przeciwko protokułowi mają być bezzwłocznie wzięte pod obrady. Zmiana protokułu może nastąpić tylko na podstawie uchwały Rady. Przyjęty protokuł podpisuje Przewodniczący Rady, protokulant i jeden z członków Rady.

Przewodniczący udziela głosu członkom Rady w porządku, w jakim go zażądali.

Referujący daną sprawę ma prawo przemawiania każdej chwili poza koleją mówców. Wniosek o przejście do porządku dziennego lub o odroczenie winien być przedewszystkiem poddany pod głosowanie. Z kilku wniosków, dotyczących tego samego przedmiotu, winien być dalej idący wniosek oddany pod głosowanie, przed innymi wnioskami.

Interpelacje idą wedle porządku dziennego. Odpowiedź na interpelacje może Przewodniczący odroczyć do najbliższego posiedzenia Rady; interpelacje i odpowiedź na nie może być zawsze przedmiotem dyskusji.

W sprawie osobistej lub faktycznych sprostowań Przewodniczący udziela głosu zaraz po ukończeniu rozpraw nad bieżącym punktem porządku obrad; w sprawie formalnej — zaraz po ukończeniu odbywającego się przemówienia lub głosowania. Ostatni głos ma zawsze referent (sprawozdawca).

Przewodniczącemu służy prawo przerywania mówcy, skoro odbiega od tematu, lub używa nieodpowiednich wyrażeń; może on odebrać głos mówcy, gdy ten, pomimo dwukrotnego upomnienia, doń się nie zastosował.

§ 9.

Głosowanie jawne odbywa się przez podniesienie rąk; głosowanie tajne — kartkami. Przy wyborach każdy głosujący członek Rady ma prawo wypisać na kartce tyle nazwisk (z imionami) ile osób ma być wybranych. Jeżeli pierwsze głosowanie nie dało pożądanych wyników t. j. o ile odpowiednia ilość kandydatów nie otrzymała potrzebnej ilości głosów, przeprowadza się głosowanie następne, do którego wchodzą kandydaci z poprzedniego głosowania, którzy nie otrzymali większości i t. d.

Członek Rady powinien wstrzymać się od głosowania we wszystkich sprawach, w których jest osobiście zainteresowany.

Jeżeli Rada Kasy z powyższego powodu stanie się niezdolną do powzięcia uchwał, wówczas uchwałę Rady Kasy zastąpi uchwała Rady Miejskiej m. Włocławka.

§ 10.

Członkowie Zarządu oraz Dyrektor obowiązani są uczestniczyć w posiedzeniach Rady. Na posiedzeniach tych służy im głos doradczy poza koleją mówców.

Na każdem posiedzeniu Rady składa Naczelnik Zarządu szczegółowe sprawozdanie z działalności Kasy oraz przedstawia Radzie bilans brutto za okres od ostatniego posiedzenia Rady.

Pracownicy Kasy mogą być powoływani na posiedzenia Rady celem udzielania potrzebnych wyjaśnień, względnie referowania spraw.

§ 11.

Z każdego posiedzenia Rady spisuje sekretarz w specjalnej księdze należycie ponumerowanej i poświadczonej protokuł, do którego wpisuje się: a) data i liczba porządkowa posiedzenia; b) nazwiska obecnych na posiedzeniu: Przewodniczącego, piszącego protokuł, członków Rady, członków Zarządu i pracowników Kasy; c) nazwiska nieobecnych z podaniem czy nieobecność swą usprawiedliwili; d) porządek obrad, treść obrad, interpelacji i odpowiedzi na te interpelacje; e) zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu, z podaniem liczby głosów za i przeciw oraz liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczby głosów oddanych na poszczególnych kandydatów; f) wreszcie w dosłownem brzmieniu, votum separatum lub zastrzeżenia członków Rady, lecz tylko na żądanie tych, którzy je uczynili.

§ 12.

Zarówno Magistratowi m. Włocławka jak i Naczelnikowi Zarządu przysługuje do dni pięciu prawo zawieszania uchwał Rady w przypadku: a) jeśli uchwała sprzeciwia się postanowieniom statutu i przepisom ogólnie obowiązującym; b) jeśli uchwała zagraża interesom miasta lub Kasy.

Zawieszenie to jest ważne aż do chwili powzięcia w odnośnej sprawie decyzji przez Radę Miejską.

§ 13.

Rada Kasy może do poszczególnych spraw wybrać komisję, czy to ze swego grona, czy zapraszając do niej osoby postronne. Na posiedzeniach komisji przewodniczy Przewodniczący Rady lub jego zastępca. W wypadkach, gdy chodzi o sprawy osobiste tych ostatnich, komisja wybiera przewodniczącego ze swego grona.

§ 14.

Poza rewizjami Kasy, do których Rada może przystąpić w każdym czasie, Rada obowiązkowo dokonuje rewizji stanu Kasy i skarbca w dniu 31 grudnia każdego roku. Z dokonywanych czynności rewizyjnych sporządzać należy odpowiednie protokuły.

Wszelkie sprawy Kasy referuje, w razie potrzeby, na zebraniach organów Gminy m. Włocławka Naczelnik Zarządu, z wyjątkiem spraw dotyczących go osobiście, które referuje Przewodniczący Rady Kasy.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

REGULAMIN ZARZĄDU
KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA

uchwalony na posiedzeniu Rady Kasy w dniu 25 października 1929 r. i zmieniony częściowo uchwałami Rady Kasy z dnia 26 czerwca i 20 października 1931 r.

§ 1.

Zarząd Kasy, organem wykonawczym Kasy.

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka jest organem wykonawczym Kasy. W zakresie swoich czynności obowiązany jest Zarząd (Naczelnik Zarządu) mieć zawsze na względzie zarówno interesy Kasy, jak dobro ludności, korzystającej z usług Kasy.

§ 2.

Kompetencje Zarządu Kasy.

Do zakresu działania Zarządu należy:

a) wybór Naczelnika Zarządu i jego zastępcy;
b) zarządzanie majątkiem i sprawami Kasy według zasad statutu i przepisów ustanowionych przez Radę Kasy;
c) kierownictwo administracją Kasy oraz nadzór nad administracją jej urządzeń, a w szczególności oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych;
d) sporządzanie i przedstawianie Radzie budżetu oraz rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;

e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości, obciążonych pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy;
f) nadzór zwierzchni nad pracownikami Kasy oraz nad prowadzeniem rachunkowości Kasy;
g) staranie się o należyte użycie wkładów i odpowiednie ich lokowanie, jakoteż o należyty obrót pieniężny i prowadzenie wszystkich operacyj Kasy z zachowaniem postanowień statutu i przepisów obowiązujących;
h) mianowanie pracowników Kasy na ustalone przez Radę stanowiska służbowe w tych wypadkach, w których to nie jest zastrzeżone Radzie, jakoteż przyjmowanie i oddalanie pracowników kontraktowych;
i) wydawanie instrukcyj służbowych wewnętrznych;
j) stanowienie uchwał w sprawach Kasy z upoważnienia Rady w przypadkach i na warunkach określonych regulaminem Rady oraz regulaminem niniejszym;
k) wyznaczanie dni i godzin przyjmowania klijentów oraz urzędowania dla Zarządu, pracowników i Kasy;
l) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady oraz wykonywanie jej uchwał;
m) decydowanie o przyjmowaniu wkładów na specjalnych warunkach i ustalanie tych warunków z wkładcami;
n) ustalanie stawek prowizyjnych od operacyj Kasy;
o) przyznawanie kredytów do sumy nieprzekraczającej 10% kapitału zakładowego Kasy dla jednego klijenta;
p) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy lub innym jej organom wyraźnie nie zastrzeżonych.

W sprawach wymienionych w § 2 p. a, d, e, h, i, j, k, l, m, n, o, Zarząd działa wyłącznie kolegjalnie, a do decydowania w sprawach w pozostałych punktach objętych może upoważnić Naczelnika Zarządu.

§ 3.

Nadto do Zarządu Kasy, jako do kolegjum, należy:

a) decydowanie w sprawach dotyczących administracji nieruchomości i ruchomości oraz lokalu Kasy i zakupu inwentarza;

b) sprawdzanie prawidłowości administracji Kasy, usuwanie braków oraz stawianie wniosków w przedmiocie reorganizacji czy uzupełnienia administracji;
c) ustalanie tekstu dokumentów i druków używanych w Kasie, jakoteż ogłoszeń dla publiczności;
d) sprawy osobiste i dyscyplinarne pracowników Kasy;
e) udzielanie urzędnikom urlopów ponad 3 dni;
f) decyzje w sprawie sprzedaży lub zakupu efektów;
g) decyzje w przedmiocie oznaczenia instytucji kredytowej, w której mogą być lokowane fundusze Kasy na rachunek bieżący;
h) zarządzanie sprzedaży zastawów danych na zabezpieczenie pożyczek, zaliczek, lub rachunków bieżących;
i) decydowanie w sprawach o prolongatę należności;
j) decyzje w sprawach wypowiadania pożyczek bezterminowych oraz zaskarżania względnie egzekucyjnego ściągania zaległych należytości, decyzje w sprawie cofnięcia wypowiedzenia jak niemniej wstrzymania kroków procesowych lub egzekucyjnych;
k) składanie zeznań podatkowych;
l) ustanowienie zastępcy prawnego i oznaczenie jego wynagrodzenia;
m) decyzje w sprawie zaskarżania weksli, w terminie nie wykupionych względnie nie prolongowanych;
n) zaciąganie pożyczek na podstawie upoważnienia Rady Kasy.

Zarząd Kasy może upoważnić Naczelnika do decydowania w niektórych sprawach wymienionych w niniejszym paragrafie, pod warunkiem składania Zarządowi w poszczególnych kwestjach sprawozdań na najbliższem posiedzeniu. Upoważnienie takie powinno być ujęte w specjalnej uchwale Zarządu.

§ 4.

Ukonstytuowanie się Zarządu Kasy.

Po dokonanym wyborze na miejsce Naczelnika Zarządu, który ustąpił w dwuch pierwszych latach istnienia Kasy przez losowanie

a następnie zkolei starszeństwa wyboru, zwołuje Przewodniczący Rady Kasy wszystkich członków Zarządu na pierwsze posiedzenie dla ukonstytuowania się. Z pośród swego grona wybiera Zarząd Kasy zwykłą większością głosów Naczelnika Zarządu na okres jednego, dwuch lub trzech lat, w zależności od tego za ile lat kończy się kadencja członka, powołanego na Naczelnika Zarządu.

Zastępca Naczelnika wybierany zostaje przez Zarząd Kasy na ten sam okres czasu co i Naczelnik Zarządu.

Ustępujący członkowie Zarządu mogą być ponownie wybrani.

§ 5.

O posiedzeniach Zarządu Kasy.

Naczelnik Zarządu zwołuje posiedzenia Zarządu i przewodniczy na nich. Posiedzenia Zarządu są zwyczajne i nadzwyczajne.

Zwyczajne posiedzenie Zarządu odbywa się dwa razy na tydzień, a dnie tych posiedzeń ustala Zarząd oddzielną uchwałą. Na posiedzenia zwyczajne winni przybyć członkowie w terminach ustalonych przez Zarząd bez specjalnego zaproszenia. O ile w ustalone dni posiedzenie nie będzie się mogło odbyć z powodu święta, braku materjału do rozpatrywania, bądź też innych względów, winien Naczelnik Zarządu zawiadomić o tem pozostałych członków na piśmie, ustnie lub telefonicznie najdalej na 3 godziny przed terminem odwołania posiedzenia względnie ustalić rownocześnie inny termin.

§ 6.

Nadzwyczajne posiedzenia zwołuje Naczelnik Zarządu w miarę potrzeby, oraz na pisemne żądanie Dyrektora Kasy, Przewodniczącego Rady Kasy, Prezydenta m. Włocławka oraz dwuch członków Zarządu, zapomocą pisemnego zaproszenia z podaniem porządku obrad i przynajmniej na 24 godziny naprzód.

Posiedzenia nadzwyczajne muszą być zwołane przez Naczelnika Zarządu w wypadkach nagłych bezzwłocznie, a w innych wypadkach najdalej na trzeci dzień, licząc od dnia, w którym takiego posiedzenia zażądano.

Przewodniczący Rady Kasy lub jego zastępca mogą być obecni na każdem posiedzeniu Zarządu. Posiedzenia Zarządu są tajne.

Do ważności uchwał wymagana jest obecność większości członków Zarządu łącznie z Naczelnikiem. Znajdujące się na porządku dziennym sprawy winny być przez referentów wyjaśniane. Zapadłe uchwały winny być uwidocznione także na referatach. Uchwały zapadają większością głosów obecnych członków. Ekspedycja załatwionych spraw Zarządu może tylko wówczas nastąpić, jeżeli na referacie uwidoczniona jest uchwała Zarządu.

§ 7.

Z każdego posiedzenia Zarządu spisuje się protokuł, do którego wpisuje się: nazwiska obecnych członków Zarządu (ewentualnie Przewodniczącego Rady lub jego zastępcy), pracowników Kasy, porządek dzienny, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu z podaniem liczby głosów za i przeciw.

Protokuł sporządzony przez Dyrektora Kasy w specjalnej księdze należycie ponumerowanej i poświadczonej przyjmują i podpisują wszyscy obecni członkowie Zarządu i Dyrektor Kasy najdalej na następnem posiedzeniu.

Sprawy podlegające kompetencji Rady Kasy, a przez nią przekazane Zarządowi do decyzji, powinny być protokułowane oddzielnie od spraw normalnie kompetencji Zarządu podlegających. Postanowienia Zarządu w zakresie tych spraw muszą być komunikowane Radzie na najbliższem jej posiedzeniu. Natomiast decyzje i uchwały Zarządu w sprawie udzielania, prolongowania i zamykania kredytów winny być protokułowane i podpisywane w toku posiedzenia w oddzielnej księdze protokułów Zarządu dla spraw kredytowych, należycie ponumerowanej i poświadczonej i stanowiącej zarazem dziennik zgłoszonych podań o kredyty.

Wszelkie wnioski Zarządu na posiedzenia Rady Kasy winny być doręczane Przewodniczącemu Rady najpóźniej w przededniu zebrania Rady.

Do sposobu obradowania oraz stanowienia uchwał mają odpowiednie zastosowanie analogiczne postanowienia regulaminu Rady.

§ 8.

O prawach i obowiązkach Naczelnika Zarządu.

Powołanie na urząd Naczelnika Zarządu wymaga zatwierdzenia ze strony Magistratu m. Włocławka.

§ 9.

Naczelnik Zarządu (względnie jego zastępca) sprawuje kierownictwo bieżących czynności Kasy.

§ 10.

Jako bieżące czynności Kasy uważa się te czynności, które są przedsiębrane w bezpośredniem zrealizowaniu operacyj Kasy lub jej administracji a w szczególności:

a) przyjmowanie wkładów, ich oprocentowanie i wypłacanie;
b) wypłacanie zadecydowanych przez Zarząd pożyczek;
c) przyjmowanie dokumentów na ich zabezpieczenie;
d) terminowe przyjmowanie spłat udzielonych kredytów;
e) oddawanie weksli celem dokonania protestu;
f) lombardowanie papierów wartościowych według zasad ustanowionych przez statut i Radę Kasy ale w granicach planu lokaty kapitałów ustanowionego przez Zarząd Kasy;
g) sprawdzanie rachunków wystawionych na inwentarz i wydatki gospodarcze i asygnowanie preliminowanych na ten cel kwot;
h) załatwianie zażaleń przeciw urzędnikom;
i) udzielanie urzędnikom na wniosek Dyrektora urlopów do 3 dni.

§ 11.

Naczelnik Zarządu ma prawo i obowiązek czuwania nad wykonaniem postanowień statutu, regulaminu i instrukcyj, oraz uchwał Rady i Zarządu Kasy. W tym celu ma on prawo żądać od Dyrektora Kasy, jakoteż bezpośrednio od urzędników Kasy wszelkich wyjaśnień oraz czynić zarządzenia, które uzna za potrzebne. Naczelnik Zarządu wykonuje stałą kontrolę nad manipulacją Kasy i w związku z tem przeprowadza szkontrum Kasy

i lustrację ksiąg. Naczelnik Zarządu układa porządek obrad na posiedzenia Zarządu i rozdziela poszczególnym członkom Zarządu ewentualne referaty do opracowania. Naczelnikowi Zarządu przysługuje prawo do dni trzech zawieszania uchwał Zarządu Kasy w wypadkach:

a) jeśli uzna je za niezgodne z postanowieniami statutu i przepisami ogólnie obowiązującemi;
b) jeśli uchwała lub postanowienie zagraża interesom Kasy lub miasta;
c) w sprawach mianowania pracowników Kasy.

Zawieszenie uchwały ma ten skutek, że sprawa musi być przekazana Radzie Kasy do rozstrzygnięcia. O każdem zawieszeniu uchwały winien Naczelnik zawiadomić do 24 godzin Przewodniczącego Rady, aby ten mógł bezzwłocznie zwołać posiedzenie Rady. W wypadku zawieszenia przez Naczelnika Zarządu uchwały Rady Kasy winien tenże w terminie pięciodniowym od powzięcia odnośnej uchwały zawiadomić o tem Przewodniczącego Rady oraz Prezydenta m. Włocławka.

§ 12.

Naczelnik Zarządu zastępuje Kasę nazewnątrz wobec urzędów publicznych i osób trzecich, prowadzi i podpisuje za nią korespondencję oraz wszelkie dokumenty i ogłoszenia.

Dokumenty, mocą których Kasa zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, jak niemniej pełnomocnictwa, upoważniające do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, muszą być oprócz Naczelnika Zarządu podpisane przez jednego upoważnionego do tego przez Radę członka Zarządu.

Za korespondencję Kasy jest Naczelnik Zarządu osobiście odpowiedzialny.

§ 13.

Jeżeli idzie o rachunkowość Kasy oraz o terminowe przekazywanie zleceniodawcom wpływów z powierzonego Kasie inkasa weksli i innych dokumentów, to obok bezpośrednio odpowiedzialnego pracownika Kasy, odpowiada za nie cały Zarząd, do którego należy nadzór nad prowadzeniem rachunkowości Kasy.

§ 14.

Naczelnik Zarządu jest naczelnym zwierzchnikiem służbowym wszystkich pracowników Kasy.

§ 15.

W razie choroby, wyjazdu lub innej przeszkody uniemożliwiającej Naczelnikowi Zarządu urzędowanie, wchodzi w jego prawa i obowiązki zastępca Naczelnika Zarządu.

§ 16.

O prawach i obowiązkach członków Zarządu.

Każdy z członków Zarządu jest obowiązany przybywać na posiedzenia Zarządu i brać nieprzerwany udział w obradach tegoż, jakoteż spełniać powierzone mu czynności w sposób przez statut, regulamin i instrukcję przepisany. W razie przeszkody obowiązany jest o tem zakomunikować Naczelnikowi Zarządu. Nieprzybycie członka Zarządu na posiedzenie Zarządu winno być w protokule zaznaczone, z podaniem czy nieobecność swą usprawiedliwił. W stosunku do członka Zarządu, który się przesiedlił terytorjalnie lub bez usprawiedliwienia opuścił 2 kolejne posiedzenia Zarządu, może Zarząd powziąć uchwałę o wystąpienie do Rady Kasy o pozbawienie go mandatu. Rada Kasy decyduje w tej sprawie ostatecznie.

§ 17.

Naczelnik i członkowie Zarządu Kasy obowiązani są dochować tajemnicy co do prowadzenia interesów, stosunków kredytowych i wytwórczości zawodowej klijentów Kasy.

§ 18.

Naczelnik i członkowie Zarządu nie mogą być osobistymi dłużnikami Kasy, ani też poręczycielami bez specjalnej uchwały Rady Kasy.

§ 19.

Członkom Zarządu i Rady Kasy nie wolno przyjmować zastępstwa stron w interesach tychże z Kasą, w szczególności zaś nie wolno im wyrabiać pożyczek w Kasie.

§ 20.

Członek Zarządu nie może być obecny na posiedzeniu Zarządu, jeżeli przedmiot obrad lub uchwał dotyczy jego własnych interesów lub osób z nim spokrewnionych.

§ 21.

Członkowie Zarządu, o ile nie będą stale zatrudnieni w Kasie, pełnią swe obowiązki bezpłatnie. Natomiast tytułem wynagrodzenia za udział w posiedzeniach otrzymują ryczałtowo po 150 zł. miesięcznie.

Wysokość wynagrodzenia Naczelnika Zarządu oraz stale zatrudnionych w Kasie członków Zarządu regulują specjalne uchwały Rady.

Gdyby członkiem Zarządu był Dyrektor Kasy, powyższe uposażenie nie przysługuje mu.

§ 22.

Prawa i obowiązki Dyrektora Kasy.

Kierownictwo technicznych czynności Kasy sprawuje pod bezpośredniem zwierzchnictwem Naczelnika Zarządu Dyrektor Kasy, względnie jego zastępca. Jest on bezpośrednim przełożonym służbowym wszystkich pracowników Kasy.

§ 23.

Dyrektor Kasy bierze udział w posiedzeniach Zarządu i Rady Kasy z głosem doradczym. O ile jest on jednocześnie członkiem Zarządu (ewentualnie Naczelnikiem Zarządu) przysługują mu wszystkie prawa i obowiązki, jakie z danem stanowiskiem są związane.

Dyrektor Kasy, o ile zostanie powołany na stanowisko członka (Naczelnika Zarządu), zatrzymuje wszystkie prawa wynikające z jego stosunku służbowego, przysługujące mu w myśl przepisów służbowych.

§ 24.

Dyrektor Kasy jest referentem na posiedzeniach Zarządu spraw kasowych (stan gotówki, płatności Kasy), spraw pożyczkowych (wekslowe, hipoteczne) oraz spraw personalnych i dyscyplinarnych pracowników Kasy.

Wszelkie sprawy Kasy winny być przez Zarząd decydowane bezwarunkowo po wysłuchaniu opinji Dyrektora Kasy.

§ 25.

Z tytułu swego stanowiska obowiązany jest Dyrektor:

a) stosować się przy wykonywaniu czynności bieżących do uchwał władz Kasy i zarządzeń Naczelnika Zarządu;

b) przestrzegać, by wszelkie sprawy zgodnie ze statutem, regulaminem i instrukcjami szybko, dokładnie i terminowo, przy zachowaniu ścisłej kontroli były prowadzone;

c) wykonywać stałą kontrolę nad pracownikami Kasy i rachunkowością, a w wypadku stwierdzenia jakichkolwiek nieprawidłowości donosić o nich bezzwłocznie Naczelnikowi Zarządu;

d) sprawdzać wszystkie dokumenty kasowo-rachunkowe, asygnacje i noty memorjałowe;

e) czuwać, by zapasy gotówki wystarczały na przewidziane wypłaty, a nadwyżki kasowe odpowiednio były lokowane;

f) czuwać nad terminowym wpływem dochodów i uskutecznianiem wydatków, a w szczególności nad terminowem przekazywaniem zleceniodawcom wpływów z powierzonego Kasie inkasa weksli i innych dokumentów;

g) czuwać nad nieprzekraczaniem kredytów budżetowych;

h) przestrzegać, by weksle, w terminie nie zapłacone, zostały we właściwym czasie zaprotestowane; przedkładać Zarządowi spis zaprotestowanych weksli, celem ich zaskarżenia; czuwać nad postępem spraw, odnoszących się do weksli zaskarżonych;

i) przedstawiać Zarządowi, jakie papiery wartościowe zakupić, a jakie sprzedać należy i wogóle administrować efektami własnemi Kasy;

j) czuwać, by zastawy i rachunki bieżące należycie były pokryte, a w razie potrzeby żądać dodatkowego pokrycia;

k) przechowywać jeden klucz od kasy oraz od pomieszczenia z papierami wartościowemi;

l) stale kontrolować kasę oraz papiery wartościowe własne i obce;
ł) sporządzać i przedstawiać Naczelnikowi Zarządu bilanse miesięczne i roczne oraz wymagane sprawozdania;
m) przyjmować i załatwiać korespondencję względnie przydzielać ją do załatwienia pomiędzy poszczególnych pracowników;
n) przygotowywać wszelkie wnioski na posiedzenia organów Kasy i do decyzji Naczelnikowi Zarządu;
o) szczegółowo badać i przedstawiać Zarządowi (Naczelnikowi) do decyzji podania o udzielenie kredytów;
p) załatwiać interesantów w godzinach określonych przez Zarząd.

Pozatem winien Dyrektor wykonywać wszelkie inne czynności, polecone mu przez Naczelnika Zarządu, a pozostające w związku z czynnościami Kasy, określone statutem, regulaminem lub instrukcją Zarządu.

Pod osobistą odpowiedzialnością może Dyrektor za zgodą Naczelnika Zarządu przydzielić z powyższych czynności pewne działy innym pracownikom Kasy.

Dyrektor przydziela pracownikom czynności, a w razie potrzeby udziela im napomnień.

§ 26.

Dyrektor Kasy jest stałym referentem spraw procesowych; jego obowiązkiem jest stałe czuwanie nad sprawami procesowemi i baczenie nad ich przebiegiem, zgodnie z interesami Kasy.

§ 27.

Bieżącą korespondencję Kasy, związaną z codziennemi manipulacjami, podpisuje Dyrektor, o ile podpisywania nie zastrzegł sobie wyłącznie Naczelnik Zarządu.

§ 28.

Regulamin niniejszy wchodzi w życie z dniem uchwalenia.

REGULAMIN

DLA KOMISJI REWIZYJNEJ KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI M. WŁOCŁAWKA

określający tok i sposób dokonywania rewizji, uchwalony przez Radę Miejską m. Włocławka w dniu 25 czerwca 1931 r.

§ 1.

Komisja Rewizyjna jest organem Rady Miejskiej m. Włocławka powołanym do sprawowania kontroli nad działalnością Komunalnej Kasy Oszczędności m. Włocławka zgodnie z niniejszym regulaminem, statutem K. K. O. uchwalonym przez Radę Miejską dnia 19 kwietnia 1928 r. i zatwierdzonym przez Władze Nadzorcze w dniu 10 maja 1928 r. za Nr. S. M. 1892/1 oraz innemi w tej mierze obowiązującemi przepisami.

§ 2.

Komisja Rewizyjna zgodnie z § 21 statutu składa się z 3 członków, wybranych przez Radę Miejską m. Włocławka na okres swej kadencji. Radzie Miejskiej przysługuje prawo odwołania w każdej chwili wszystkich lub poszczególnych członków Komisji Rewizyjnej i powołania na ich miejsce innych członków.

Prócz tego poszczególni członkowie Komisji Rewizyjnej ulegają zawieszeniu w czynnościach i tracą mandat w tych przypadkach

i z temi samemi skutkami, jak członkowie Rady Miejskiej m. Włocławka.

W razie ustąpienia któregokolwiek bądź z członków Komisji Rewizyjnej winien być dokonany na najbliższem posiedzeniu Rady Miejskiej wybór uzupełniający.

§ 3.

Przynajmniej jeden członek Komisji Rewizyjnej winien posiadać znajomość księgowości podwójnej i rachunkowości instytucyj kredytowych.

§ 4.

Członkowie Komisji Rewizyjnej nie mogą pozostawać w stosunku dłużnika do Kasy bez specjalnej uchwały Rady Miejskiej.

§ 5.

Członkowie Komisji Rewizyjnej obowiązani są dochować tajemnicy co do prowadzenia interesów, stosunków kredytowych i sposobów wytwórczości zawodowej klijentów Kasy.

§ 6.

Posiedzenia Komisji Rewizyjnej zwołuje w miarę potrzeby, conajmniej jednak raz na kwartał, Przewodniczący.

Komisja Rewizyjna musi być nadto zwołana na żądanie organów Gminy m. Włocławka, Władzy Nadzorczej, Rady Kasy, Zarządu Kasy, Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności lub też na pisemny wniosek conajmniej 2 członków Komisji z podaniem spraw, które mają być na posiedzeniu rozpatrywane.

Zwołanie Komisji Rewizyjnej poza przypadkami nagłemi nastąpić powinno conajmniej na trzy dni przed terminem posiedzenia zapomocą pisemnego zaproszenia.

Przewodniczący Komisji, względnie jego zastępca, otwiera i zamyka posiedzenie Komisji oraz kieruje jej czynnościami.

Członkowie Komisji Rewizyjnej obowiązani są uczęszczać regularnie na posiedzenia Komisji. Członek, który bez usprawiedliwienia opuścił dwa kolejne posiedzenia Komisji, może być pozbawiony mandatu z mocy uchwały Rady Miejskiej m. Włocławka powziętej

na wniosek tych organów, którym przysługuje prawo żądania zwoływania posiedzeń Komisji.

Od tej uchwały nie służy zainteresowanemu prawo odwołania.

§ 7.

Komisja Rewizyjna jest zdolna do powzięcia uchwał przy udziale conajmniej $^{2}/_{3}$ pełnej liczby członków.

§ 8.

Członek Komisji Rewizyjnej, który osobiście jest zainteresowany w rozpatrywanej przez Komisję sprawie, obowiązany jest na czas rozpatrywania tej sprawy opuścić lokal.

Jeżeli Komisja Rewizyjna z powyższego powodu stanie się niezdolną do powzięcia uchwał, natenczas uchwałę jej zastępuje uchwała Rady Miejskiej m. Włocławka.

§ 9.

Przewodniczący Komisji Rewizyjnej obowiązany jest o rozpoczęciu czynności rewizyjnych zawiadomić Przewodniczącego Rady i Naczelnika Zarządu Kasy, względnie ich zastępców.

§ 10.

Posiedzenia i wszelkie czynności Komisji Rewizyjnej są poufne. Tak w posiedzeniach, jak i przy innych czynnościach Komisji Rewizyjnej mogą brać udział tylko osoby wezwane przez Komisję, bądź w charakterze rzeczoznawców, bądź w celu złożenia wyjaśnień.

§ 11.

Rada i Zarząd oraz pracownicy Kasy obowiązani są na żądanie Komisji Rewizyjnej przedłożyć Komisji wszystkie akta, dokumenty i księgi, które potrzebne są do szczegółowego zbadania działalności Kasy oraz udzielać wszelkich wyjaśnień, jakich Komisja zażąda.

§ 12.

Z przebiegu posiedzeń oraz czynności rewizyjnych Komisja Rewizyjna spisuje szczegółowy protokuł. Do protokułu wpisuje się

nazwiska obecnych, piszącego protokuł oraz członków Komisji, którzy swej nieobecności nie usprawiedliwili, zgłoszone wnioski i powzięte uchwały w dosłownem brzmieniu z podaniem liczby głosujących „za" i „przeciw" tudzież liczby wstrzymujących się od głosowania, a przy wyborach liczbę głosów, oddanych na poszczególnych kandydatów.

Na żądanie członka Komisji, który przy głosowaniu zajął odmienne stanowisko, jego odrębne zdanie wraz z podanemi motywami należy wpisać do protokułu.

Protokuł winien być podpisany przez Przewodniczącego, piszącego protokuł oraz przez wszystkich obecnych członków Komisji Rewizyjnej. Protokuł spisuje jeden z członków Komisji Rewizyjnej, któremu funkcję tę powierzyła Komisja.

§ 13.

Przy przeprowadzaniu rewizji zarówno z ramienia Władz Nadzorczych, jak i Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności pożądana jest obecność Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej lub jego zastępcy.

§ 14.

Komisja Rewizyjna przy wykonywaniu swoich czynności obowiązaną jest stosować się do wskazówek Władz Nadzorczych i zaleceń Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

§ 15.

Każdy członek Komisji Rewizyjnej obowiązany jest podpisać deklarację, stwierdzającą, że znane mu są przepisy niniejszego regulaminu.

Powyższa deklaracja winna być przechowywana w biurze Magistratu m. Włocławka.

§ 16.

Wszelką korespondencję, związaną z czynnościami Komisji Rewizyjnej, prowadzi i podpisuje Przewodniczący Komisji, względnie jego zastępca.

§ 17.

Rewizje mogą być przeprowadzane w dowolnej porze dnia z tem jednak zastrzeżeniem, by nie tamowały czynności urzędników, zajętych załatwianiem klijenteli i spraw bieżących. Z powyższych względów wskazanem jest, by Komisja rozpoczynała czynności w godzinach nieurzędowych, a więc popołudniowych lub wieczornych.

§ 18.

Sprawdzanie zawartości kasy winno odbywać się przed rozpoczęciem czynności kasowych, lub też dopiero po ukończeniu operacyj.

§ 19.

Składanie sprawozdań przez Komisję Rewizyjną.

Komisja Rewizyjna ze swych czynności powinna przedłożyć sprawozdanie Radzie Miejskiej, przesyłając jednocześnie odpisy Magistratowi przy dołączeniu odpisów dla Rady i Zarządu Kasy.

Złożenie sprawozdania nastąpić winno najdalej w ciągu 7 dni po ukończeniu czynności rewizyjnych.

Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej sporządzać należy na podstawie materjałów, zebranych w czasie rewizji i objętych spisanym przez Komisję protokułem z pominięciem tych wszystkich jednak szczegółów, któreby ujawniały tajemnice co do prowadzenia interesów, stosunków kredytowych i sposobów wytwórczości zawodowej klijentów Kasy.

W sprawozdaniach więc w przeciwieństwie do protokułów, które noszą charakter dokumentów ściśle poufnych, Komisja nie powinna wymieniać z nazwiska osób i firm, których dotyczą ewentualnie zauważone nieprawidłowości.

Sprawozdanie powinno zawierać dane stwierdzające:

a) czy złożone przez Radę Kasy Gminie m. Włocławka roczne sprawozdanie i zamknięcia rachunków Kasy odpowiadają zapisom książkowym i spisowi inwentarza (szczegółowemu bilansowi zamknięcia),
b) czy sprawdzone zapisy książkowe zgodne są z dowodami kasowemi i dokumentami, które służyły za podstawę księgowania,

c) czy rachunkowość prowadzi Kasa zgodnie z obowiązującemi przepisami i zaleceniami Władz Nadzorczych oraz Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności,
d) czy operacje Kasy były dokonywane zgodnie z obowiązującemi przepisami, postanowieniami Statutu, uchwałami organów Kasy, oraz regulaminami i instrukcjami, ustalonemi przez Radę Kasy,
e) czy organa Kasy stosują się do zarządzeń Władz Nadzorczych, zaleceń i wskazówek Związku Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności,
f) czy wydatki administracyjne dokonywane były w ramach ustalonego przez Radę Kasy budżetu, oraz czy pobierane i wypłacane odsetki odpowiadały co do wysokości uchwałom Rady i Zarządu Kasy, tudzież umowom i obowiązującym przepisom,
g) czy ogólna działalność Kasy szła po linji zadań, zakreślonych jej Statutem.

Przewodniczący Komisji przed zgłoszeniem wniosku o odrzucenie sprawozdania winien porozumieć się z Władzą Nadzorczą i ze Związkiem Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności.

STATUT
SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI MIASTA WŁOCŁAWKA
uchwalony przez Radę Kasy w dniu 7, 14 i 27 października oraz 2 grudnia 1932 r.

I. Postanowienia ogólne.

§ 1.

Statut niniejszy zawiera postanowienia o podziale pracowników Kasy pod względem charakteru służbowego, o przyjmowaniu ich do służby, ich obowiązkach służbowych i prawach, zasadach uposażenia, odpowiedzialności służbowej i rozwiązaniu stosunku służbowego.

§ 2.

Przepisy niniejsze stosują się do wszystkich pracowników Kasy, o ile przepisy szczególne i specjalne umowy nie stanowią inaczej; nie obejmują jednak praktykantów i pracowników czasowych, przyjętych dorywczo.

Wszystkie ustępy przepisów o pracownikach dotyczą również i pracownic.

§ 3.

Przepisy niniejsze zastępują umowę służbową pomiędzy pracownikami a Kasą. Każdy pracownik Kasy winien znać przepisy niniejszego statutu i nie może tłumaczyć się ich nieznajomością.

Zarówno pracownicy dotychczasowi, jak i nowowstępujący otrzymują egzemplarz niniejszego statutu, poczem winni złożyć piśmienne deklaracje o uznaniu przepisów tego statutu za obowiązujące dla siebie. Deklaracje te winny być dołączone do akt osobistych każdego z pracowników.

§ 4.

O ile wymagać tego będzie interes Kasy, z dyrektorami oraz kierownikami poszczególnych działów mogą być zawierane specjalne umowy na warunkach odmiennych niż ustalone w niniejszym statucie służbowym.

§ 5.

Dyrektorzy lub kierownicy poszczególnych działów, powołani na stanowiska członków (Naczelnika) Zarządu, zatrzymują wszystkie prawa, wynikające z ich stosunku służbowego i przysługujące im w myśl przepisów niniejszego statutu, o ile z nimi nie były zawarte specjalne umowy na warunkach odmiennych niż ustalone w tym statucie.

II. Podział pracowników.

§ 6.

Pracownicy Kasy dzielą się pod względem charakteru służbowego na:

a) pracowników stałych (etatowych), mianowanych w tym charakterze przez Radę Kasy, którzy otrzymali odpowiednie pisma nominacyjne, mogą korzystać z uprawnień emerytalnych i mogą być zwolnieni jedynie w trybie § 85 niniejszego statutu;

b) pracowników prowizorycznych (nieetatowych), przyjętych do służby na stanowiska służbowe ustalone przez Radę Kasy, którzy nie posiadają specjalnych uprawnień, przysługujących pracownikom stałym;

c) pracowników czasowych, przyjętych dorywczo oraz praktykantów.

§ 7.

Pod względem wykształcenia, wymaganego na poszczególnych stanowiskach służbowych, pracownicy Kasy dzielą się na trzy kategorje: I, II i III.

1. Kategorja I: wykwalifikowani urzędnicy Kasy.

Do tej kategorji należą pracownicy, którzy są zupełnie przygotowani do spełniania czynności bankowych i posiadają:

a) pełne wykształcenie handlowe, t. j. ukończoną szkołę średnią i akademję handlową, albo wyższą szkołę handlową, lub też wykształcenie uniwersyteckie, albo

b) ukończoną szkołę średnią i przynajmniej 5 letnią praktykę fachową w komunalnych kasach oszczędności, bankach lub spółdzielniach kredytowych.

Kandydaci na kierownicze stanowiska w Kasie muszą wykazać się conajmniej 5 letnią fachową działalnością na kierowniczem stanowisku lub przynajmniej 10 letnią praktyką fachową w różnych działach jednej z instytucyj finansowych jak: komunalne kasy oszczędności, banki, spółdzielnie kredytowe lub t. p. W wyjątkowych wypadkach może być kandydat na kierownicze stanowisko przyjęty, mimo, że nie posiada jeszcze pełnej 5 czy też 10 letniej pracy fachowej, gdy Związek Komunalnych Kas Oszczędności wypowie się, iż kandydat ten jest zupełnie przygotowany do objęcia tego stanowiska.

2. Kategorja II: biuraliści.

Do tej kategorji należą pracownicy, którzy pełnią pomocnicze czynności biurowe i posiadają:

a) ukończone przynajmniej cztery klasy szkoły średniej, albo

b) wykształcenie w zakresie niższej szkoły handlowej i conajmniej 2 letnią praktykę w komunalnych kasach oszczędności, bankach, spółdzielniach kredytowych lub poważnych przedsiębiorstwach handlowych.

3. Kategorja III: woźni i inni.

Do tej kategorji należą pracownicy, wykonujący pracę fizyczną lub przeważnie fizyczną, jak woźni, gońcy i t. p. i posiadają ukończoną szkołę powszechną.

Zaliczenie stanowisk służbowych do wymienionych powyżej kategoryj uskutecznia Rada Kasy.

W wypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie Rada Kasy na wniosek Zarządu Kasy może powołać na wyższe stanowiska osoby, nieposiadające wymaganego stopnia wykształcenia lub ilości lat pracy fachowej.

III. Przyjęcie do służby.

§ 8.

Kandydaci na pracowników Kasy muszą posiadać:

1) obywatelstwo polskie;
2) znajomość języka polskiego w mowie i piśmie;
3) nieskazitelną przeszłość;
4) dobry stan zdrowia;
5) wykształcenie i przygotowanie fachowe określone w § 7 niniejszego statutu.

Kandydaci małoletni mogą być przyjęci tylko za zgodą rodziców lub prawnie ustanowionych opiekunów.

§ 9.

Nie mogą być przyjęte do służby osoby, przeciw którym toczy się postępowanie karno-sądowe, dyscyplinarne lub upadłościowe, albo też postępowanie o pozbawienie ich własnowolności.

Na prokurentów, pełnomocników, kasjerów oraz taksatorów zakładu zastawniczego mogą być powoływane tylko osoby nieposzlakowane.

§ 10.

Kandydaci na pracowników Kasy winni wnieść do Zarządu Kasy własnoręcznie napisane podanie, do którego należy załączyć następujące dowody w oryginałach lub uwierzytelnionych odpisach:

1) metrykę urodzenia;
2) dowód obywatelstwa polskiego;
3) świadectwa szkolne;
4) świadectwa z dotychczasowej pracy;

5) świadectwo zdrowia, wystawione lub potwierdzone przez wskazanego przez Kasę lekarza;
6) dokładny życiorys.

W podaniu należy ponadto powołać się na referencje conajmniej dwuch wiarogodnych osób.

Pracownicy, przyjęci na podstawie fałszywych zeznań będą zwolnieni bez wypowiedzenia nawet po przeniesieniu na etat (ustaleniu).

§ 11.

Dyrektorów i kierowników biur (zbiornic, oddziałów, lombardów i t. p.) przyjmuje Rada Kasy, po wysłuchaniu opinji Zarządu Kasy; innych pracowników Zarząd Kasy, po wysłuchaniu opinji Dyrektora.

Wszystkich pracowników stałych (etatowych) mianuje wyłącznie Rada Kasy na wniosek Zarządu Kasy, zarówno w wypadkach angażowania w tym charakterze nowego pracownika, jak i przy ustalaniu (przeniesieniu na etat) pracownika prowizorycznego (nieetatowego).

Kandydaci winni przed przyjęciem lub ustaleniem poddać się egzaminowi, jeżeli tego zażąda Zarząd Kasy.

§ 12.

Objęcie stanowiska służbowego musi być poprzedzone przez doręczenie pracownikowi pisma nominacyjnego lub zawiadomienia piśmiennego o przyjęciu na służbę względnie przez zawarcie specjalnej umowy służbowej.

W piśmie nominacyjnem, zawiadomieniu względnie umowie służbowej należy przedewszystkiem wymienić tytuł służbowy, wysokość uposażenia, charakter służbowy w myśl § 6 statutu, termin zgłoszenia się do służby z zastrzeżeniem, że stosunek służbowy uważa się za zawiązany z dniem objęcia czynności służbowych, jak również i to, że stosunek służbowy regulują całkowicie lub częściowo niniejsze przepisy.

§ 13.

O ile zgłoszenie się do służby nie nastąpi w ciągu 7 dni od terminu ustalonego w nominacji, zawiadomieniu wzgl. umowie służ-

bowej bez należytego usprawiedliwienia zwłoki, lub też o ile nie nastąpi to w ciągu jednego miesiąca od tegoż terminu pomimo usprawiedliwienia, przyjęcie na służbę traci swoją moc.

Przepis powyższego ustępu nie ma zastosowania, o ile wyraźnie zastrzeżono, że pracownik winien objąć czynności służbowe w terminie ściśle określonym pod rygorem natychmiastowego zerwania umowy.

Rozpoczęcie stosunku służbowego liczy się od dnia faktycznego objęcia obowiązków przez pracownika.

§ 14.

Po przyjęciu na służbę Kasa zatrzymuje u siebie oryginały dokumentów pracownika, bądź też ich uwierzytelnione odpisy.

§ 15.

Pracownicy przy obejmowaniu obowiązków służbowych składają na piśmie na ręce Naczelnika Zarządu przyrzeczenie służbowe następującej treści:

„Obejmując powierzone mi stanowisko w Komunalnej Kasie Oszczędności miasta Włocławka, przyrzekam uroczyście spełniać swe obowiązki służbowe gorliwie i sumiennie, przestrzegać ściśle obowiązujących przepisów i wykonywać najdokładniej wszystkie polecenia swych przełożonych, dochować tajemnicy służbowej, dbać gorliwie o dobro instytucji oraz zachowywać się w służbie i poza służbą w sposób odpowiadający godności instytucji i mego stanowiska".

W wypadku, gdy pracownik Kasy jest Naczelnikiem Zarządu, składa przyrzeczenie na ręce Przewodniczącego Rady Kasy.

Przyrzeczenie służbowe, podpisane przez odbierającego przyrzeczenie oraz przez pracownika, dołącza się do akt osobistych pracownika.

§ 16.

Pracownicy Kasy nie mogą pozostawać między sobą w związku małżeńskim i nie mogą również być z sobą spokrewieni lub spowinowaceni w linji prostej lub też do drugiego stopnia w linji bocznej.

§ 17.

Kandydaci na pracowników Kasy mogą być przyjmowani na próbę; okres próbny nie może przekraczać 3 miesięcy, licząc od dnia przystąpienia do pracy. Okres ten zalicza się do czasu, przepracowanego w Kasie.

§ 18.

Na kierownicze stanowiska winny być ogłaszane konkursy.

Sposób ogłaszania konkursu, warunki tegoż oraz termin składania ofert układa Zarząd Kasy.

§ 19.

Dyrektor Kasy prowadzi dla każdego pracownika wykaz stanu służby, do którego wpisuje się wszelkie istotne dane, dotyczące pracownika oraz przebieg jego służby.

Wykaz stanu służby winien być dołączony do akt osobistych pracownika.

Pracownik ma prawo przeglądania swego wykazu stanu służby i sporządzania z niego odpisów.

IV. Obowiązki pracowników.

§ 20.

Pracownik obowiązany jest spełniać swe obowiązki gorliwie, sumiennie i bezstronnie oraz dbać o dobro Kasy.

§ 21.

Pracownik obowiązany jest zapoznać się dokładnie z obowiązującem Kasę ustawodawstwem, rozporządzeniami, przepisami i t.p. i nie może tłumaczyć się ich nieznajomością.

Pracownik odpowiedzialny jest za ścisłe przestrzeganie obowiązujących przepisów oraz poleceń swych przełożonych. O ile polecenie służbowe jest niezgodne w przekonaniu pracownika z obowiązującemi przepisami, lub przeciwne dobru Kasy, pracownik obowiązany jest o spostrzeżeniu swem zawiadomić przełożonego, lecz w razie potwierdzenia polecenie to wykonać. W tym wypadku, o ile polecenie było ustne, pracownik może żądać potwier-

dzenia go na piśmie, a po wykonaniu tego polecenia winien złożyć odpowiednie ustne sprawozdanie Dyrektorowi Kasy.

§ 22.

Każdy pracownik obowiązany jest o spostrzeżonych przekroczeniach służbowych i nadużyciach zawiadomić Dyrektora albo Zarząd Kasy, bez względu na osobę, która je popełniła. Zaniechanie takiego zawiadomienia stanowi przekroczenie dyscyplinarne.

§ 23.

Pracownik obowiązany jest do pokrycia szkód i strat wyrządzonych Kasie przez swe zaniedbanie lub przewinienie. Każdy pracownik ma prawo zakwestjonować swój obowiązek pokrycia szkód i strat lub ich wysokość i żądać ustalenia winy w drodze postępowania dyscyplinarnego.

§ 24.

Pracownik obowiązany jest do zachowania ścisłej tajemnicy o stosunkach Kasy z jej klijentami, a w szególności o wysokości żądanych i udzielanych kredytów, o ich warunkach, o nazwiskach osób i nazwach firm i instytucyj, korzystających z kredytu lub innych danych, dotyczących stosunków kredytowych, jak również o nazwiskach osób lokujących w Kasie jakiekolwiek wkłady lub składających zastawy bądź depozyty.

Wyjaśnień, dotyczących wkładów oszczędnościowych, rachunków czekowych i bieżących, depozytów oraz zastawów może pracownik udzielać tylko ich wylegitymowanym właścicielom lub ich pełnomocnikom.

Pracownik nie może dopuścić do tego, aby osoby niepowołane przeglądały księgi i akta Kasy.

Tak samo pracownicy obowiązani są zachować tajemnicę o urządzeniach i środkach ochronnych, mających na celu zabezpieczenie skarbca oraz kas i innych schówków Kasy. Z tego powodu wstęp do skarbca i oglądanie jego urządzeń dozwolone jest tylko powołanym do tego pracownikom, władzom Kasy i organom kontroli.

Poza wymienionemi wyżej sprawami pracownik obowiązany jest zachować w ścisłej tajemnicy wszelkie sprawy, które Zarząd Kasy uzna za poufne.

Zachowanie tajemnicy służbowej obowiązuje pracownika nietylko w czasie czynnej służby, lecz także i po rozwiązaniu stosunku służbowego z Kasą.

§ 25.

Pracownik winien zachować się wobec swych przełożonych z należytym szacunkiem, w stosunku zaś do innych pracowników oraz klijentów Kasy uprzejmie, taktownie i bezstronnie.

Pracownik winien zachowywać się zawsze zgodnie z wymaganiami karności służbowej, a poza służbą w sposób odpowiadający godności Kasy i swego stanowiska.

§ 26.

Pracownikowi nie wolno żądać ani przyjmować w jakikolwiek sposób i w jakiejkolwiek bądź postaci darów, ofiarowanych bezpośrednio lub pośrednio jemu lub jego rodzinie w związku z wykonywaniem przez niego obowiązków służbowych oraz przysparzać sobie lub rodzinie korzyści materjalnych przez wyzyskiwanie swego stanowiska.

§ 27.

Pracowik winien załatwiać powierzone mu czynności możliwie szybko i celowo, jak również ściśle przestrzegać godzin pracy ustalonych przez Zarząd Kasy.

O ile tego wymagają ważne względy służbowe, o czem decyduje Zarząd Kasy, pracownik może być powoływany do pracy również poza normalnemi godzinami urzędowemi.

O ileby praca w godzinach pozabiurowych przyjęła formę pracy stałej, pracownik będzie otrzymywał dodatkowe wynagrodzenie zgóry umówione.

Urzędnicy na kierowniczych stanowiskach, pobierający dodatek za kierownictwo, nie otrzymują żadnego wynagrodzenia za pracę w godzinach pozabiurowych.

§ 28.

Pracownik może być czasowo delegowany do wykonywania czynności służbowych również poza miejscem swego stałego urzędowania, za co otrzymuje ustalone djety i zwrot kosztów podróży.

§ 29.

Bez otrzymania zezwolenia Zarządu Kasy może pracownik opuścić zajęcie służbowe tylko z powodu choroby lub innych ważnych i nieprzewidzianych przyczyn. W takich wypadkach pracownik winien donieść bezzwłocznie Dyrektorowi Kasy o przeszkodzie w pełnieniu obowiązków.

Jeżeli choroba trwa dłużej niż 2 dni, pracownik winien przedłożyć Dyrektorowi Kasy świadectwo lekarskie Kasy Chorych lub lekarza wskazanego przez Kasę, stwierdzające rodzaj choroby i określające czas niezdolności do służby.

Jeżeli nieobecność na służbie spowodowana jest innemi niż choroba przyczynami i trwa dłużej niż 2 dni, winien pracownik wystąpić do Zarządu Kasy o udzielenie mu urlopu.

Zarząd Kasy może żądać od pracownika w każdym wypadku nieobecności jego na służbie, aby udowodnił istnienie przeszkody w pełnieniu obowiązków służbowych, a w przypadkach choroby, o ile pracownik nie przedstawi wskazanego wyżej świadectwa lekarskiego, może zarządzić zbadanie stanu jego zdrowia przez lekarza.

Dyrektor Kasy lub wyznaczony przez niego pracownik winien prowadzić listę nieobecnych i chorych pracowników.

§ 30.

O wszelkich zmianach w stosunkach rodzinnych, wpływających na wymiar uposażenia, winien pracownik zawiadomić natychmiast Zarząd Kasy, załączając do zawiadomienia oryginalne dokumenty lub ich uwierzytelnione odpisy.

§ 31.

Pracownicy, którym powierzono klucze od skarbca, kasy, kasetek, szaf lub innych zamknięć oraz od lokalu Kasy, obowiązani

są starannie je przechowywać, aby nie mogły dostać się do rąk obcych, tak jednak, aby w razie potrzeby ktoś z członków ich rodziny lub zaufanych domowników mógł je na czas odesłać Zarządowi Kasy. Pracownicy ci, w wypadku niestawienia się do służby, obowiązani są bezzwłocznie przesłać klucze swemu bezpośredniemu przełożonemu lub Zarządowi Kasy przez wskazane wyżej osoby, przy zachowaniu wszelkich ostrożności. Przy odsyłaniu kluczy kasowych należy zawsze przestrzegać, aby w posiadaniu jednego pracownika nie znalazły się nigdy równocześnie dwa klucze, umożliwiające mu otwarcie skarbca lub kasy bez udziału drugiego pracownika.

Za wyjątkiem nagłych wypadków skarbnik lub kasjer może opuścić służbę dopiero po protokularnem przekazaniu zawartości skarbca lub kasy wyznaczonemu zastępcy względnie następcy.

Powierzone klucze od skarbca lub kasy przechowuje się oddzielnie od duplikatów, aby jedne i drugie nie mogły zginąć jednocześnie.

O zagubieniu kluczy zawiadamia się niezwłocznie Dyrektora Kasy celem zarządzenia zmiany zamków.

§ 32.

Pracownicy, zajmujący kierownicze stanowiska, winni dbać o należytą organizację i funkcjonowanie powierzonych im działów oraz o racjonalny podział pracy pomiędzy podległym im personelem, a w szczególności czuwać nad należytem spełnianiem obowiązków służbowych i sprawnem załatwianiem klijentów przez ten personel, jak również nad ładem i porządkiem w biurze.

Przełożeni powinni dbać o to, aby podlegli im pracownicy byli należycie informowani o treści wydanych przepisów oraz starać się, aby przez kolejne zaznajamianie ich z różnemi czynnościami wyszkolić zastępców na każde stanowisko.

§ 33.

Pracownikowi nie wolno wykonywać poza służbą zajęcia ubocznego, które stoi w sprzeczności z jego obowiązkami służbowemi, przeszkadza mu w należytem pełnieniu tych obowiązków, uchybia

godności jego stanowiska lub powadze Kasy, bądź też może wywołać uzasadnione podejrzenie stronności lub interesowności.

Pracownik powinien donieść bezzwłocznie na piśmie Zarządowi Kasy o każdem ubocznem zajęciu, przynoszącem mu jakiekolwiek korzyści materjalne i zaniechać w terminie wskazanym przez Zarząd takich zajęć, które ten uzna za niedopuszczalne.

Pracownikowi nie wolno:

1) grać na giełdzie, brać udziału w operacjach spekulacyjnych i uczestniczyć w grach hazardowych;
2) zajmować się operacjami bankowemi, giełdowemi i kredytowemi, niewchodzącemi w zakres jego obowiązków służbowych;
3) prowadzić na rachunek własny lub osób trzecich operacyj handlowych;
4) dopuszczać swych weksli, czeków i t. p. do protestu, ani narażać się na postępowanie egzekucyjne.

V. Prawa pracowników.

§ 34.

Pracownik może być zwolniony ze służby tylko na podstawie uchwały organów Kasy, powziętej zgodnie z niniejszemi przepisami.

Pracownik może być karany decyzją Zarządu Kasy względnie Naczelnika Zarządu tylko w sposób przewidziany w §§ 65-79 niniejszego statutu.

Zarząd Kasy może zawiesić pracownika w urzędowaniu natychmiast, aż do rozstrzygnięcia sprawy w drodze dyscyplinarnej.

§ 35.

O przyjęciu i ustaleniu (przeniesieniu na etat), o awansie i zmianie warunków uposażenia, o orzeczeniach i karach dyscyplinarnych, o rozwiązaniu stosunku służbowego oraz o wszelkich ważniejszych zmianach służbowych zawiadamia Zarząd Kasy pracownika w drodze pisemnej.

§ 36.

Przy obsadzaniu wakujących stanowisk pierwszeństwo przysługuje pracownikom już zatrudnionym w Kasie.

Podania innych kandydatów mogą być uwzględnione tylko w tym wypadku, gdy niema odpowiednich kandydatów z liczby dotychczasowych pracowników.

Zarząd Kasy zawiadamia ogół pracownikow o wakujących stanowiskach.

§ 37.

Z chwilą objęcia służby przysługuje pracownikowi prawo do uposażenia, obliczonego na zasadach przewidzianych w niniejszym statucie, w granicach i według norm ustalonych przez Radę Kasy w statucie etatów stanowisk służbowych i w budżecie Kasy a wyszczególnionego w otrzymanem przez pracownika piśmie nominacyjnem, zawiadomieniu o przyjęciu na służbę bądź specjalnej umowie służbowej.

Prawo do uposażenia powstaje z pierwszym dniem miesiąca, jeżeli istotne objęcie służby nastąpiło najpóźniej 15 dnia miesiąca kalendarzowego i z dniem 16 miesiąca, jeżeli objęcie służby nastąpiło po 15 dniu miesiąca kalendarzowego.

§ 38.

Uposażenie pracownika może być wstrzymane lub zmniejszone tylko w drodze dyscyplinarnej, albo przez zajęcie sądowe lub administracyjne, albo celem pokrycia niedoborów kasowych lub wyrządzonych Kasie przez pracownika szkód i strat lub ściągnięcia udzielonych zaliczek na poczet uposażenia, a wreszcie w razie udzielenia bezpłatnego urlopu lub nieobecności na służbie ponad określony czas.

Ogólne zmniejszenie uposażeń, przewidzianych w niniejszym statucie, może być dokonane na podstawie uchwały Rady Kasy, spowodowanej ciężkiem położeniem Kasy względnie takimże położeniem ogólnopaństwowem. Takie zmniejszenie uposażenia może nastąpić po uprzedniem 3 miesięcznem wypowiedzeniu z zachowaniem przepisów, obowiązujących Kasę przy wypowiedzeniu służby.

§ 39.

Niezależnie od podwyższonego uposażenia w związku z przesunięciem do wyższego stopnia płacy, otrzymują pracownicy stali (etatowi) dodatek za wysługę lat, który wlicza się do emerytury (§ 61).

§ 40.

Dyrektor Kasy i jego zastępca oraz kierownicy biur (zbiornic, oddziałów, lombardu i t. p.) otrzymują dodatek za kierownictwo, nie otrzymują natomiast wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych (§ 62).

§ 41.

Za prace specjalne i ponadobowiązkowe pracownicy mogą otrzymywać rumuneracje ustalone przez Radę Kasy.

§ 42.

Na czas trwania wyjątkowych warunków ekonomicznych pracownicy mogą otrzymywać dodatek ekonomiczny na rodzinę, nie więcej jednak niż na 5 członków rodziny. Do rodziny w rozumieniu niniejszego statutu należą:

1) żona, wyjąwszy wypadki, gdy pobiera uposażenie lub zaopatrzenie w Kasie lub innej instytucji, albo gdy jest sądownie separowana i na mężu nie ciąży obowiązek alimentacji;
2) mąż zupełnie niezdolny do zarobkowania;
3) dzieci tudzież pasierby do ukończenia lat 18, jeżeli zaś uczęszczają do szkół publicznych, lub wskutek ułomności fizycznej, umysłowej lub nieuleczalnej choroby nie mogą na swe utrzymanie zarabiać — do ukończenia lat 21. W wypadkach ułomności fizycznej, umysłowej albo nieuleczalnej choroby, jako też w wypadkach, gdy studja przewlekły się ponad wiek 21 lat z powodu służby wojskowej, Rada Kasy może w drodze wyjątku uwzględnić dzieci w wieku ponad 21 lat (§ 63).

§ 43.

Za dzieci pracowników stałych (etatowych) uczęszczających do szkół średnich, Kasa zwraca opłatę szkolną, która nie może

przekraczać przeciętnego kosztu nauczania ucznia w państwowej szkole średniej.

§ 44.

Woźni i gońcy otrzymują bezpłatne ubranie służbowe według wzoru ustalonego przez Zarząd Kasy.

§ 45.

W wypadkach, umotywowanych potrzebą, pracownikowi może Zarząd Kasy przyznać bezprocentową zaliczkę na uposażenie do wysokości 2 miesięcznej płacy, zwrotną najpóźniej w ciągu roku.

O ile pracownik Kasy jest członkiem Zarządu o przyznaniu mu wspomnianej zaliczki decyduje Rada Kasy.

Przed spłaceniem jednej zaliczki, nie może być przyznana nowa.

W wypadku ekspiracji stosunku służbowego cała zaliczka musi być zwrócona.

§ 46.

Pracownicy mają prawo korzystania corocznie z płatnego urlopu wypoczynkowego.

Pracownikom kategorji I i II, po upływie półrocznej nieprzerwanej służby w Kasie przysługuje urlop dwutygodniowy, po rocznej — jednomiesięczny, po 10 letniej — pięciotygodniowy a po 20 letniej — sześciotygodniowy.

Pracownicy kategorji III, po upływie rocznej nieprzerwanej służbie w Kasie, otrzymują urlop dwutygodniowy, po 10 letniej — 3 tygodniowy a po 20 letniej — 4 tygodniowy.

Urlopów wypoczynkowych udziela Dyrektor Kasy na podstawie uchwały Zarządu Kasy, zatwierdzającej rozkład urlopów na dany rok.

W czasie od 1 maja do 30 września urlopy powinna wykorzystać przynajmniej połowa ogólnej ilości pracowników Kasy.

W razie choroby pracownika, uniemożliwiającej mu rozpoczęcie korzystania z przyznanego urlopu, na żądanie chorego, urlop ten winien mu być odpowiednio przesunięty.

Pracownik może wówczas dopiero rozpocząć urlop, kiedy nie pozostawia żadnych zaległości, przekazał w porządku swoje czyn-

ności wyznaczonemu zastępcy oraz podał Dyrektorowi Kasy dokładny adres miejsca swego pobytu podczas urlopu.

Urlop wypoczynkowy może być w każdej chwili odwołany lub przerwany przez Dyrektora Kasy, o ile tego wymagać będą wyjątkowo ważne powody służbowe. Skoro jednak te powody ustaną pracownik ma prawo wykorzystać należny mu urlop, przyczem koszty spowodowane przerwaniem urlopu, będą mu zwrócone.

§ 47.

Niezależnie od urlopu wypoczynkowego, Zarząd Kasy może przyznawać pracownikowi w wyjątkowych wypadkach płatne urlopy dla załatwienia spraw osobistych, rodzinnych lub majątkowych, nie przekraczające jednorazowo 7 dni; ogółem urlopów takich można udzielić pracownikowi w danym roku kalendarzowym najwyżej 12 dni.

Urlopy przekraczające powyższe normy mogą być udzielane pracownikowi bezpłatnie, bądź też na poczet najbliższego urlopu wypoczynkowego.

§ 48.

Urlopu ponad 7 dni udziela Rada Kasy.

§ 49.

W razie nieobecności na służbie z powodu choroby lub wykluczenia od zajęć przez władzę sanitarną pracownik zachowuje przez okres 6 miesięcy prawo do całkowitego uposażenia, chyba, że w ciągu tego okresu stosunek służbowy zostanie rozwiązany wskutek upływu czasu, przewidzianego w umowie służbowej lub wskutek wypowiedzenia. Przy obliczaniu 6 miesięcznego czasu trwania choroby lub wykluczenia od zajęć liczy się jako przerwy tylko te okresy czynnej służby, które wynoszą przynajmniej połowę czasu poprzedniej nieobecności z powodu choroby. O ile służba czynna trwała krócej, nie stanowi ona przerwy, a poszczególne okresy choroby liczą się razem.

Nieobecność pracownika na służbie, spowodowana chorobą, nie uważa się za przerwę w czasie służby, pozbawiającą go prawa do korzystania z urlopu wypoczynkowego.

§ 50.

Pracownicy, powołani na perjodyczne ćwiczenia wojskowe, otrzymują na ten czas płatny urlop, nie tracąc przez to prawa do urlopu wypoczynkowego.

§ 51.

Pracownicy stali (etatowi), powołani do czynnej służby wojskowej na skutek mobilizacji lub częściowego uzupełnienia wojska do stopy wojennej uzyskują na ten czas płatny urlop.

Wskutek powołania pracownika prowizorycznego (nieetatowego) do czynnej służby w wojsku, następuje rozwiązanie stosunku służbowego. W tym wypadku przyznaje się pracownikowi odprawę w wysokości jednomiesięcznego uposażenia.

Po powrocie z wojska, byli pracownicy Kasy, posiadający dobrą ocenę służbową, mają pierwszeństwo przed innymi kandydatami przy przyjmowaniu do Kasy nowych pracowników.

§ 52.

Pracownik stały (etatowy) wybrany do ciał ustawodawczych otrzymuje bezpłatny urlop na czas piastowania mandatu.

§ 53.

Pracownicy winni być ubezpieczeni w myśl przepisów rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24.XI.1927 r. o ubezpieczeniu pracowników umysłowych (Dz. Ust. Nr. 106/911).

Pracownicy stali (etatowi) mogą być ubezpieczeni w funduszu emerytalnym pracowników komunalnych miasta Włocławka, za zgodą Gminy miasta Włocławka, i w tym wypadku Kasa wpłacać będzie do tego funduszu składkę emerytalną, przypadającą od pracodawcy za ubezpieczonego.

W wypadku utworzenia własnego funduszu emerytalnego pracowników Kasy, bądź też przystąpienia Kasy do wspólnego funduszu emerytalnego dla pracowników większej liczby komunalnych kas oszczędności, utworzonego przy związku kas oszczędności lub podobnej instytucji publiczno-prawnej, pracownicy stali (etatowi) posiadać będą prawo do zaopatrzenia emerytalnego, a wdowy

i sieroty po nich do zaopatrzenia wdowiego i sierocego na zasadach wyłuszczonych w odnośnych statutach.

§ 54.

O ustaleniu (przeniesieniu na etat) pracownika prowizorycznego (nieetatowego) decyduje Rada Kasy na wniosek Zarządu Kasy.

Czas służby prowizorycznej (nieetatowej) powinien trwać zasadniczo 3 lata, lecz może być dowolnie przedłużony przez Zarząd Kasy.

Po ustaleniu pracownika, czas służby prowizorycznej zalicza się do służby etatowej.

§ 55.

O ile pracownik przesłużył w Kasie przynajmniej 3 lata, a nie ma jeszcze prawa do emerytury, otrzymuje w razie wypowiedzenia mu służby odprawę.

Pracownik, mający prawo do emerytury, otrzymuje w razie wypowiedzenia mu służby, zamiast odprawy, emeryturę (§ 89).

§ 56.

Wszelkie prośby, zażalenia i doniesienia w sprawach służbowych winien pracownik wnosić w drodze służbowej na ręce swego bezpośredniego przełożonego, który winien je, o ile sprawa nie należy do jego kompetencji, przedkładać bezzwłocznie władzy właściwej wraz ze swą opinją.

Pracownik, który czuje się pokrzywdzony lub dotknięty postępowaniem swego przełożonego lub kolegów, może wnieść zażalenie bezpośrednio do Dyrektora Kasy lub za jego pośrednictwem do Zarządu Kasy.

§ 57.

Zarząd Kasy winien na życzenie pracownika zwrócić mu wszystkie złożone przez niego oryginalne dokumenty po złożeniu przezeń uwierzytelnionych odpisów, oraz wydać na jego żądanie świadectwo, stwierdzające czas służby w Kasie i rodzaj zatrudnienia.

VI. Zasady uposażenia.

§ 58.

Każdy stały (etatowy) i prowizoryczny (nieetatowy) pracownik Kasy zostaje zaliczony do jednej z 3 kategoryj, I, II, lub III ze wskazaniem stopnia płacy. Wszelkie uposażenia wypłacane są miesięcznie zgóry.

§ 59.

Uposażenie pracowników składa się z płacy zasadniczej i z dodatków, wyszczególnionych w §§ 60-64 i 43 niniejszego statutu.

§ 60.

Płace zasadnicze wynoszą miesięcznie:

Stopień płacy	Kategorja I Urzędnicy Zł.	Kategorja II Biuraliści Zł.	Kategorja III Woźni Zł.
1	1000.—		
2	850.—		
3	750.—		
4	650.—		
5	575.—		
6	500.—		
7	450.—		
8	400.—		
9	350.—	350.—	
10	310.—	310.—	
11	270.—	270.—	
12	230.—	230.—	
13	200.—	200.—	200.—
14		170.—	170.—
15		140.—	140.—
16		120.—	120.—
17		100.—	100.—
18			85.—
19			70.—
20			60.—

Przesunięcie do wyższego stopnia płacy może nastąpić tylko w razie objęcia przez pracownika stanowiska, dla którego przewidziane jest wyższe uposażenie.

Zaszeregowanie pracowników do poszczególnych stopni płacy uskutecznia Zarząd Kasy w granicach ustalonych przez Radę Kasy w statucie etatów stanowisk służbowych i w budżecie Kasy.

§ 61.

Dodatek za wysługę lat wynosi za każde pełne wysłużone 3 lata w Komunalnej Kasie Oszczędności m. Włocławka 2% płacy zasadniczej, nie może jednakże przekraczać 20% tej płacy.

W razie zaliczenia pracownikowi poprzedniej pracy do wysługi emerytalnej, ustala się dla niego jednocześnie ilość trzechleci, za które przysługuje mu dodatek za wysługę lat (§ 39.)

§ 62.

Dodatek za kierownictwo wynosi dla Dyrektora Kasy 25%, a dla jego zastępcy oraz kierowników biur — 15% płacy zasadniczej.

§ 63.

Dodatek ekonomiczny na rodzinę wynosi miesięcznie (§ 42):

Dodatek na żonę	Zł. 50.—
„ „ 1 dziecko	„ 25.—
„ „ 2 dzieci	„ 50.—
„ „ 3 dzieci	„ 62.50
„ „ 4 lub więcej dzieci .	„ 75.—

§ 64.

Normy uposażeniowe ustalone w niniejszym statucie obowiązują aż do odwołania ich przez Radę Kasy, która może je podwyższyć lub obniżyć z zachowaniem przepisów § 38 statutu.

VII. Odpowiedzialność służbowa.

§ 65.

Pracownik, który w jakikolwiek bądź sposób wykracza przeciwko postanowieniom niniejszego statutu, pociągany zostaje do odpowiedzialności porządkowej lub dyscyplinarnej.

§ 66.

Za przewinienia i przestępstwa służbowe pracowników wymierza się następujące kary:

a) napomnienie,
b) nagana,
c) grzywna do stu złotych,
d) pozbawienie remuneracyj lub dodatkowych pensyj,
e) pozbawienie prawa podpisu, stanowiska kierowniczego lub wstrzymanie przeniesienia do wyższego stopnia płacy na kilka lat,
f) cofnięcie o 1 do 2 stopni płac z równoczesnem przeniesieniem na niższe stanowisko służbowe,
g) natychmiastowe zwolnienie ze służby z całą lub częściową odprawą, bądź też bez żadnej odprawy.

Kary wpisuje się do wykazu stanu służbowego pracownika, lecz po 3 letniej nienagannej pracy może Zarząd Kasy wpisane kary wykreślić.

§ 67.

Za mniejsze przewinienia, jak zaniedbanie w pracy, lekceważenie obowiązujących przepisów, niewłaściwe zachowanie się i t. p. Naczelnik Zarządu Kasy udziela pracownikowi na piśmie napomnienia lub nagany, jako kary porządkowej.

Jeżeli to nie skutkuje Zarząd Kasy wymierza pracownikowi karę porządkową w formie nagany na piśmie lub grzywny do stu złotych, albo też pociąga go do odpowiedzialności dyscyplinarnej.

§ 68.

Czyny pracowników, które szkodzą interesom lub powadze Kasy albo godzą w cześć pracowników Kasy, stanowią przestępstwa służbowe i podlegają sądowi dyscyplinarnemu. Do takich przestępstw służbowych, między innemi należą: nieodpowiednie zachowanie się wobec przełożonych, niewypełnianie ich poleceń lub przeciwdziałanie im, niedbałe lub rozmyślne fałszywe prowadzenie ksiąg i rachunków, niedbalstwa zagrażające całości majątku Kasy, zdradzanie tajemnicy służbowej, nieuczciwość, przekupstwo, kradzież, sprzeniewierzenie, kłamliwe lub oszczercze zeznania i doniesienia,

ukrywanie czynów karygodnych, spekulacje i hazard, nadużywanie stanowiska wobec podwładnych.

§ 69.

Komisję Dyscyplinarną powołuje i odwołuje Rada Kasy.

§ 70.

Komisja Dyscyplinarna składa się z Przewodniczącego Rady Kasy lub jego zastępcy oraz z 2 członków względnie z ich 2 zastępców, wszystkich powołanych przez Radę Kasy.

Przewodniczącym Komisji jest z urzędu Przewodniczący Rady Kasy lub jego zastępca.

W razie nieobecności jednego z członków Komisji, na jego miejsce wchodzi zastępca.

§ 71.

Przed złożeniem Zarządowi wniosku o wdrożenie postępowania dyscyplinarnego przeciw pracownikowi, Naczelnik Zarządu obowiązany jest przeprowadzić dochodzenie w celu wstępnego wyjaśnienia sprawy, a w szczególności, o ile to jest możliwe, winien jest przesłuchać protokularnie obwinionego lub zażądać odeń wypowiedzenia się na piśmie, wyznaczając mu na to termin najdalej tygodniowy.

Naczelnik Zarządu obowiązany jest przeprowadzić dochodzenie wstępne również na żądanie jednego z organów Kasy, Komisji Rewizyjnej, władzy nadzorczej lub Związku Kas Oszczędności.

§ 72.

O ile Zarząd Kasy postanowi wdrożyć postępowanie dyscyplinarne, przesyła Przewodniczącemu Komisji Dyscyplinarnej akta sprawy w celu rozpatrzenia jej przez Komisję, przyczem ta obowiązana jest przedstawić orzeczenie w przeciągu 14 dni od daty złożenia wniosku. Termin ten każdorazowo może być przez Radę Kasy przedłużony.

§ 73.

Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej wyznacza z pośród członków Komisji referenta sprawy i ustala termin posiedzenia.

Na posiedzenie wzywa Przewodniczący obwinionego pracownika, celem udzielenia wszelkich wyjaśnień, a w razie potrzeby wzywa również świadków i rzeczoznawców.

Ponadto Przewodniczący wydaje wszelkie zarządzenia, niezbędne do szybkiego i dokładnego wyświetlenia sprawy.

Pracownik, przeciwko któremu wdrożono postępowanie dyscyplinarne, ma prawo powołać obrońcę.

Do popierania oskarżenia i prowadzenia sprawy przed Komisją Zarząd Kasy wyznacza rzecznika dyscyplinarnego.

§ 74.

Uchwały Komisji Dyscyplinarnej zapadają większością głosów, przyczem wymagany jest pełny skład Komisji.

W razie braku quorum Przewodniczący Komisji zwołuje posiedzenie w drugim terminie, lecz nie prędzej niż w dniu następnym, wzywając na nie także zastępców celem ewentualnego uzupełnienia kompletu.

Komisja Dyscyplinarna bada sprawę na podstawie dostarczonych akt, przesłuchuje zainteresowanych i świadków i wydaje orzeczenie dyscyplinarne.

Nieprzybycie na posiedzenie obwinionego pracownika i innych zainteresowanych nie wstrzymuje biegu sprawy.

Komisja Dyscyplinarna nie jest krępowana żadnemi formami postępowania, oprócz wskazanych w niniejszych przepisach.

Z przebiegu obrad sporządza się protokuł, który podpisują wszyscy członkowie Komisji. Protokuł winien objąć pełny tekst orzeczenia dyscyplinarnego i odrębne zdania poszczególnych członków Komisji. Protokulanta wyznacza Przewodniczący Komisji z pośród jej członków.

Obrady, głosowanie i orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej są tajne.

§ 75.

Przed wydaniem orzeczenia poszczególni członkowie Komisji Dyscyplinarnej wypowiadają opinję co do istnienia lub nieistnienia czynu karalnego, co do kwalifikacji tego czynu i co do winy pracownika oraz zgłaszają wnioski co do wymiaru kary.

Komisja Dyscyplinarna przy wydawaniu orzeczenia może opierać się tylko na faktach i okolicznościach, które zostały ujawnione w aktach lub w toku posiedzenia, oceniając je według swobodnego uznania.

§ 76.

Za przestępstwa służbowe może Komisja Dyscyplinarna wymierzyć jedną lub kilka kar, wyszczególnionych w § 66 niniejszego statutu, nie krępując się ich porządkiem.

§ 77.

Orzeczenie Komisji Dyscyplinarnej jest ostateczne i winno być zakomunikowane oskarżonemu oraz przekazane bezzwłocznie Zarządowi Kasy do wykonania.

§ 78.

Gdy przeciw pracownikowi wdrożono postępowanie karnosądowe lub dyscyplinarne, Naczelnik Zarządu Kasy może zawiesić pracownika w pełnieniu obowiązków służbowych.

W wypadkach nagłych zawieszenie może nastąpić przed formalnem wdrożeniem postępowania dyscyplinarnego, z obowiązkiem bezzwłocznego zawiadomienia Zarządu Kasy, który decyduje o utrzymaniu w mocy zawieszenia.

Zarząd Kasy może na czas trwania dochodzenia i postępowania dyscyplinarnego pozbawić zawieszonego pracownika połowy pensji.

O przywróceniu całej pensji decyduje w razie umorzenia dochodzenia Zarząd Kasy, a w razie wszczęcia postępowania dyscyplinarnego Komisja Dyscyplinarna.

§ 79.

O ile sprawa dotyczy pracownika, który jest jednocześnie Naczelnikiem lub członkiem Zarządu Kasy, postępowanie dyscyplinarne przeciw niemu wdraża Przewodniczący Rady Kasy. W tym wypadku przewodnictwo Komisji Dyscyplinarnej obejmuje zastępca Przewodniczącego Rady lub członek Rady Kasy powołany przez Radę.

VIII. Rozwiązanie stosunku służbowego.

§ 80.

Rozwiązanie stosunku służbowego między pracownikiem a Kasą następuje na skutek:

1) samowolnego porzucenia służby przez pracownika;
2) powołania do czynnej służby wojskowej pracownika prowizorycznego (nieetatowego) lub czasowego;
3) wypowiedzenia służby przez pracownika;
4) wypowiedzenia służby przez Kasę;
5) wygaśnięcia terminu umowy służbowej lub upływu okresu pracy czasowej;
6) wzajemnego porozumienia się stron;
7) emerytowania pracownika;
8) zwolnienia pracownika w drodze dyscyplinarnej;
9) śmierci pracownika.

Dniem rozwiązania stosunku służbowego jest w wypadku 1-szym dzień przerwania pracy, w wypadku 2, 3, 4, 5, 6, 7 i 8 — dzień zwolnienia od obowiązków służbowych a w wypadku 9-tym dzień śmierci pracownika.

§ 81.

Jeżeli pracownik samowolnie porzuci służbę, następuje jednostronne rozwiązanie stosunku służbowego.

W tym wypadku pracownik nie ma prawa ani do odprawy ani do zaopatrzenia emerytalnego i winien zwrócić pobrane zgóry uposażenie.

§ 82.

Pracownicy, którzy sami służbę wypowiadają, tracą wszelkie prawa wynikające ze stosunku służbowego, a przedewszystkiem, nie otrzymują żadnej odprawy ani też zaopatrzenia emerytalnego.

§ 83.

Pracownik stały (etatowy) zostaje zwolniony na własne żądanie po upływie dwuch miesięcy, a pracownik prowizoryczny (nieetatowy) po upływie miesiąca od 1-go dnia najbliższego miesiąca po zgłoszeniu ustąpienia i po wyrównaniu wszelkich zobo-

wiązań. Zarząd Kasy może jednakże ten termin skrócić, lecz w każdym razie pracownik otrzymuje uposażenie tylko do dnia zwolnienia go od obowiązków służbowych.

§ 84.

W wypadku wypowiedzenia pracownikowi służby przez Kasę rozwiązanie stosunku służbowego może nastąpić:

a) w okresie próbnym 1-go lub 16-go dnia miesiąca kalendarzowego po uprzedniem dwutygodniowem wypowiedzeniu;
b) w stosunku do pracowników prowizorycznych (nieetatowych) po upływie trzech miesięcy od wypowiedzenia służby i
c) w stosunku do pracowników stałych (etatowych) po upływie sześciu miesięcy od wypowiedzenia służby.

Wypowiedzenie służby powinno być dokonane w drodze pisemnej.

§ 85.

Pracownikom stałym (etatowym), pracującym w Kasie dłużej niż 5 lat może Kasa wypowiedzieć służbę poza drogą dyscyplinarną tylko w następujących wypadkach:

1) gdy pracownik stał się skutkiem stanu zdrowia trwale niezdolny do służby;
2) gdy ukończył 60-ty rok życia;
3) gdy choruje dłużej niż 6 miesięcy;
4) w razie redukcji stanowisk służbowych w Kasie.

§ 86.

Okres wypowiedzenia wynosić ma całkowite trzy lub sześć miesięcy kalendarzowych i kończyć się musi zawsze ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego. Wypowiedzenie nastąpić winno najpóźniej w ostatnim dniu miesiąca kalendarzowego, poprzedzającego okres wypowiedzenia.

§ 87.

Wypowiedzenie przez Kasę służby nie może nastąpić podczas urlopu, choroby pracownika lub wykluczenia go od zajęć przez

władzę sanitarną, o ile choroba lub wykluczenie od zajęć pracownika stałego nie trwa dłużej niż sześć miesięcy, a pracownika prowizorycznego — dłużej niż trzy miesiące, oraz podczas odbywania ćwiczeń wojskowych.

§ 88.

Pracownicy, którzy służbę wypowiedzieli, lub którym Kasa służbę wypowiedziała, otrzymują pełne uposażenia do dnia, w którym następuje rozwiązanie stosunku służbowego.

Kasa wypłaca uposażenie należne za czas wypowiedzenia, t.j. od dnia wypowiedzenia służby do dnia rozwiązania stosunku służbowego, w wysokości ostatniej płacy, otrzymanej w miesiącu, w którym nastąpiło wypowiedzenie, przyczem do pracownika nie mają zastosowania ogólne zmiany norm uposażenia zaszłe po wypowiedzeniu służby.

Z dniem rozwiązania stosunku służbowego traci pracownik i jego rodzina prawo do korzystania ze świadczeń, przysługujących pracownikowi w czynnej służbie.

§ 89.

Pracownik, któremu Kasa służbę wypowiedziała, a który nie ma jeszcze prawa do zaopatrzenia emerytalnego i przesłużył w Kasie przynajmniej 3 lata, otrzymuje odprawę w wysokości jednomiesięcznego ostatniego pełnego uposażenia za każdy rok służby w Kasie ponad te 3 lata, nie więcej jednak niż półroczne uposażenie.

Części ostatniego roku do 6 miesięcy nie liczy się wcale, natomiast okres, przekraczający 6 miesięcy, liczy się za cały rok (§ 55).

§ 90.

Zwolnienie ze służby w drodze dyscyplinarnej następuje na skutek uchwały Zarządu Kasy, powziętej na podstawie orzeczenia Komisji Dyscyplinarnej.

Kasa niezwłocznie rozwiązuje stosunek służbowy z pracownikiem skazanym prawomocnym wyrokiem sądowym, o ile skazanie pociąga za sobą utratę zdolności do piastowania urzędu publicznego.

W tych wypadkach należy się pracownikowi płaca do dnia zwolnienia ze służby.

§ 91.

W razie śmierci pracownika należy się uposażenie do końca tego miesiąca, w którym śmierć nastąpiła, a to nawet i w tym wypadku, kiedy pracownik zmarł w okresie wypowiedzenia służby.

Wdowa po pracowniku, zmarłym przed uzyskaniem prawa do zaopatrzenia emerytalnego, otrzymuje jednorazową odprawę w wysokości przewidzianej dla pracownika w § 89 niniejszego statutu.

Jeżeli zmarły pracownik nie pozostawił wdowy, to wymieniona wyżej odprawa przypada dzieciom.

Ponadto, bez względu na uprawnienia do zaopatrzenia emerytalnego, w wypadku śmierci pracownika stałego rodzina jego, mająca ustawowe prawo do utrzymania i przez niego utrzymywana, otrzymuje pośmiertne w wysokości trzymiesięcznego uposażenia, pobieranego ostatnio przez zmarłego.

Pośmiertne należy się w całości tylko wówczas, jeżeli zmarły pracownik pozostawił małżonka i zstępnego lub zstępnych. We wszystkich innych wypadkach pośmiertne wynosi połowę oznaczonej wyżej normy.

W braku wyżej wymienionych członków rodziny, należy zwrócić udowodnione koszty leczenia i pogrzebu do wysokości pośmiertnego innym krewnym lub osobom postronnym, jeżeli zmarły nie pozostawił majątku, wystarczającego na pokrycie tych kosztów.

§ 92.

W razie rozwiązania stosunku służbowego skarbnicy i kasjerzy mogą dopiero wtedy być zwolnieni, gdy w porządku przekażą skarbiec lub kasę wyznaczonemu następcy.

Wszyscy pracownicy winni przed zwolnieniem przekazać w porządku swoje czynności następcy oraz zwrócić wszelkie zaliczki, legitymacje, mundury i inne przedmioty, stanowiące własność Kasy. Dopiero po zupełnem uregulowaniu tych spraw może pracownik otrzymać odprawę i świadectwo służbowe.

IX. Przepisy końcowe.

§ 93.

Wszyscy dotychczasowi pracownicy, którzy zostali przyjęci jeszcze przed wejściem w życie statutu niniejszego, nie uzyskują

automatycznie uprawnień pracowników prowizorycznych (nieetatowych), wyszczególnionych w §§ 38, 49, 51, 55, 87, 89 i 91 tego statutu.

Stosują się do nich jednakże wszystkie pozostałe przepisy a przedewszystkiem, dotyczące obowiązków służbowych.

§ 94.

W ciągu najdalej jednego roku od dnia wejścia w życie statutu niniejszego wszyscy dotychczasowi pracownicy winni, bądź to otrzymać od Zarządu Kasy zawiadomienia piśmienne o nadaniu im charakteru pracowników prowizorycznych (nieetatowych) w rozumieniu tego statutu, bądź też winni być zwolnieni po uprzedniem trzechmiesięcznem wypowiedzeniu.

§ 95.

Przed uzyskaniem charakteru pracowników prowizorycznych (nieetatowych), winni dotychczasowi pracownicy złożyć Zarządowi Kasy dokumenty, przewidziane w § 10 niniejszego statutu, o ile nie zostały jeszcze dołączone do akt osobistych pracownika. Ponadto pracownicy ci winni poddać się egzaminowi, przewidzianemu w § 11 statutu, jeżeli tego zażąda Zarząd Kasy.

§ 96.

Zarząd Kasy winien uskutecznić w ciągu najdalej jednego roku od dnia wejścia w życie statutu niniejszego zaszeregowanie dotychczasowych pracowników do poszczególnych stopni płacy, ustalonych w § 60 tego statutu z tem zastrzeżeniem, aby pełne uposażenie pracownika, obliczono według zasad statutu służbowego, nie przewyższało kwoty ustalonej obecnie w budżecie Kasy.

§ 97.

Statut niniejszy może wejść w życie dopiero po upływie 3 miesięcy od dnia przedłożenia go do wiadomości Urzędowi Wojewódzkiemu Warszawskiemu oraz Związkowi Miejskich i Powiatowych Kas Oszczędności w Warszawie, o ile w ciągu tego czasu, czy to Urząd Wojewódzki, czy też Związek nie zaleci jakichkolwiek zmian.

Wykonanie i zastosowanie przepisów niniejszego statutu należy do Zarządu Kasy.

SPIS RZECZY